

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

3

динара

БРОЈ
1166

3. V 1974. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXV

ЛАТИНСКО
ИМЕ ТИХ
РИБИЦА ЈЕ
HYPHESOBRYCON
CALLISTAS!

ЈОШ
МАЛО ПА
К'О У
ПРАВОМ
МОРУ!

КОМПЛЕТАН
СТРИП

ВЕСНА

Ripley

Веровати или не!

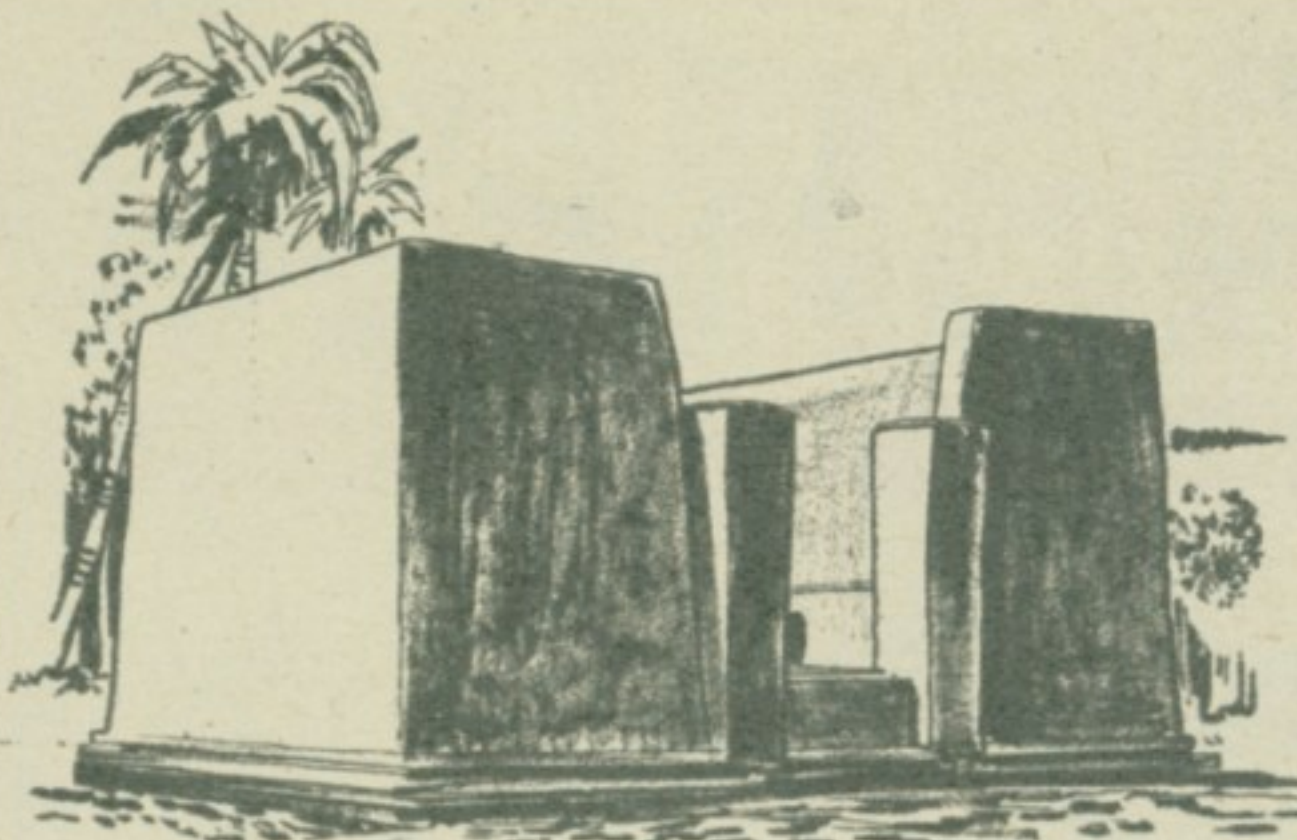
БАНИ

МАЧКА
ФРЕНКА МЕК ГИРА
ИЗ ЛОНГ БИЧА
(САД) ЧЕСТО
ПРОВОДИ
ВРЕМЕ У
КАВЕЗУ
МАЛОГ
ПАПАГАЈА.

ПРАВДА ЈЕ СЛЕПА

ЏОНУ СИЛВЕСТЕРУ

(1745-1822)
ПРЕДСЕДНИКУ
ЈЕДНОГ
ЛОНДОНСКОГ
СУДА У
ТРЕНУТКУ
КАД ЈЕ ИЗРИЦАО
ОСЛОБАЂАЈУКУ
ПРЕСУДУ
ОПТУЖЕНИ, ЈЕ
ИЗ ЦЕПА
УКРАО
ЧАСОВНИК.
КРАДЛИВАЦ
ЈЕ
КАСНИЈЕ
ПРИЗНАО
ДЕЛО И
ВРАТИО
СУДИЈИ
ЊЕГОВ
ЧАСОВНИК.

ДВОРАЦ ЗА ЈЕДНУ НОК

НА ДАН СВОГ КРУНИСАЊА
КРАЉ АФРИЧКОГ НАРОДА **БАЈОГЕ**
ДОБИЈАО ЈЕ ВЕЛИК ЧЕТВРТАСТ
ДВОРАЦ КОЈИ БИ ПОСЛЕ СВЕГА
24 ЧАСА БИО СРУШЕН.
ЗАКОН ЈЕ ЗАХТЕВАО
ДА ЋЕ КРАЉ ОДМАХ ПОСЛЕ
КРУНИСАЊА ОЖЕНИ А БРАЧНИ
ПАРОВИ СМЕЛИ СУ ДА ЖИВЕ
САМО У
ОКРУГЛИМ КУКАМА.

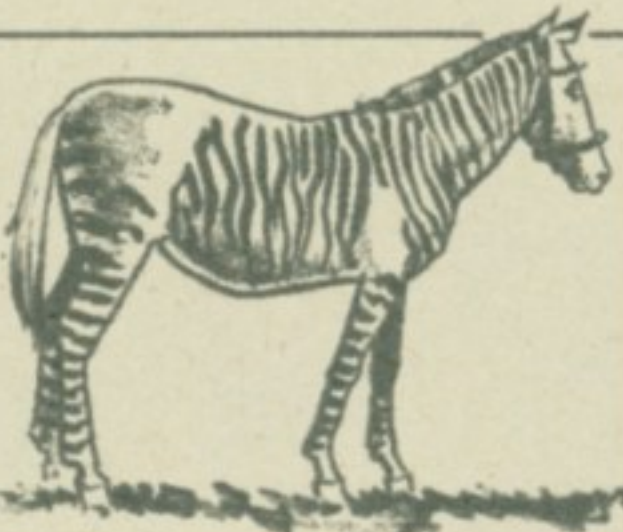

ЕМА ФИЛИС

ИЗ ТЕМПЕ, У ФЛОРИДИ,
МОЖЕ ДА НЕ САВИЈАЈУКИ
КОЛЕНА ДОДИРНЕ
ПРСТЕ НА НОГАМА
ИАКО ИМА 98 ГОДИНА.

ЗЕБРУЛЕ

ПОЛУКОЊИ
— ПОЛУЗЕБРЕ
СЛУЖЕ
ИНДИЈСКИМ
ПЛАНИНСКИМ
ТРУПАМА
КАО
ТОВАРНЕ
ЖИВОТИЊЕ.

1166/2

ИНТЕРПУНКЦИЈСКИ ЗНАК
ТАЧКА И ЗАПЕЗ
ПРВОБИТНО ЈЕ СЛУЖИО
КАО ЗНАК ПИТАЊА.

ЛОВЦИ

СА ЦЕДЛОНА
МОГУ ДА ЛЕЖЕКИ НА ЗЕМЉИ И ЗАТЕЖУКИ
ЛУК НОГАМА ПОГОДЕ СТРЕЛОМ ПТИЦУ У ЛЕТУ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● стручњаци холандске компа-
није Филипс направили су нов
тип плоча са ласером. Ове аудио-
визуелне плоче пречника 30 сан

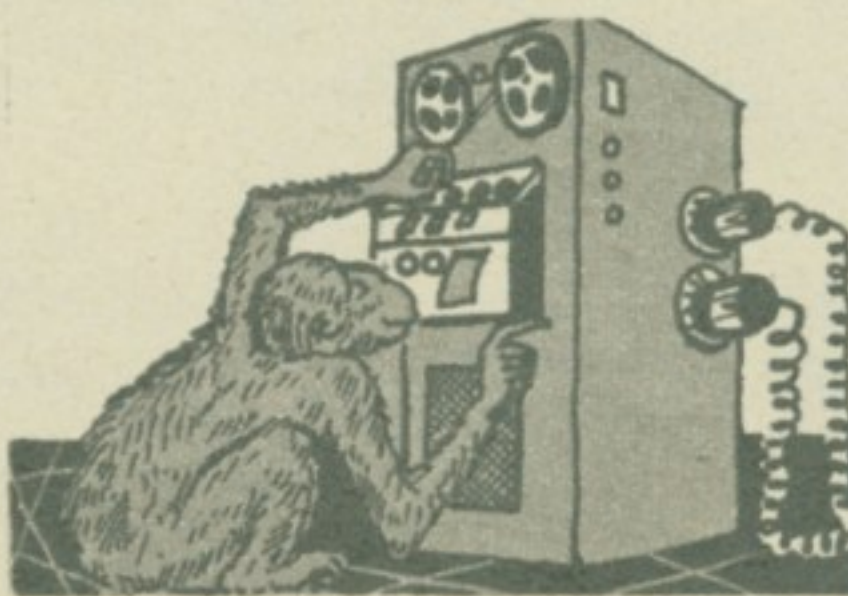

тиметара снимају не само звук
већ и слику. Површина ових пло-
ча, иако глатка као огледало,
има најмање милион знакова, а
уместо уобичајене игле служи
сноп ласерских зракова. Плоча
се обрће брзином од 25 обртаја
у секунди, траје колико и обич-
на а може да се заустави или
врати на исто место. Чак и сли-
ка може да се задржи неколико
секунди.

● у старом Египту мачка је сма-
трана светом животињом и у
случају пожара укућани су спа-
савали прво њу.

● екипа истраживача са америч-
ког универзитета у Џорџији са-
чинила је такав систем говора ко-
ји једној женки шимпанза омо-
гућава да се изражава уз помоћ
рачунара. Мајмуница Лана на о-
вај начин може да изговори око
75 речи.

● чапетонима су названи нови
европски досељеници у ранијим

шпанским покрајинама Америке,
за разлику од креолаца који су
рођени у Америци.

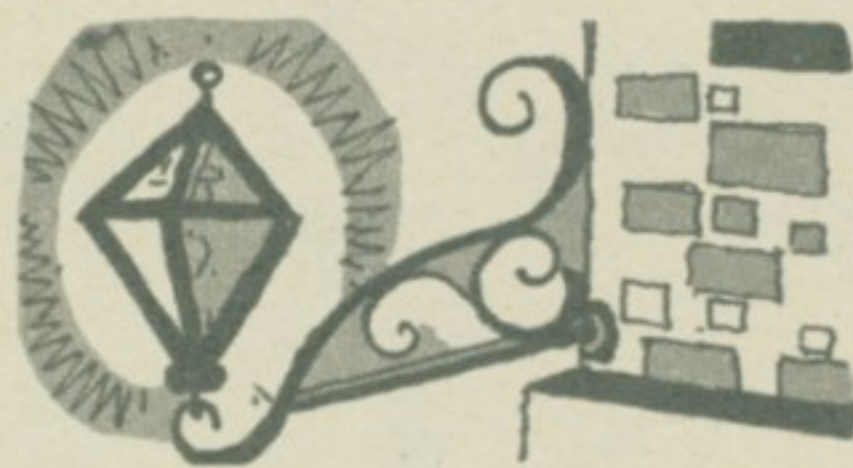
● недавно су у Харварду два
студента постигла неславан ре-
корд: 48 часова и 10 секунди они
су се непрекидно узајамно ша-

марали. За све то време бодри-
ла их је група навијачки распо-
ложених студената. „За ту глу-
пост заслужују да буду добро
ишамарани“ — рекао је ректор
овог познатог универзитета кад
је сазнао за тај догађај.

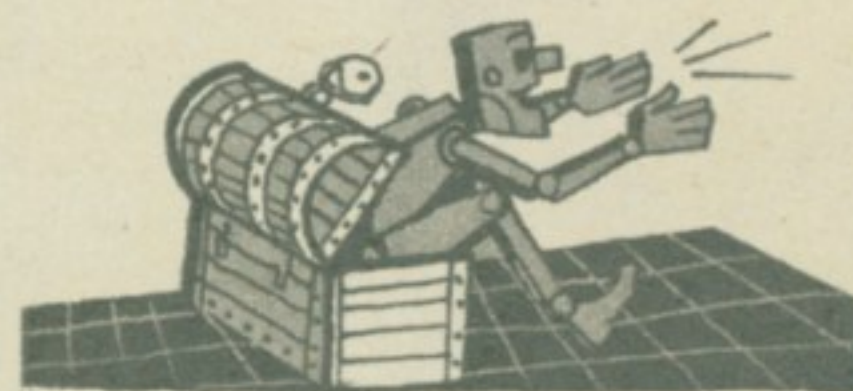
● у 16. веку на угловима па-
риских улица освануле су све-
тиљке које су имале намену да
„штите поштене грађане од лопо-
ва и ноћних силедија“. Међутим,

како је општинска каса била пра-
зна то су 21. фебруара 1559. го-
дине општинари донели одлуку
да ове светиљке понуде на лица-

тацију грађанима Париза. И та-
ко су грађани, хтели-не хтели,
морали да се удружују и купују
ове уличне „спасиоце“.

● једна фирма специјализова-
на за прављење челичних цеви
из Сент Луиса у Мисурију од-
недавно постиже велики успех.
Разлог: уместо штампаног прос-

пекта фирма шаље евентуалним
купцима ковчежиће са малим ро-
ботима који у року од десет ми-
нута изрецитују сва својства
ових цеви.

WALT
Disney

ПАЈА ПАТАК

СТЕПСКИ ЈАХАЧИ

ОН ЈЕ ОСВОЈИО СИБИР!

Све очи биле су упрте у црномањастог плећатог човека који је седео у средини савета. Чим је започео да говори, а умео је то лепо, цео козачки логор се утишао. И кад су довели следећег крадљивца коме је требало судити, он више никог није интересовао. Искористивши то, човек је стругнуо према реци.

— Цар Иван нас прогони — говорио је атаман Јермак. — Ми смо козаци, слободни људи, а он је хтео да од нас направи сељаке. Трбало је или да се покори-мо или да умremo. Напусти-ли смо родни Дон и наше степе и дошли овде на Волгу. Али, браћо, зар је ово живот? — Погледао је присутнима добро знајући да говори исто што и они мисле. — Зар смо ми војска? Свађамо се, пијемо и тучемо се у доколици. Понекад пресретнемо неки трговачки брод, и то је све. А увек нас иза окуке може сачекати брод са жутом заставом и царским орлом и онда нам не гину вешала. Али, сад нам се указала прилика: Строганови су нас позвали у помоћ, а они имају злато! — На ову реч лак жагор се пронео логором. — Обећавају да ће нас одлично платити ако их осигурамо против Татара? Шта мислите о томе?

КО ЋЕ НА ДИВЉИ ИСТОК

У почетку је владао тајан, а онда се јавио млађи козак:

— Кажите нам прво, Јермак, ко су ти Строганови? — Најбогатији трговци и земљопоседници на истоку. Организовали су експедиције плаћеника и допрли до татарских каната где су населили руске сељаке. Они сада копају со, лове и продају скупоцена крзна. Московски двор је уз њих, али Монголи пружају чврст отпор... Ето, чули сте шта нам нуде. Стављам на гласање предлог о походу на исток.

— Одлучи ти сам. Ми смо те изабрали за атамана чуо се један глас.

— Само пазите — Јермак се подигао. — Још никад нисмо ишли на тако далек пут. Потребни су ми добри ратници који се неће освртати уназад. Размислите добро!

Два дана касније мали одред козака од 540 људи кренуо је на пут. Опремили су се као прави ратници: сви су имали оклопе, сабље, копља а било је и доста пушака кремењача. Јахали су пуне три недеље, само са кратким одморима, док нису стигли у Перм, земљу Строганових а одатле даље према првим насељима рудара и ловаца. Чим су невидљиве уходе из степе јавиле татарском војсковођи Маметкулу о доласку значајних руских снага, он је наредио повла-

чење својих хорди које су се спремале да нападну нова насеља. Козаци су без борбе ступили на територију монголских односно татарских каната, али домородачки ратници као да су у земљу пропали. Козаци су убрзо почели да се досађују. Зато се Јермак обрадовао кад му је следеће јесени поверљив човек Строганових донео поруку: да крене даље на исток, иза Урала тамо где нико из Русије још није стигао! Пре тога Строганови су примили писмо цара Ивана Грозног у коме им поставља задатак да подигну мрежу утврђења у дубини територије сибирских каната на рекама Об и Иртиш.

На звук трубе, 1. септембра 1581. године пет стотина четрдесет козака појачано са 300 најамника укрцало се у десетак лађа. Флота је гешко напредовала. Веслачи су с муком савлађивали плаху планинску реку. Изнад глава уздизали су се мрачни планински врхови. Ветар је у кањоне доносио мирис четинарске смоле. О-

сим удара весала и звецкања оружја владала је мртва тишина. Људи су напрегнуто зурили у околину. Пловили су у непознато.

Тако су донски козаци, а да то нису ни знали, започели освајање бескрајног Сибира. Десет година касније Кристифор Колумбо кренуо је да пронађе најкраћи пут до Индије, а стигао у — Америку! Али, његов водени пут био је много краћи од оног који је предузео Јермак када је кренуо на Сибир, највеће пространство на Земљиној кугли.

НЕВИДЉИВА ОПАСНОСТ

Шестог дана козаци су упловили у реку Серебренуја и низ њу се спустили до Сибирског пута где су подигли утврђења од земље и презимили. Марш су наставили после кратког одмора. Пре но што је лед почео да се топи, превукли су лађе по залеђеном копну и тако доспели у реку Жаровљ. Даљи пут водио је Јермакову експедицију до реке Трагил

из које је упловио у Туру. Одавде је почињала земља сибирска. Докле год је поглед допирао пружала се не прегледна равница. Све доде нико се није супротставио Јермаку. Ниједног татарског ратника нису угледали на пустим обалама. Али, козаци су били притиснути осећањем неке невидљиве опасности.

И, заиста, док су се они сибирским рекама пробијали на исток, стари сибирски кан Кучум упутио је против Јермака војску свог брата-ца Маметкула док се сам утврдио поред Иртиша у малом насељу Чувашеву.

Две војске сукобиле су се на обали реке Тобол. Монголи су напали Јермаков одред. На кишу стрела која се сручила на њих козаци су одговорили паљбом из пушака. Облак црног дима покрио је равницу. Непријатељ је заустављен. После следећег плотуна, Монголи су окренули своје коње према шуми.

БИЋЕ БИТКЕ!

Без задржавања Јермак је наставио даље. Улазили су све дубље у Сибир и изла-

Пут који је Колумбо ђребао да би ошкрио Америку много је краћи од оног који су козаци ђрешли у свом ђоходу на исток — од Урала до Пацифика. Предводио их је храбри ашаман Јермак који је био нејисмен.

гали се све већој опасности. Поново је наступила она савршена тишина. Возачке лађе пловиле су између високих стабала четинарске шуме. Ујутру су поља била покривена њеом, сигуран знак да се ближи љута сибирска зима.

Приближавали су се главном граду татарског каната. Козаци су све чешће, заклоњени штитовима од врбовог прућа, извиђали обалу.

— Биће битке! — промрљао је Јермак и наредио искрцавање. Одмах су почели да граде утврђења дуж обале. Био је последњи час.

... Најпре се на једном брежуљку појавило неколико ратника у богато украшеним оклопима, а мало затим зачуо се тежак топот који се приближавао. Хорда је најзад изронила из једне стене. Равница као да је оживела. Пет хиљада људи јахало је у галопу на њих уз језиве ратне покличе. Козачки атаман није се збунио. Пустио их је да им приђу на пушкет а онда наредио:

— Ватра!

Засут мецима први ред је заустављен. Уплашени коњи окренули су натраг сударајући се с редовима који су надоласили. Трећи талас смрвнио је и једне и друге. Настала је неописива гужва. Маметкул је издао наређење да у битку ступи резерва што је само повећало панику. Јермак је исукао сабљу и кренуо у противнапад. Пораз Монгола био је потпун. Увече истог дана козаци су освојили важну варошицу Атик-Мурза, али нису били многи срећни. При слабој светлости буктине Јермак је пребројао своје мртве. Онима који су желели да искористе победу и свете се пораженима, одлучно се супротставио.

ЗАР ДА ПОГАЗИМО РЕЧ?

— Погледајте наше мртве другове. Има их готово осамдесет. Готово сви смо задобили ране. Наш неприја-

Први ударац задао је монголски принц. Лице атамана Јермака згрчило се од бола, али већ следећег тренутка он се хитро окренуо око себе и замахнуо...

тељ је као троглава аждаја. Ја нисам Иља Муромец да јој све одсечем за један дан. Разиђите се на починак.

Иако су однели победу на Иртишу, положај козака у новоосвојеним областима није био нимало лак. У сваком часу могла је да се појави велика канова војска. У хладној ноћи док је северац тресао голе гране и талакао тамну површину Иртиша, Јермак је сазвао козачку скупштину. Људи су се с муком пробијали до трга. Били су необријани, измучених лица. Док су седали, Јермак је приметио гунђање које је расло.

— Има их превише — чуо се један глас. — Треба се вратити док још није касно.

— Зашто да изгубимо главу? Због богатства Строганових! — Атаман их је хитке слушао, а кад су се гласови подигли претећи да се претворе у буру, он је проговорио:

— Шта је, хоћете да се вратите побеђени — одсекао је и све се умирило. — Хоћете да погледите нашу реч. Погледајте, лед је већ почео да се хвата на рекама. Повратка нема, морамо наставити даље. — Јермак је подигао атаманско копље и људи су се разишли.

... Ватре крај монголског логора су догоревале. Стражар уморан од пробдеване ноћи задремао је. Није приметио сенке које су се прикрадале кроз магловицу зору. Стежући своје дугачке пушке козаци су се бешумно приближавали логору испред татарског града Кашлика (Сибир). Одједном, татарски стражар се усправио.

Нешто је осетио. Али, било је касно. Погодио га је страхан ударац. Најпре као да је оклевао, а онда полако клону на земљу. Танко дугачко копље, заривено између његових лопатица дрхтало је још неколико тренутака.

— Бог је са нама! — чуо се поклич и козаци су јурнули. Пренути из сна Татари су потрчали ка сабљама, али већ су били опкољени. Парајући шаторе од коже нападачи су забадали копља у поспану тела. Маметкул је на другом крају логора покушавао да заведе ред. Окупио је педесетак ратника, исукао високо јатаган и храбро јурнуо на нападаче. Ускоро се логором таласала гужва телеса од две хиљаде ратника. Борили су се између жена, деце, стоке и поплашене живине.

Битка се претворила у покољ. У борби прса у прса Монголи нису могли да користе лукове и копља, као што ни козаци нису могли да пуцају из пушака. Пољем је одјекивао само звекет сабљи и крици нападача или ропца самртника.

На једном узвишењу Јермак је угледао човека који се дигнутих руку према небу молио.

ДВОБОЈ С МАМЕТКУЛОМ

„То је сигурно Кучум, стари слепи кан“ — помислио је, али није имао времена за њега. Под жестоки ударцима непријатеља најамници Строганова почели су да се повлаче. Атаман опсова,

ослободи се сабљом једног крупног ратника који му се испречио на путу и стиже вођу најамника који се спремао да напусти бојно поље.

— Битка се овде води! — викнуо је и ошинуо човека камцијом. Посрћући козак се вратио на своје место. Окружен људима из своје пратње, који су сви потицали из исте козачке станице са Дона, Јермак је крчио крвав пролаз према средишту татарског отпора где се налазио Маметкул. Кад му се довољно приближио, позвао је татарског војсковођу да му изиђе на мегдан. Иако рањен у ногу, овај му је одмах кренуо у сусрет. Први ударац задао је Маметкулу. Јатаганом је дохватио Јермака по бедрима. Атаманово лице се болно згрчило али се он хитро окренуо око себе и у залету копљем покосио непријатеља. Маметкул је пао на колена. Обема рукама козак га је распаљивао сабљом.

Кучум је с пратњом у галопу напустио бојно поље. Козаци су заузели Кашлик. Али, по коју цену? Кад су 26. ушли у напуштени град, козаци су ископали равно 107 гробова за своје изгинуле другове!

Само четири дана после освајања града Сибира Јермаку су најавили остјачког принца који је дошао да се поклати доносећи дарове. Атаман је примио побеђеног с поштовањем.

— Остани овде слободно! — рекао му је. — Ти си код своје куће. — И, становништво је постепено почело да се враћа. Јермак се строго старао да нико од његових ратника не учини зло домороцима. Међу победни-

цима и побеђенима чак су се развили пријатељски односи, а уз то имали су заједничке, трговачке интересе. Хиљаде километара далеко од Москве рађало се једно ново колонијално царство.

ОДГОВОР ИВАНА ГРОЗНОГ

Чекајући да се отопи снег Јермак није седео скрштених руку. Кренуо је у нова освајања. Пловио је Иртишем и Обом и угушио неколико устанака.

— Шта ти у ствари хоћеш да постигнеш? — питао га је његов заменик атаман Иван Каљцо.

— Видиш, Иване, ми нисмо пошли у освајање само зато да би Строганови могли да прошире своју трговину. Шта су данас козаци? Разбојници које власт гони. Али, ако ми цару понудимо освојене области, постаћемо његови савезници, разумеш ли? Ти ћеш поћи у Москву!

Иван Грозни био је изненађен захтевима козака. Али, богати поклони од злата и нове територије учиниле су своје. Дао је свој благослов и по Каљцу узвратио Јермаку раскошним поклоницама. Послао му је сребрно оружје, два оклопа украшена златним орловима, ортач постављен самуровином. Међутим, у исто време цар је за губернатора нових територија поставио вођу Боховског и упутио га у Сибир. Ненавикнути на тешкоће с којима су се морали сустрести на овом ду-

гачком путовању, војводини људи су као снопље гинули. И сам Болховски је издахнуо стигавши на циљ.

— Штета! — промрмљао је Јермак. — Помоћ нам је тако потребна.

Ситуација у Сибиру била је напета. Татари су осетили да козаци више нису тако јаки. Учестале су побуне. Једне вечери испред самих Јермакових врата убијен је Каљцо. Атаман је у томе видео лош предзнак. Ускоро је плануо велики устанак домородачких племена који су козаци једва угушили у марту 1584. године.

ЗАБОРАВИО ЈЕ НА ПАНЦИР

У августу исте године Јермаку је стигла вест да се Кучум спрема да нападне један трговачки караван. — На коње! — наредио је атаман. Показало се да је вест лажна. На повратку, уморни од дугог јахања, козаци су одлучили да заноче на обали реке Иртиш. Оставили су да стражари једног старог козака али је он задремао. У једном тренутку жбуње је почело да се миче. Носећи грање испред себе први Татарин је стигао до спавача. Оштрица каме је севнула и козак се срушио без гласа. Изненађени Јермакови људи нису стигли ни да се снађу а већ су умирали. Само се један одупро. Снажним рукама одбацио је нападача и зарио му сабљу у груди. Био је то атаман Јермак. Иако окружен са свих страна Татарима, успео је да се пробије до реке. С презривим осмехом на уснама бацио се у Иртиш. Заборавио је да на себи има гвоздени оклоп.

Пет дана касније његово тело у оклопу који му је поклатио руски цар донето је у татарско насеље на Иртишу где је овај храбри козак не тако давно извојевао своју прву победу у Сибиру. Млади ратници вежбали су се у бацању копља на његовом лешу. Кучум кан који није могао да прежали брата-нца рекао је:

— Све бих дао да могу да га видим!

Смрт атамана Јермака означила је крај једне епохе. Сто педесет преживелих козака напустило је Сибир. Али, пут према овој земљи био је отворен! Сибирски канат никад више није успео да поврати своју стару моћ. Следеће године руска војска послата из Москве поново је заузела престоницу Кашлик. Само осам година касније козаци су избили на обалу Тихог океана!

Цар је одржао реч: поставио је козаке да му чувају границе а касније су они постали његова лична гарда.

Од 22 милиона квадратних километара колико данас заузима Совјетски Савез на Сибир напада 11 милиона! То је исти онај пут који су од Урала до Пацифика прошли Јермакови козаци.

ДИКАН и ШПИЈУНИ

Н.ЛЕКИЋ

А.СРЕДАНОВИЋ

СТРОГО
ПОВЕРЉИВО

*АКРЕП - ВРСТА ГМИЗАВЦА, ЖИВИ ПО ЗАТВОРИМА

* ПОЗНАТА АФЕРА ИЗ 538 ГОД.

ТИ ДУБЕГ ПЕТКА: ОСУЂЕНИ, ПОНИЖЕНИ И УВРЕЂЕНИ!

Три млазна ловачка авиона америчког ратног ваздухопловства летела су на висини од преко 10000 метара. Били су то авиони типа Ф-84 тандерџет, први ловачки авиони конструисани у Сједињеним Америчким Државама.

Групу је предводио капетан Џони Паладино. На извесном растојању иза њега летели су у својим авионима поручник Вудио Макартур и капетан Јохан Милер.

Изненада Паладинов авион је почео да понире кљупом према земљи... У писменим извештајима, поднетим касније истражној комисији, стајало је:

КАПЕТАН ПАЛАДИНО:

„Био је 16. новембар 1951. нешто после 15 часова, можда и раније, не сећам се. Враћали смо се у базу са дневне вежбе. Предводио сам групу у којој су били капетан Милер и поручник Макартур. Време је било лепо. Испред нас је летела још једна ескадрила.

Осетио сам лак умор. Сада знам да са апратом за кисеоник нешто није било у реду. Али, ако ме питате како као искусан пилот нисам приметио да кисеоник не протиче у довољној мери, могу вам рећи да се то стварно тешко уочи. У таквој ситуацији човек се и даље осећа добро, бар он тако верује, једноставно не схвата да неосетно губи моћ концен-

Тек у трећем покушају успели смо да прихватимо Паладинов авион. Носили смо га на својим крилима.

ПИЛОТ СЕ ОНЕСВЕСТИО!

трације и усклађености покрета.

Схватио сам то тек кад је почео да ми се замагљује вид. Покушао сам да пружим руку према инструментима, али без успеха. Био сам као закован за седиште. Ловац се кретао брзином од 800 километара на час. Изгубио сам свест. То је све чега се сећам“.

КАПЕТАН МИЛЕР:

„Видео сам да капетан Паладино понире а затим да креће у заокрет надесно. Учинило ми се да прави заокрет од 360 степени како би зашао иза нас двојице. Било је око 3.20 часова по подне. Нисам знао разлог зашто је хтео да нас пропусти. Међутим, заокрет није извео ни до 90 степени кад је нагло почео да понире на супротну страну, сада налево. Необично, помислио сам, али сам и даље био убеђен да је с капетаном Паладином све у реду и да вероватно увежбава неку нову фигуру.

После 1000 метара таквог понирања његов ловац се за

КАПЕТАН ЈЕ БИО САМ У АВИОНУ КОЈИ ЈЕ ЛЕТЕО БРЗИНОМ ОД 800 КМ НА ЧАС. НЕОЧЕКИВАНО, ГЛАВА МУ ЈЕ КЛОНУЛА НА ГРУДИ.

тренутак зауставио као да је ударио у невидљив зид а затим се пропео и почео да се пење. Одмах затим дошло је ново понирање и нови заокрет надесно све док авион није наставио лет у нормалном, водоравном, положају. О ономе што се даље догађало у потпуности прихватам изјаву поручника Макартира као своју“.

ПОРУЧНИК МАКАРТУР:

„Позвао сам капетана Паладина преко радија и упитао га да ли је код њега све исправно. Смирио сам се кад сам добио потврдан одговор мада ме је збуњивало стално повећање брзине, нагли заокрети и понирања његовог авиона. Много пута смо били на вежбама али до тог дана никада нисмо тако летели.

Осетио сам да се с капетаном Паладином нешто збива. Замолио сам га да смањи гас. Додуше, учинио је то, али је у мени остао неки немир. Није ми јасно како се он сада не сећа да сам га звао и да смо измењали неколико речи преко радија.

Искористио сам прилику кад је смањио гас да му приђем сасвим близу. Тек тада сам видео да је руком цимао маску на лицу кроз коју му је дотицао кисеоник. Позвао сам капетана Милера и затражио да се приближи Паладиновом авиону.

У једном тренутку опет сам погледао у правцу капетана Паладина. Скаменио сам се: глава му је клонула на груди! Његов авион је опет почео да пада.

Паладино је понирео у сигурну смрт. Волели смо га. Познајем његову породицу. Не знам како сам дошао на такву луду идеју, али дошао сам! Тако...! Пролетела ми

је кроз главу. Јавио сам се капетану Милеру: „Капетане, говорио сам брзо, приђите капетану Паладину с леве а ја ћу с десне стране. Подметнућемо: ви десно крило вашег авиона под лево крило његовог, а ја ћу лево крило свог авиона подметнути под десно крило његовог!“ Капетан Милер је одмах схватио моју намеру али смо морали да сачекамо да Паладинов авион дође у водораван положај, ако уопште дође, јер је понирео страховитом брзином. Једва смо га пратили. Тешкоћу је представљало и то што нисмо смели да му се приближимо исувише близу јер нисмо могли да претпоставимо да ли ће, и на коју страну, Паладинов авион направити заокрет.

Први и други покушај нису успели. Тек у трећем успели смо да прихватимо Паладинов авион. Носили смо га на својим крилима!“

ЗАКЉУЧАК КОМАНДЕ:

За све време лета крила Макартиуровог и Милеровог

авиона нису ни додирнула крила Паладиновог авиона. Да јесу, макар само и на тренутак, дошло би до катастрофе. Ваздушна струја, која је протицала изнад авионских крила двојице спасилаца била је у ствари ваздушни јастук на коме су се држала крила Паладиновог авиона. Захваљујући томе успео је невероватан, али спасоносан лет који је трајао само 15 минута. За то време спасиоци су, посећи Паладинов авион, прелетели око 160 километара.

Када су се спустили до висине од 4000 метара пилотска кабина капетана Џонија Паладина испунила се кисеоником из атмосфере. Паладино се освестио и преузео даље управљање својим авионом.

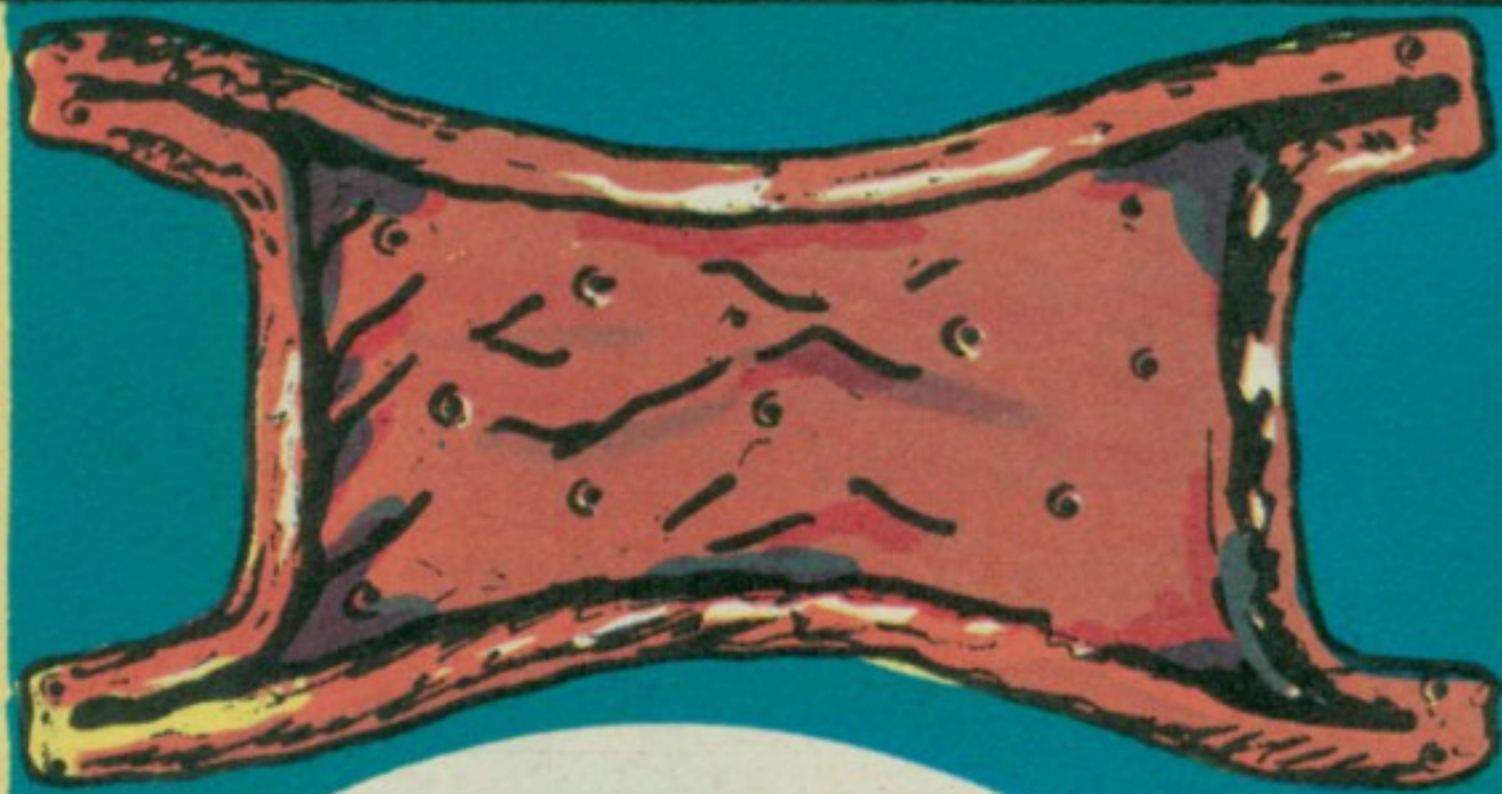
За спас може да захвали и себи. Пре него што је изгубио свест учинио је нешто што је омогућило да његов авион лети и губи висину равномерно, без чега га његови спасиоци не би могли понети на крилима својих авиона — склонио је ногу с папучице за гас.

Не покретати поступак! — био је закључак истражне комисије.

1

ТАЛАНТ — Пре појаве новца промет робних вредности обављао се тропом. У земљама око Средоземног мора веома рано се појавила карактеристична јединица на основу које је процењивана вредност робе. Био је то обичан во! Али, во, наравно, није служио као средство за промет, као новац. Његова вредност утврђена је на 8,5 грама злата. Грумен злата ове тежине Грци су назвали **талант** (на сликама горе златни талант и полуталант). Талант је могао бити и од других метала, па и од коже али је морао имати исту вредност као златни. Тако је талант од бакра на Кипру био тежак 37 кг, а у Микени где је бакар био ређи, 25,5 кг (на слици доле).

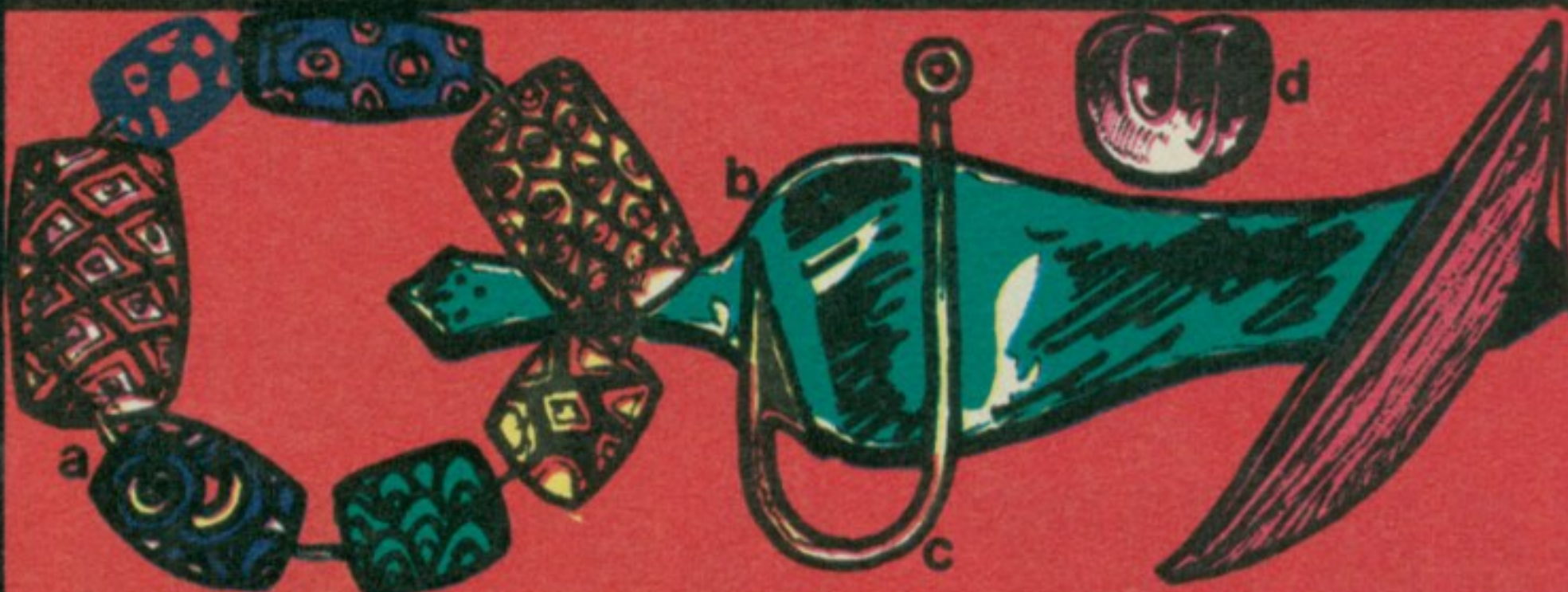

ЖИГ ПРОТИВ ПРЕВАРЕ — У размени посредством златног таланта тешко се могло утврдити да ли је цео грумен од чистог злата па су подвале и преваре биле честе. Због тога се, прво у Малој Азији, почело са обележавањем: чекићем и бронзаним клином на грумену је утискиван карактеристичан жиг по коме се прави талант могао препознати.

ИСТОРИЈА КОВАНОГ НОВЦА ВО ПРЕТВОРЕН У ЗЛАТО

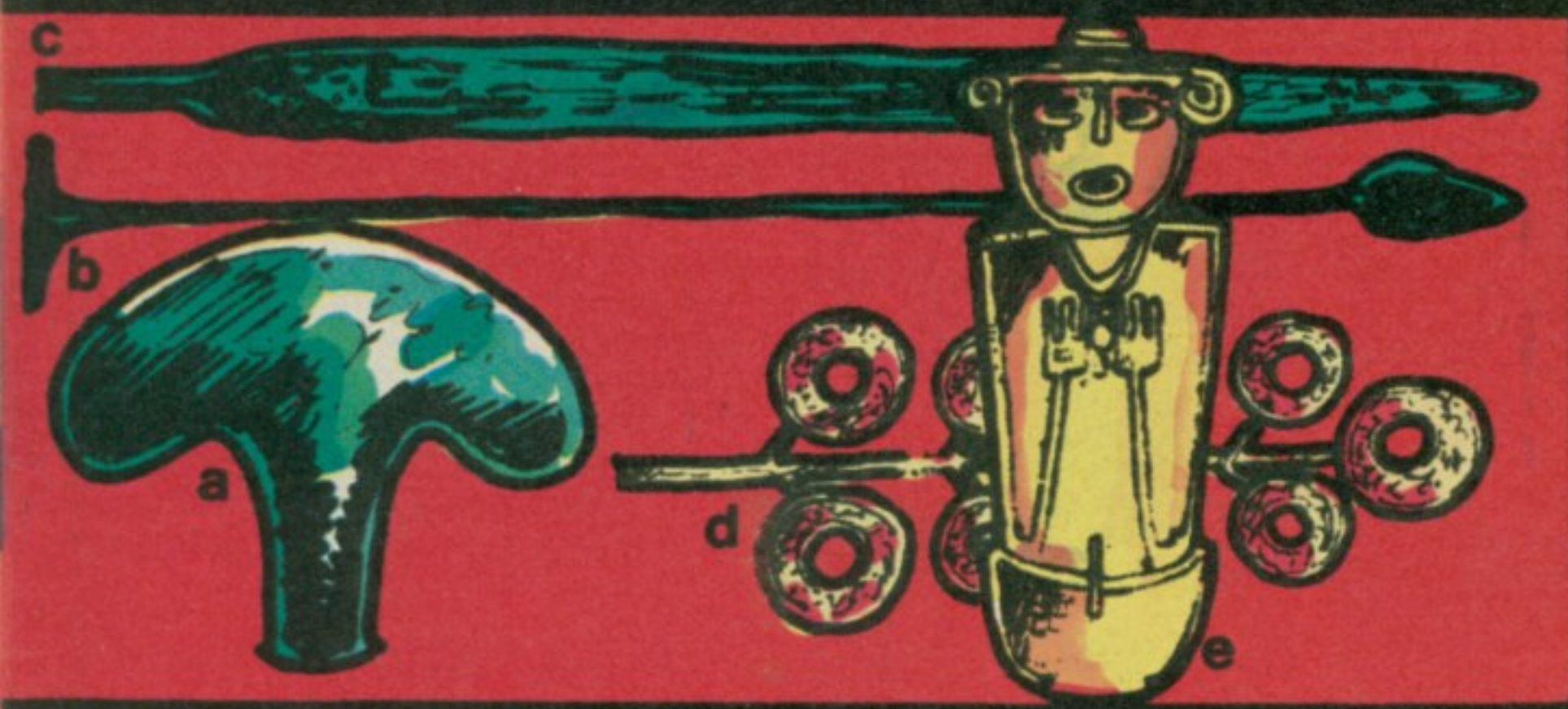
ПЛАЋАЊЕ ПРСТЕНОМ — Средства за плаћање, која су била многобројна и разноврсна, израђивана су од материјала до кога се тешко долазило или је његова обрада захтевала велики напор и стручност. На цртежу су приказани: златан прстен из старог Египта (а), металне маниле из Нигерије (b), бакарни крстови из Картагине (c), бакарни лоболо прстенови из Анголе (d) и жичани митакоси из Конга (e).

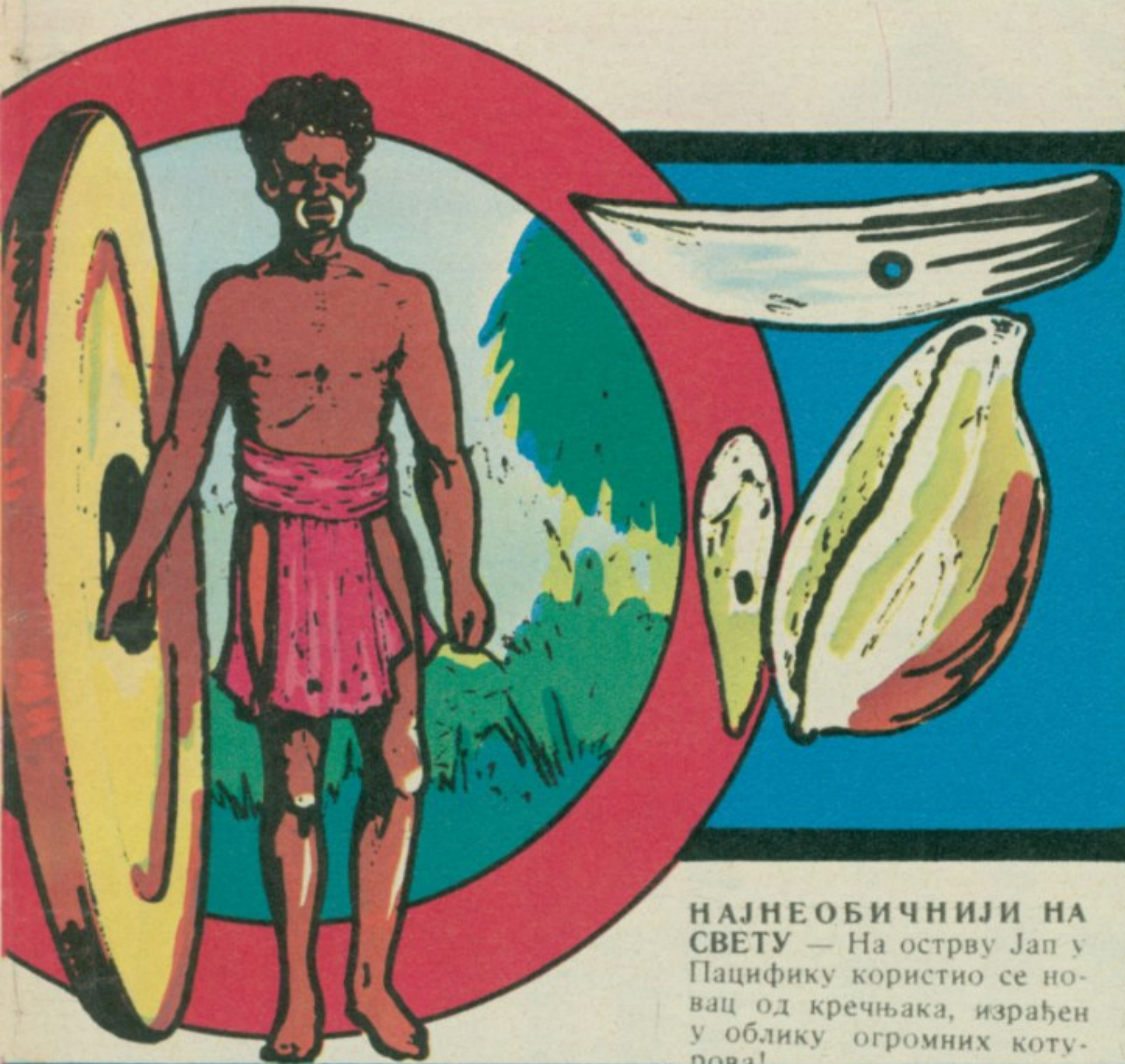
УДИЦА КАО НОВАЦ — Као новац у Африци су често служиле ниске од бојеног стакла (а). Гвоздена шока (b) користила се у Конгу а удице (c) и данас служе неким ескимским племенима као новац. Сијамци су дуго користили новац од дрвета или метала, израђен у облику чамца (e) као и мали тикал направљен од савијеног оловног куршума (d).

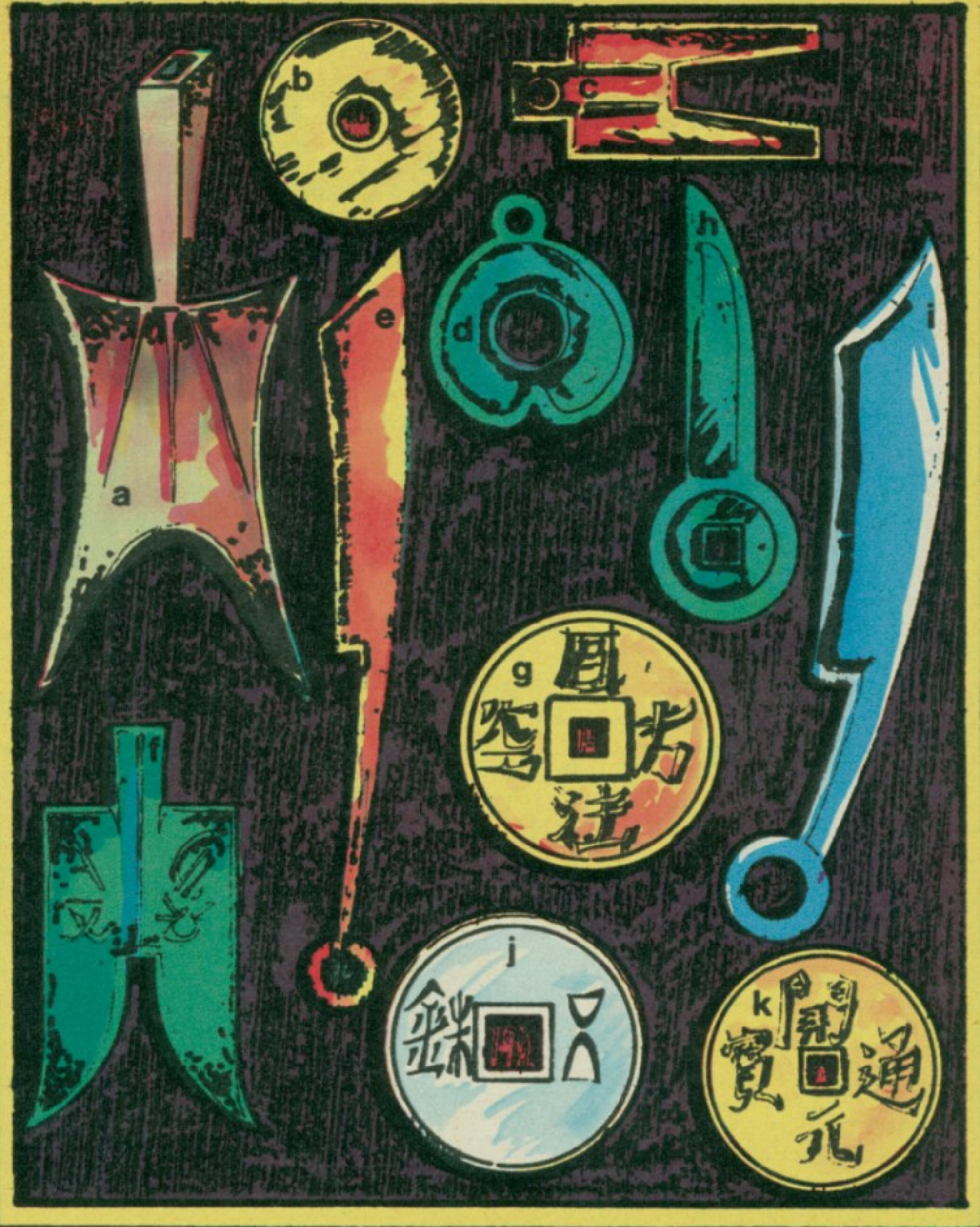
СОВА, СВЕТА АТИНИНА ПТИЦА — Рани јонски новчић од електроума има као жиг коњску главу (a). Египетски новац од две драхме (b) из VII века пре н. е. носи лик корњаче а атинска декадрахма из 485. пре н. е. има у аверсу (на лицу) лик богиње Атине (c), док је у реверсу (на леђима) сова, света Атинина птица и симбол града (d). У Етрурији је ковање почело још у V веку пре н. е. а нули проврат доживело је за Римске империје. Секстанс (e) из 235. године пре н. е. кован је од злата као и новчић од 6 скрупула са ликом бога Јануса (f). ауреус за владавине Нерона (g) и статер из провинције Британије (h).

ЗА ЗУБ ГРБАВОГ КИТА — Новац Астека (а) вредео је 8000 зрна какаоа. Либериски домороци су користили гвоздене **киси новчиће** (b) који су имали вредност само ако су били неоштећени и повезани у свежањ. Гвоздене полуге (c) користиле су се као новац у многим земљама а на Малајским острвима **гранчице** (d). Нарочита врста новца Астека су златне фигурине (e). Зуб грбавог кита, очњак звери и каури-шкољке са Малдивских острва служе за плаћање на острвима Океаније (на слици доле).

НАЈНЕОБИЧНИЈИ НА СВЕТУ — На острву Јап у Пацифику користио се новац од кречњака, израђен у облику огромних котурова!

У ОБЛИКУ НОЖА — Кинески ковани новац није био само средство плаћања већ и амулет који доноси срећу. У мноштву облика нарочито је занимљив новац у облику ашова или допате (a, c, d, и f). Кинески новац је био пробушен како би могао да се навике и стави око врата. Најчешћи облици су **бали нож** (e, h и i) и **круг** (b, g, j и k). Округли облик новчића и квадратна рупа у средини обично су тумачени као израз хармоније неба и земље. Међу свим овим новчићима најпопуларнији је био **ву-чу** (j) вредан 5/24 таела. Израђиван је од племенитих метала.

ДРАХМА И ДЕКАДРАХМА — Хеленизовани Лиђани први су почели да кују новац а Грци су му први дали и уметничку вредност. Многи примерци новца кованог у градовима-државицама Грчке остали су ненадмашни по лепоти. Пре појаве кованог новца на Пелопонезу су коришћени **оболи** штапови од бронзе, дугачки око 80 см (a). Шест таквих обола чинило је једну **драхму**, новчану јединицу која се до данас одржала у Грчкој. Један од најлепших античких новчића је **декадрахма** из Сиракузе (b) са ликом нимфе Арегузе окружене дельфинима.

КАЛУП — Ливење новца у калупима постало је омиљен систем израде. Веома леп англосаксонски новац (горе) добијен је називањем растопљеног метала у нарочите матрице.

ВЕЛИКИ СТРАХ

У августу прошлог лета боравио сам са својим друговима алпинистима на Прењу. Ста новали смо у планинарском дому „Језерце“ одакле смо одлазили у обилазак оближњих терена. Једног дана Зоран и ја договорили смо се да рано следећег јутра кренемо на Отиш, један од највиших врхова Прења. Бавили смо се већ осам месеци алпинизмом, завршили два алпинистичка курса и сад смо желели да се докажемо на делу.

Чинило ми се да сам тек заспао кад кроз сан осетих како ме неко дрмуса. Отворио сам буновне очи и угледао Зорана.

— Хајде, устај! — виккао је. — Прошло је пет сати!

Баш ми се није устајало па сам се љутито окренуо на другу страну и да ме је Зоран оставио на миру, наставио бих да спавам. Али, он је био упоран и ја сам најзад схватио да морам да се дигнем. Извукао сам се из вреће за спавање и почео да се спремам.

— Пожури! — наваљивао је Зоран док сам проверавао да ли у ранцу имам све што ми тога дана може затребати. Ужад, гвоздени клинови, спонке, чекићи — све је било на свом месту. Још да обујем ципеле и готов сам!

ПРВА ЈЕЗА

Кад сам изишао напоље, иза оштрих врхова Прења заблеснуло ме је прво јутарње сунце.

— Да идемо на Северну стену? — упитао је Зоран.

— Важи — одговорио сам и послушно кренуо за њим.

Отиш је висок преко 2000 метара а огромна стена на његовој северној страни привлачна је за алпинисте јер на њој има више „згодних“ пролаза. Нас двојица смо је из даљине добро осмотрили и одлучили куда да кренемо. Док смо се приближавали, загледали смо трагове диивокоза и безбрижни плашили птице. И уопште, по нашали смо се као прави алпинисти иако је пред нама стајала највиша стена на коју смо икад кренули.

У подножју стене брзо смо се припремили за успон. Клинови, спонке и чекићи били су ми уредно постављени на појасу. Бацно сам још један поглед на стену и, уздахнувши ду боко, довикнуо Зорану:

— Крећем!

— Осигуравам! — гласно је одговор и пењање је почело.

У почетку је све ишло лако, конопцац ми још ни-

Одлепио сам се од стене и почео да падам. А онда се уже нагло затегло.

било јасно да нисмо на правом путу, да смо изабрали тежи пролаз. Али, боље је било да о томе ћутим. Пред нама је стајала последња избочина на стени, висока највише четрдесет метара. Само да њу савладамо, касније је лако, може се готово и без конопца.

ИЗДРЖИ ЈОШ МАЛО!

Зоран је споро напредовао, стопу по стопу. Ја сам га једва пратио а онда одједном осетих како клизим.

— Падам, затегни! — викнуо сам Зорану гребући беспомоћно рукама и ногама по стени. Кад сам се потпуно одлепио од ње и почео да падам, уже се нагло затегнуло. Зауставио сам се и у истом тренутку осетих страхан бол у леђима. Страх је био још већи и страшнији.

— Попусти, пући ће ми кичма!

Зоран је попустио мало, али леђа су ме још болела. Стајао сам приљубљен уз стену као сламка на ветру: немам сигурног ослонаца под ногама, не могу ни за шта чврсто да се ухватим.

— Можеш ли ме држати? — питао Зорана. — Је сам ли тежак?!

Чуо сам Зорана како ме бодри да издржим још мало и покушавао да смислим нешто. Нормално да сам тежак и он неће још

ПРОКЛЕТА СТЕНА

САД ЈЕ И МЕНИ БИЛО ЈАСНО ДА НИСМО НА ПРАВОМ ПУТУ, АЛИ САМ МИСЛИО ДА ЈЕ БОЉЕ ДА О ТОМЕ ЋУТИМ!

је био потребан јер су избочине у стени при дну готово степенасто распоређене. Први конопцац ускоро је замењен другим. Попео сам се до Зорана и преузео вођство.

После метар-два забио сам први клин и, причврстивши спонком конопцац, осигурао Зорана. Даље сам напредовао полако, али сигурно. Сад је поново Зоран водио.

Ударање Зорановог чекића о клин одјекивало је кроз целу долину. У једном тренутку бацио сам поглед за ситним камењем

које се осипало са стене и котрљало се у провалију испод нас. Најежио сам се од помисли шта би се могло догодити да се оклизнем и брзо окренуо поглед на стену.

ЗОРАНЕ, ЗАТЕГНИ!

Поново је био ред на мене да водим... Попео сам се до Зорана и он ми је радосно показао клин забијен у стени високо изнад нас. Закључили смо да је можда припадао загребачким алпинистима који су први прошли овуда, још пре него што смо Зоран и ја и били рођени.

Иако тај клин није био баш на нашем путу, ја сам одлучио да се попнем до њега. Приближавао сам му се полако и онда, како нисам имао другог ослонаца, ухватио се за њега. Осетих како се стари зарђали клин помера и, ако направим још

један покрет, ишчупаћу га из стене.

— Затегни! — повикао сам очајнички. Али, Зоран још није схватио мој положај.

— Зоране, затегни! — викнуо сам поново и најзад осетих како се конопцац лагано затеже у страну. Зоран ме је полако вукао. Кад сам се нашао на сигурном месту, мало сам одахнуо а онда смо могли да наставимо пењање.

— Изгледа да нисмо на правом путу — довикнуо ми је Зоран. — Овде нема ниједног клина.

— Није важно, иди даље — рекао сам.

Мало због страха, мало због хладноће која је, што смо се више пели бивала све већа, већ сам се кајао што сам и кренуо на Отиш, али сад више није било избора. Налазили смо се на најтежем делу стене.

Пели смо се већ више од три сата. Мучила ме је глад, кретао сам се несигурно. Сад је и мени

дуго издржати. Најбоље што се могло догодити је да, ако останем дуго у том положају, повучем и њега са собом.

— Да те спустим мало — предложио је Зоран и почео полако да попушта конопцац. Први камен за који сам се ухватио склизнуо ми је испод руке и уз тутањ откотрљао се доле. Пипао сам рукама и ногама по стени и најзад одахнуо.

— Добро је, Зоране! — викнуо сам с олакшањем. — Само да се мало одморим.

Требало ми је поприлично времена да се смирим и, колико-толико, одагнам страх. Тада смо, мењајући мало правац, кренули даље.

Кад смо стигли на врх, бацио сам опрему са себе и испружио се по земљи уморан и срећан.

Ерол Чолаковић, ученик гимназије, Сарајево, Авде Јабучице 1-1

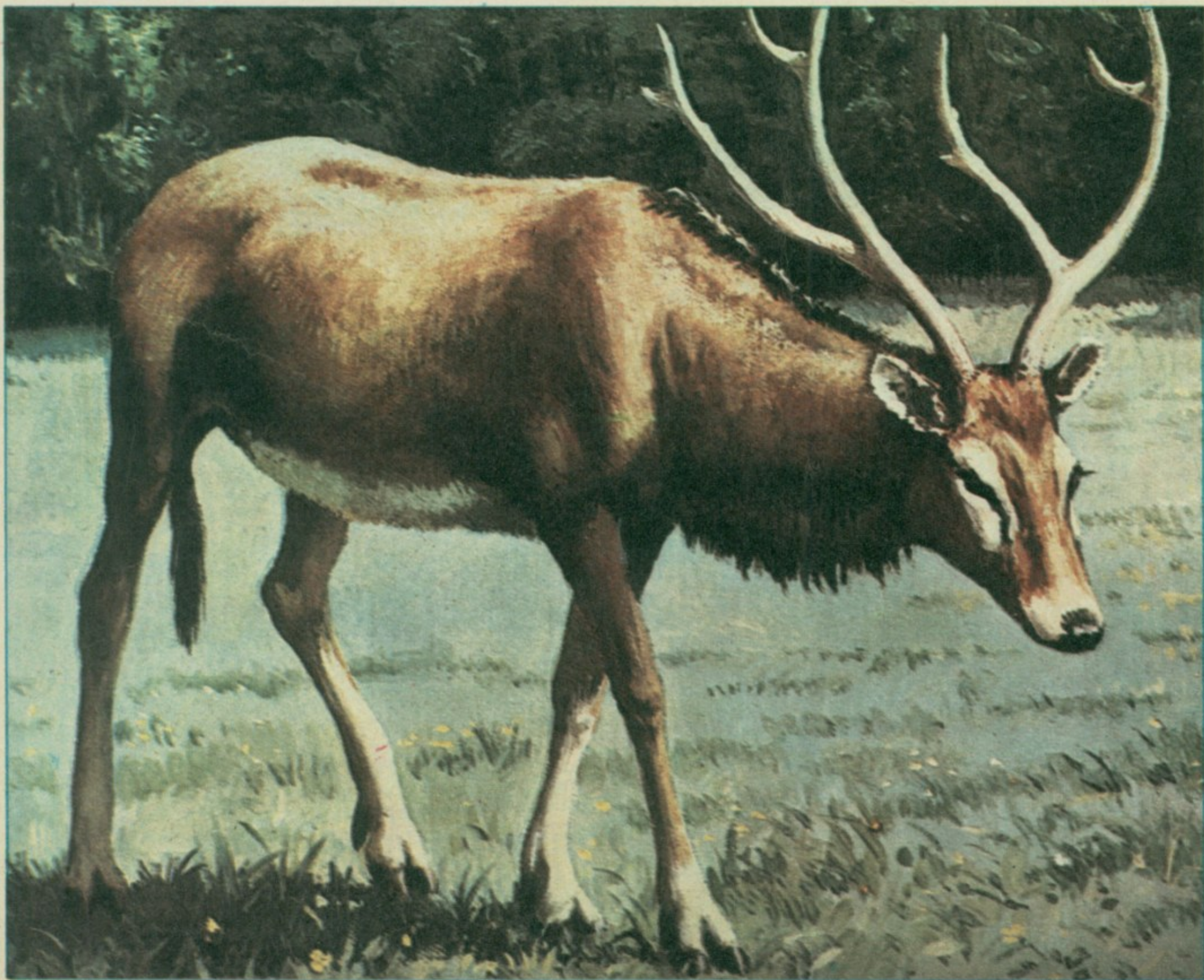
Хонорар: 250 дина

ЖИВОТИЊЕ КОЈЕ НЕСТАЈУ

ЗАБАВНИКОВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

За последње две хиљаде година изумрло је око сто различитих врста сисара. Сада изумире једна врста сисара годишње. Научници сматрају да таква судбина чека још око 250 до 300 врста. Представљамо вам најугроженије.

ТАМАРУ је врста малог бивола о коме се и данас веома мало зна. Живи дубоко у унутрашњости филипинског острва Миндоро у густом шумском растињу и природњаци сматрају да их и тамо има веома мало. Тамару је висок свега метар и двадесет сантиметара, има длаку тамносиве, скоро црне боје с белим рубом на грлу и сивим ушним шкољкама. Рогови су му слични роговима бивола али су набрани и повијени уназад, док су им врхови окренути ка унутра. И поред тога што се предузимају мере да се тамару заштити ових дивљих животиња из дана у дан има све мање.

ДАВИДОВ ЈЕЛЕН је једна од ретких дивљих животиња о којој се зна само на основу живота у ропству јер већ око 3000 година не живи на слободи. Име је добио по француском мисионару А. Давиду који га је 1865. године открио у ловачком парку кинеског цара код Пекинга. Већ 1869. енглески посланик Алкок добија пар ових јелена на поклон и шаље их лондонском зоолошком врту. Данас их има око 300, од тога највише у Енглеској. Некадашњи становник кинеских мочвара, Давидов јелен и данас воли да гаца по блату и једе не само траву већ и барско биље. Пари се у јулу или августу и женка после 260 дана доноси на свет једно или два младунчета који за две године потпуно одрасту. Ови јелени живе просечно 18 до 20 година.

ОБРАЧУН КОД ИНДИЈАНСКЕ ПЕЋИНЕ

— ОБЕЋАЈ МИ ДА СЕ
НЕЋЕШ САМ РАЗРА-
ЧУНАВАТИ С ЊИМА
— ШАПУТАО ЈЕ УМИ-
РУЋИ СТАРИ КОПАЧ
ЗЛАТА.

Вили Акер, Пит Бласко и Хал Фернес посматрали су кроз догледе како старац изручује колица пуна камења низ падину која је почињала одмах испод отвора рудника.

— Не баца ваљда злато? — упитао је Вили Акер.

— Не — осорно одговори Пит, кога је понекад нервирала Вилијева глупост, на дрвету крај стазе између рудника и колибе виси пушка. Постарај са да је старац не узме... Вили, ти пођи изнад рудника. Када јурне на мене, нападни га с леђа. Запамти, потребан нам је жив. Зато га пажљиво удари, колико да га ошамутиш.

Када је Вили отишао Хал рече:

— Брине ме само Џим Шо. Тај младић је неукротив и опасан.

— Он увек остаје неколико дана на путу. Најмање четири. Имамо времена на претек. Ако си се уплашио, само реци... Нећу те приморавати.

— Проклет био, Пите...

— Не вичи! Стари Шо није глув. А сада пођи по његову пушку — рече Пит опипавајући своје револвере.

Проговориће

Стари Боб Шо гурну колица низ кратки тунел. Продри су у планину само петнаест метара а већ су извукли злата у вредности од четврт милиона долара. Ако жица и даље буде тако богата, не може ни приближно рећи колико ће још бити милиона...

Док је поново пунио колица крајичком ока спазиио је човека. Лопов, помисли. Човек се налазио између њега и пушке. То му се већ

једном догодило и тачно је знао шта треба да уради.

Сасвим мирно је пошао у сусрет Питу Бласкоу. Вили Акер је био збуњен. Пит му је рекао да ће стари Боб бесно излетети из рудника и да онда треба да га нападне с леђа и удари по глави. Пажљиво! Па добро, тако ће урадити. Али, Шо је чуо Вилијеве кораке и нагло се окренуо.

Вили је замахнуо да удари старог Боба, али овај је изненада стао, ударио Вилија прво лактом а затим ногом у стомак и оборио га. Одмах је потрчао ка Питу који је већ подигао руку да старог удари дршком револвера, али се овај сагнуо и главом налетео на Питов стомак тако да се и овај нашао на земљи. Пре него што се Пит прибрао, стари Боб је већ трчао ка колиби. Међутим, ту га је дочекао Хал Ференс и ударио кундаком пушке по глави.

Онесвешћеног старца су унели у колибу, ставили на столицу и везали.

— Сада ће проговорити! — обећао је оној двојци Пит Бласко. — Рећи ће нам где је злато.

Боб Шо је већи део живота провео трагајући за златом; не из нужде већ што је одабрао такав скиталачки живот. Брак му није био срећан, а када му је још сина на његове очи прегазиио неки пијани возач, напустио је друштво да би, сам као љук, трагао за златом од Мексика до Канаде.

Лета са стрицем

Џо Шо, његов 15 година млађи брат, радио је на изградњи мостова и брана. Седео се с једног градилишта на друго водећи са собом

На самом излазу из пећине Пит се саплео о жицу коју је Џим разапео у току ноћи.

свог сина Џима који је одрастао у приколици и стално мењао школе. Увек је у разреду био „нови“, увек на мети „староседелаца“ и искуство га је научило да удари пре него што прими ударац. Џим је имао 15 година када је стриц Боб дошао у посету. Слушао га је широм отворених очију. За њега је тај стриц, кога је ра-

није само два пут видео, био као јунак из најузбудљивијег романа. Пошто је школски распуст већ почео, стриц га је повео са собом у планину. И следећа три лета провео је са стриком.

Када је Џими имао 19 година умро му је отац. Мајка се убрзо преудала и поред очуха за њега више није било места у кући. Тума-

рао је извесно време сам, а онда је априла 1973. сео у воз за Бјут у Монтани. Стари Боб га је чекао.

— Хоћеш натраг у планину? — само га је то упитао.

— Да.

Старим, расклиматаним камионом стигли су до кланца Рагби, у подножју 2.800 метара високог Монт Лорена. Одатле су наставили пешице до мале долине кроз коју је текао поток. Џим је одмах узео сито, заграбио њиме по дну потока и кад је из њега исцурила вода, угледао је на мрежи пет жутих грумеччића. Пружио је сито Бобу и овај је пинцетом пренео грумене у стаклену бочицу која је већ до пола била пуна. Џим је по-

ново напунио сито и поново је на дну остао неколико малих грумена.

— Пошто је злато на лондонској берзи? — упитао је Боба.

— Преко 100 долара за унцу (31,1035 гр). И цена му стално расте.

— Мислим да треба овде да се задржимо и — држимо језик за зубима.

Следећег јутра, док је Џим обарао стабла за будућу брвнару, Боб је наједном узвикнуо и потрчао пре

ма једој голој стени. Цим је погледао у том правцу и видео да се под зрацима јутарњег сунца један део стене просто жути. Боб је већ пијуком одваљивао комаде стене које је затим почео да сече ножем.

— Злато — рекао је. Ударио је чекићем о стену и одвалио још један комад. — Најмање 90 одсто злата, 6,7 одсто сребра и остало не знам шта... — За разбијање стена биће нам потребан динамит. Однеси ово што смо нашли у град.

— Можда ћу се задржати неколико дана, да се мало проведем — искрено је рекао Цим.

— У реду. Млад си и треба да се разонодиш.

је частио пушком „винчестерком“ и мецима. Када се три дана касније вратио у долину, одмах су поставили динамит. Златна жица на којој су наишли била је веома богата. У почетку су мислили да пријаве своје налазиште и тиме се обезбеде, а онда су одустали од тога. Било је сувише опасно. ОDMAХ ће нагнати у тај крај трагачи за златом. Златна грозница је чудна болест и међу копачима злата је тешко установити шта је несрећни случај. А када је човек мртав, тешко може да докаже своје право.

— Живео сам животом квим сам желео — рекао је стари Боб свом синовцу. — Ти си ми једини рођак. Мој

из руде, истопио га и излио у дрвене калупе како би добио златне жице какве су овлашћени купци тражили. Преостале комадиће ставио је у бочицу, ако буде потребно, Цим их може истопити на пећи у обичној лименој конзерви.

Цим је морао да обиђе не колико градова да би продао злато, јер је због високе цене купаца било мало. Најзад, у Хелени је све продао и пошао натраг. Као и обично, свратио је у салун у Шејл, који је држао дебелу Хал Ференс. Попио је боцу пива а онда поручио још једну. Док је вадио цигарете из џепа, испала му је бочица с грумењем. Хал Ференс је приковао поглед за њу.

— Заборави шта си видео, Фернес — рекао је Цим и ставио је у џеп.

— Можда бих купио пола унце. Покажи ми да видим каквог је квалитета!

— Ако хоћеш да купиш пола унце, онда је то друга ствар. Показаћу ти — опрезно је рекао Цим, коме је новац био потребан јер је остао без паре у џепу. Сем тога, умор и пиво, као и месеци напорног рада, отупели су његову опрезност и неповерење у људе.

— Шта кажеш на ово? — рече Фернес и спусти 50 долара на шанак. Није чак ни здружио грумене да види колико злата има у њима.

Донета је вага, измерено је пола унце грумења. Сви гости у салуну нагнули су да посматрају. Међу њима су били Вили Акер и Пит Бласко. Цим се тек тада тргнуо: схватио је да је направио глупост. Није требало да свраћа у салун, није требало да продаје злато. Покупио је своје ствари и журно напустио салун. Чим је Цим изишао, Фернес је рекао Вилију и Питу да пођу за њим. Вратили су се неколико часова касније и обавестили га:

— Зауставио се да узме бензин и вероватно нас је тада видео. Све је учинио да нам умакне.

Пуцањ у гуме!

Када је следећи пут Цим пролазио кроз Шејл био је на опрезу, али није приметио ништа што би пробудио његову сумњу. У Бјуту није успео да прода све злато; цена је достигла 126 долара по унци. Отишао је у Хелену, тамо га је продао и док је седео у једном салуну учинило му се да је у огледалу спазио Вилија Акера како излази на споредна врата. Истрчао је, али нити је видео Вилија нити икога ко личи на њега. Мора бити да сам сувише попио, помислио је. Кренуо је чим се спустио мрак, возио читаву ноћ и у праскозорје пуном брзином прошао кроз Шејл.

— То је он, Цим — Пит је пробудио Вилија.

— Дај му пола сата предности — рекао је Фернес.

Чим је свануло, Цим се успео на кров камиона и кроз доглед осмотрио чита-

ву околину. Никога није видео. Пит, Вили и Хал били су опрезни. Пустили су га да добро одмакне, а онда су кренули трагом који су оставили точкови његовог камиона. Тако су открили рудник злата Боба Шоа. Па ипак, нису се усудили да одмах нападну. Уосталом, зашто би их већ сада напали. Зашто да се сами муче, сачекаће да стриц и синовац ископају довољно злата.

Цим је испричао старом Бобу како му се учинило да је у Хелени видео Вилија Акера.

— Оне које ухвати златна грозница не оздрављују лако. Када следећи пут дођеш у град, понеси пушку. Ако те буду пратили, пуцај им у гуме. Само у гуму, запамти. Нећу да дођемо у сукоб са законом.

Стена је била тврда, требало је много динамита, и 29. јула увече Цим је морао да узме још злата и пође у град по експлозив. Бласко, Фернес и Акер су га видели кад је у понедељак ујутру, 30. јула, прошао кроз Шејл и одмах кренули према руд-да нам умакне.

Обећање

Пит, Вили и Хал су везали старог Боба за столицу. Ударали су га дршкама револвера, прислањали му упаљену цигарету на врат, ударали лопатом по коленима. Мучили су га цео дан и до дубоко у ноћ. И најснажнији човек има границу издржљивости. Најзад је Боб Шо прошапутао:

— Индијанска пећина.

Цим Шо се вратио рано по подне у уторак, два дана пре него што је дружина рачунала. Како није могао да прода злато у Бјуту, отишао је авионом у Денвер, тамо га одмах продао, па се авионом вратио. Како је знао да стари Боб нема више залиха мяса, пожurio је натраг. Приметио је трагове непознатог камиона и опрезно, са пушком у руци, пришао колиби. Крикнуо је кад је угледао унакаженог стрица. Боб је окренуо главу према њему.

— Остави ме. Ја сам готов. Фернес је то урадио, онај дебелу. Обећај ми да ћеш обавестити шерифа. Обећај ми да нећеш сам да се с њима обрачунаваш. Ништа им нисам рекао. Преварио сам их... послао сам их у Индијанску пећину. Обећај ми да ћеш позвати шерифа...

Цим је пажљиво пренео старца на кревет. И руке и ноге биле су му поломљене. Једва дишући Боб је поновио:

— Обећај ми да ћеш позвати шерифа.

— У реду — климнуо је Цим главом. — Обећавам.

Боб је склопио очи и неколико тренутака касније био је мртав.

— Обећавам ти да ћу позвати шерифа — шапутао је Цим над мртвим стрицем. — Али тек пошто се ја постарам за њих.

Индијанска пећина била је окружена високим бреговима и налазила се у дну долине дугачке 800 и широ-

ке 200 метара. Цим је нашао Фернесова кола и онеспособио их за вожњу, а затим је то учинио и са својима. Видео је ватру пред пећином; ма колико да су овде дани топли, ноћи су хладне. Сачекао је да заспу, а затим се тихо привукао. Спавао је у пећини као закљани, јер су за собом имали напоран дан. Пола пећине било је прекопано. Узео им је залихе воде и хране, а Питу и револвер. Лако их је могао поубијати, али желео је да осете бол, онакав бол какав су они нанели старом Бобу.

Читаву ноћ је провео, као што је шериф касније рекао, „удешавајући“ долину. Чим је свануло испалио је неколико метака у пећину. Један је погодио фењер па се упалили петролеј просуо и на Вилија који је почео да урла од бола. ОDMAХ су знали да је то Цим. Пит је предложио да он, као ченаоружан, изађе не би ли привукао Цимову пажњу, а нека њих двојица тада припуцају. На самом изласку из пећине нога му је заплела на жицу коју је Цим у току ноћи разапео. Тренутак касније одјекнула је експлозија и са брда изнад Пита почело је да се ваља камење. Целог дана и ноћи долином су одјекивале експлозије: Цим је пуцао у динамит који је поставио тако да су Вили и Хал готово били зарпани у пећини. Од камене прашине жеђ их је толико мучила да су им језици отекали. Пит је узалуд покушавао да се извуче испод одрона. Тек другог дана ујутру Цим га је извукао потпуно исцрпљеног и везао. Кад год би Вили и Хал покушавали да направе већи отвор на затрпаном улазу, Цим је пуцао у правцу пећине. Већ се ближило подне кад се појавио шериф.

— Шта се ту догађа? — викао је издалека. — Туристи код језера Раби жале се да целе ноћи одјекују експлозије. Шта радиш ту?

— Учим старе псе новим триковима — одговори му Цим и поведе га до везаног Пита. Држећи чутуру испред Питових очију рече:

— Једна реч, једна кап воде. Знаш о чему треба да говориш.

— Жао ми је... нисмо хтели да га убијемо... Али стари Боб није хтео да говори — муцао је Пит сувих усана.

— Убили су Боба Шоа — обрати се тада Цим шерифу. — Овај и она двојица у пећини. Не могу вам никуда побећи.

Сва тројица су изведени на суд 3. августа и осуђени на дугогодишњу робију. Пошто стари Боб није озакоњено своје право на налазиште злата једна рударска компанија затражила је и добила право да копа у руднику Боба Шоа. Кад је чуо за ту одлуку Цим је само слегнуо раменима и сео у авион за Њујорк. М. Ј.

Грешка у салуну

Злато није било лако продати. Они који су имали дозволу да га купују, златари и зубни лекари, чекали су да му падне цена. Да не би губио време, Цим им је продао злато по јевтинијој цени, а онда купио све што им је било потребно. Себе

део је твој, ти ћеш ме наследи.

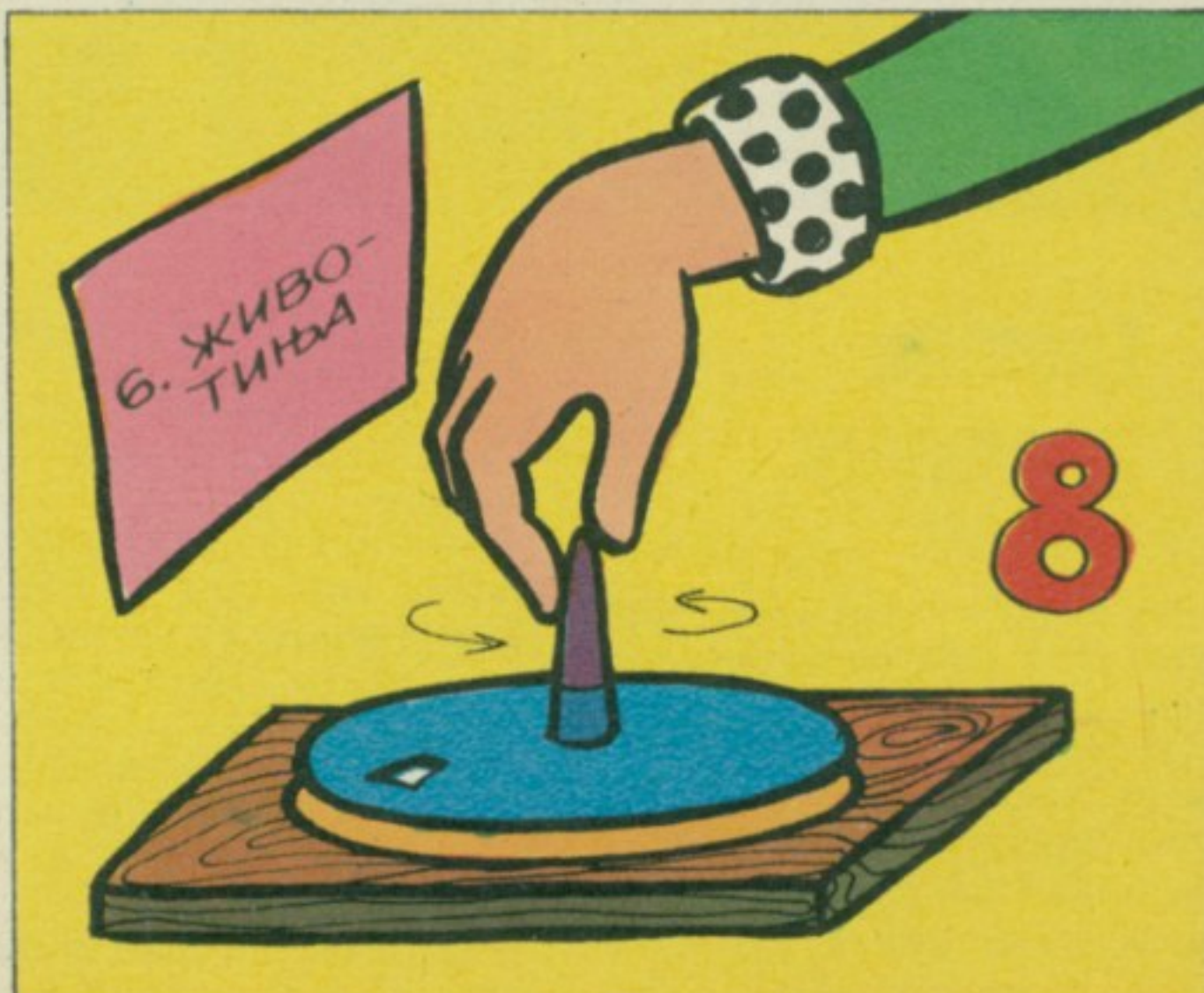
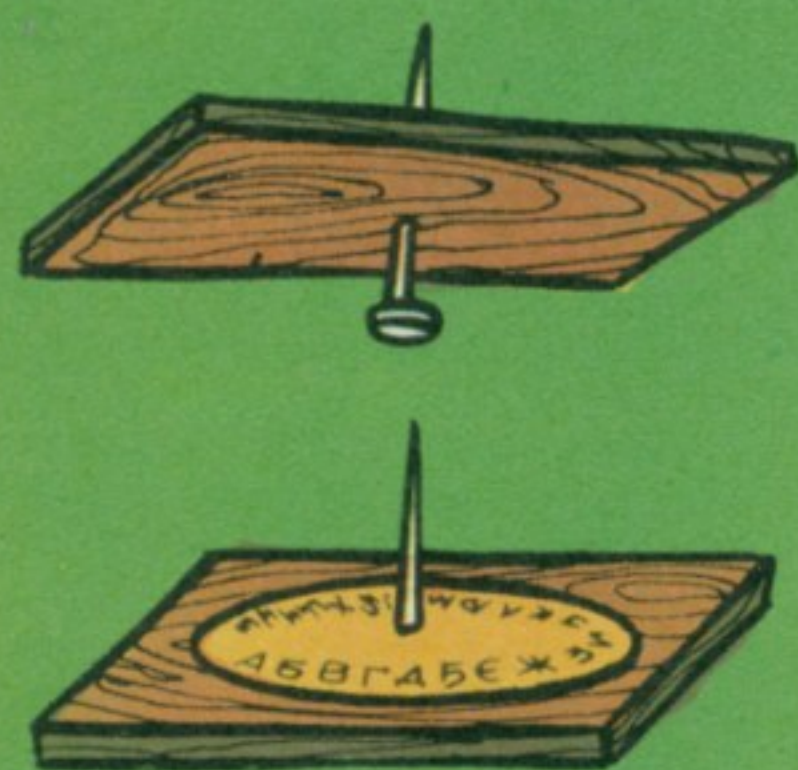
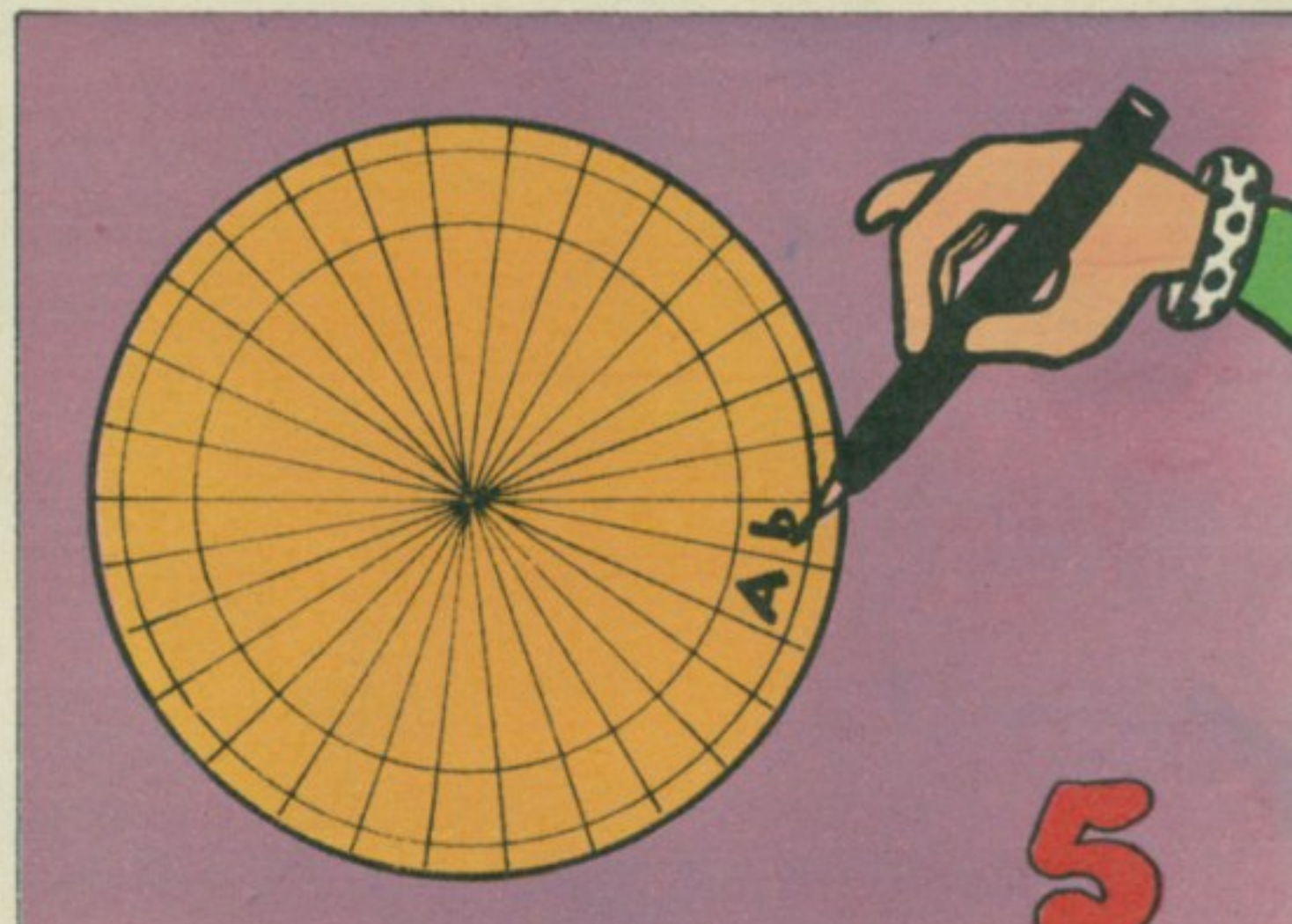
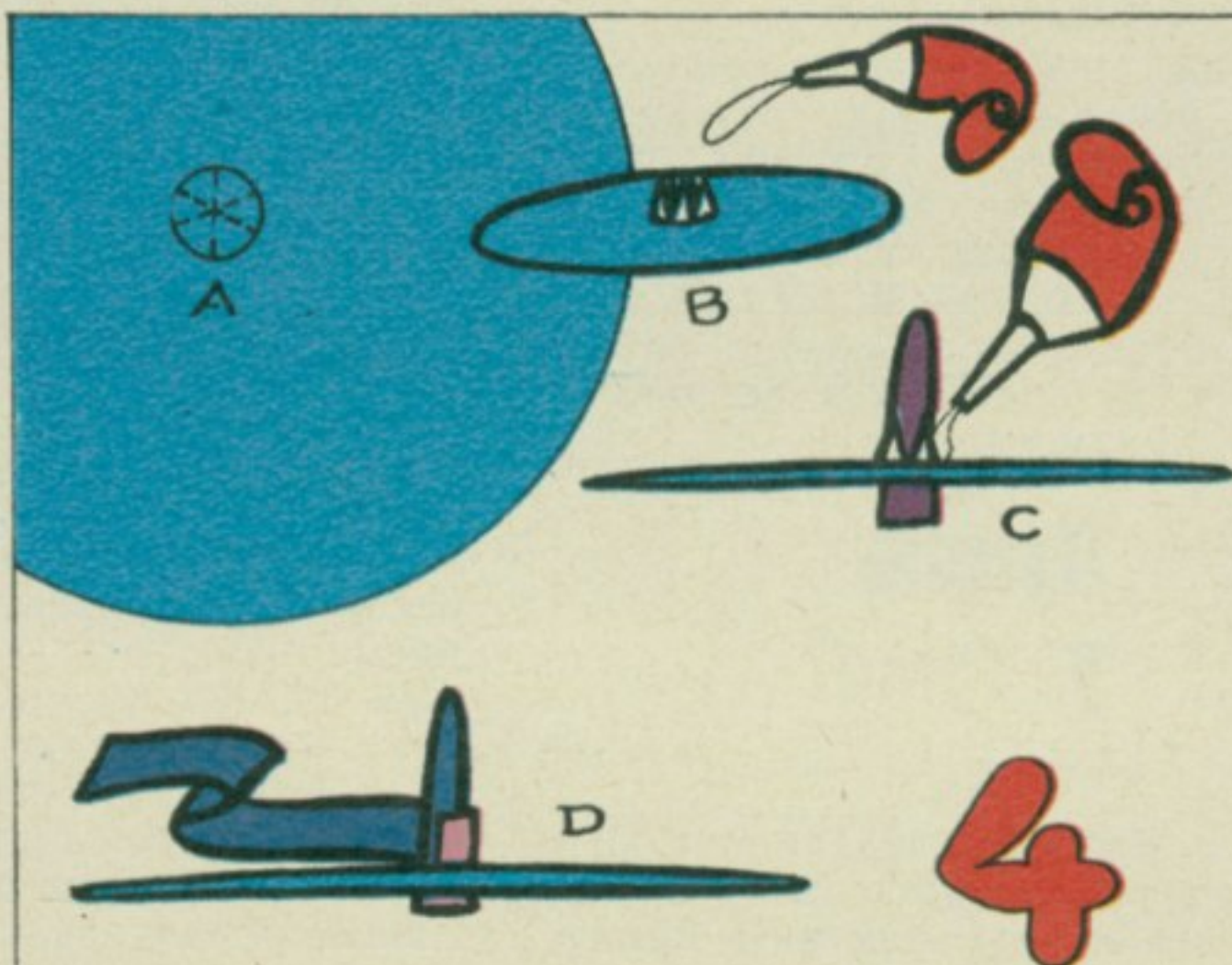
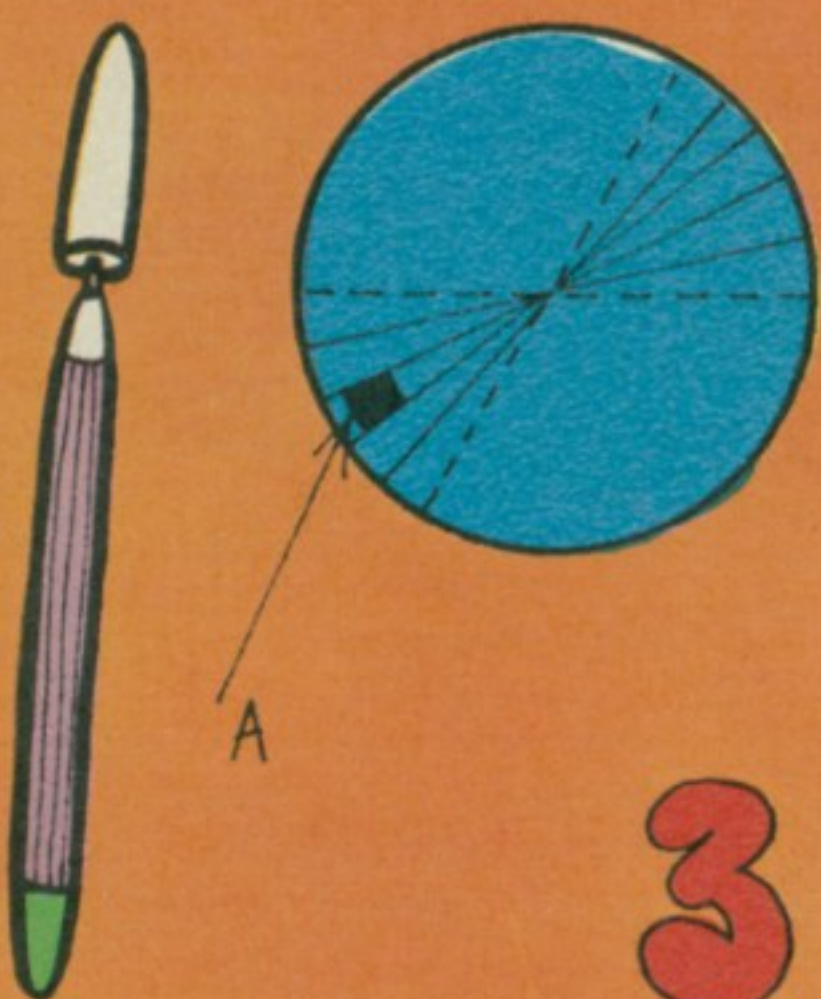
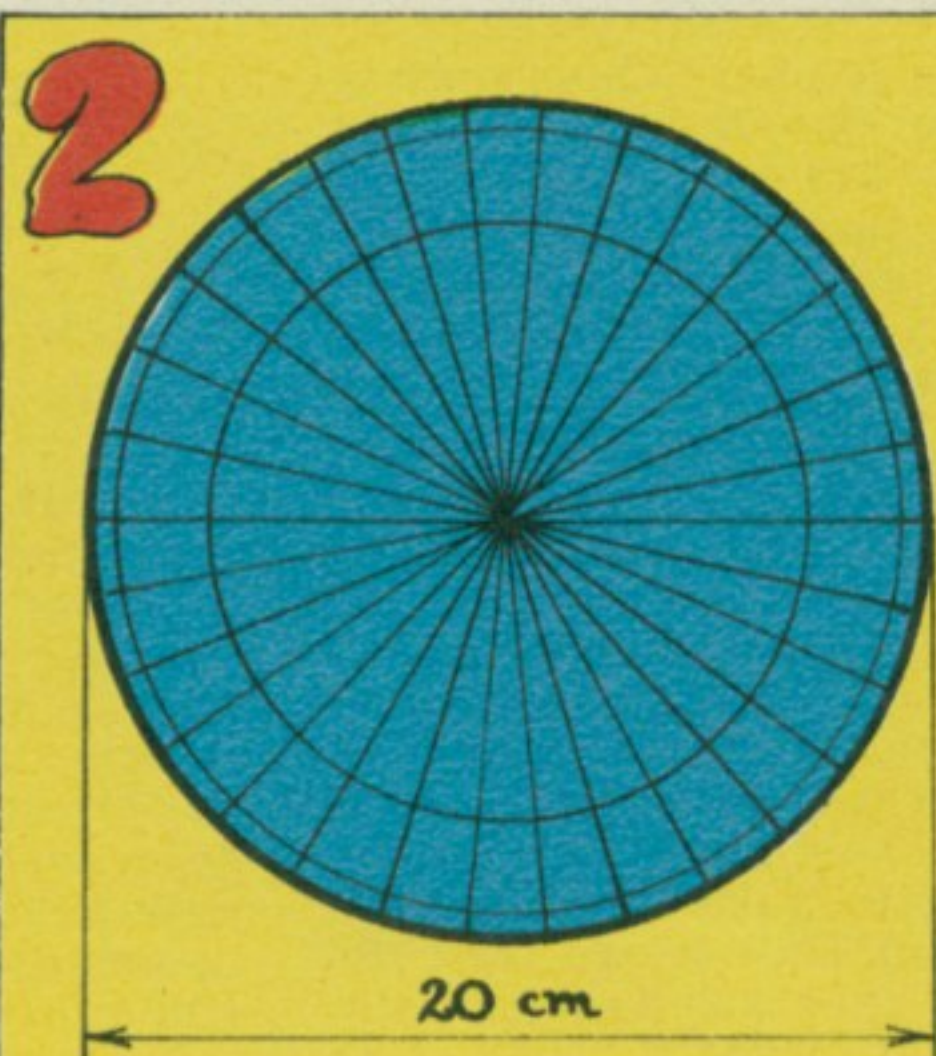
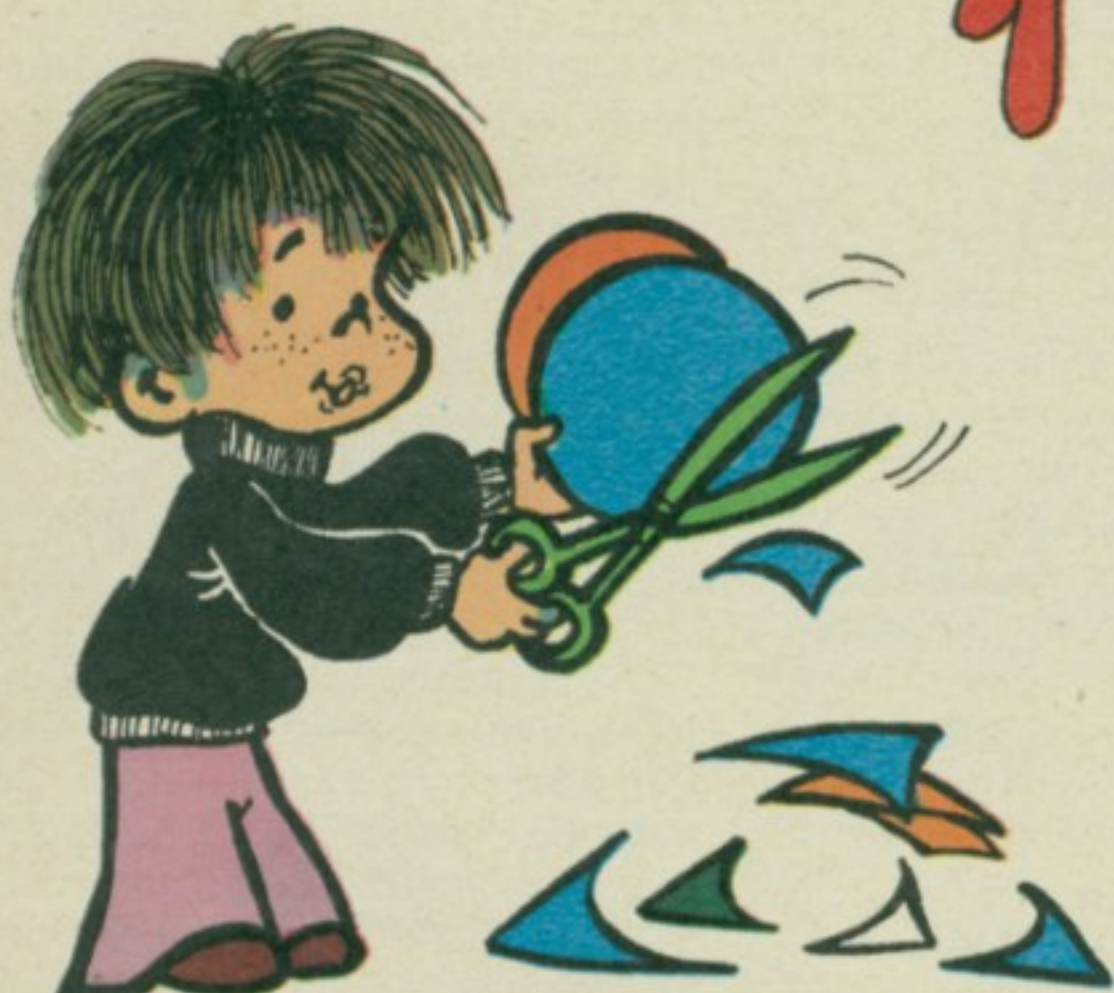
— Не причај глупости. Пред тобом су још многе године.

— Можда, а можда и не. Злато које смо до сада нашли сакривено је на сигурном месту. То место си ти изабрао. Нека остане тамо док не исцрпемо жицу, а онда све натовари у камион, одвези се далеко и стави све у банку.

Када су им понестале залихе, Боб је издвојио злато

НА СЛОВО, НА СЛОВО...

ИГРЕ
У
СОБИ

Игра „На слово, на слово...” је и забавна и корисна. Можеш и сам да је направиш ако имаш: комад чврстог картона, дашчицу, стару хемијску оловку, лепак, ексер, маказе и — мало стрпљења.

1. Исеци од картона два круга с пречницима од око 20 cm.

2. Оловком подели кругове на 30 једнаких делова (кружних исечака од којих сваки има 12 степени и уцртај два концентрична круга ближе ивици) — види наш цртеж.

3. Од старе истрошене хемијске оловке узми поклопац а на једном од кругова просеци отвор на једном подеку између два концентрична круга и тај отвор обележи словом А.

4. На кругу на којем си већ направио отвор А просеци у средини и зракаст отвор по обележеним пртицама (а). Пази! Отвор треба да је исте величине као и обим поклопаца од хемијске оловке тако да поклопац може да се углави а да не испада. Исеци овог круга у средини пажљиво се подигну, намажу лепком са унутрашње стране (б), навуку на поклопац и још мало залију лепком (с). На крају, кад се лепак осуши, око места где је ушао поклопац обмота се провидна лепљива трака.

5. На другом кругу испиши у сваком пољу по једно слово азбуке.

6. Дашчицу, мало већу од круга, најпре углачај а затим кроз средину укуцај дужи ексер чији шиљак треба да вири нагоре. Затим круг од картона на којем су исписана слова стави на дашчицу пазећи да ексер прође тачно кроз центар. Доњу страну круга намажи лепком и залепи за даску.

7. Док ти правиш кругове и дашчицу замоли неког од твојих другова да исече што више једнаких картончића и на њима читко испише речи које означавају разне појмове, на пример: географске — планина, град, земља, језеро; зоолошке и ботаничке — сисар, птица, цвет; историјске — војсковођа, истраживач; спортске — бокс, фудбал, кошарка. Што је више појмова утолико је игра интереснија.

8. Игра почиње тако што се круг са поклопцем стави на врх ексера и заврти. Кад се круг заустави, кроз отвор ће се видети једно слово. Вођа игре извлачи из гомиле картончић на коме је исписан један од појмова. Ко се први од играча сети неке речи, односно појма који почиње на слово које се види кроз отвор осваја један поен. Игра се наставља док се не исцрпе појмови или играчи не уморе.

ЛОКОМОТИВЕ НА АТЛАНТИКУ!

Невоље су почеле негде око поноћи. Док је брод пловио нагнут на десну страну један огроман талас, већи од претходних, накрено га је још више. Истовремено, из унутрашњости брода зачула се потмула тутњава слична грмљавини.

Капетан Вагнес налазио се на командном мосту. Одмах је схватио шта се дешава. Позвао је посаду и наредио јој да сиђе у потпалубље. Тамо су затекли страхан приказ: услед огромних таласа који су бацали брод с једне на другу страну прекинули су се ланци којима су локомотиве биле везане и сад су тешке црне грдосије играле неку чудну игру по утроби брода. При сваком судару настајао би заглушујући звекет метала. По цену да их локомотиве прегазе или осакате спретни морнари ускакали су у празан простор и после два часа успели да их поново вешто учврсте челичним ланцима.

Норвешки теретни брод „Румба“ тешко се пробијао кроз јаку снежну буру, 240 миља југоисточно од Њуфаундленда. Тог дана, 14. децембра 1972. године, капетан „Румбе“ Елиас Вагнес записао је у свој бродски дневник: „Таласи високи шест до девет метара, брзина ветра 60 чворова“. Али ни Вагнес ни осталих 17 чланова посаде нису се због тога много узнемиравали. Овакве снежне буре биле су честе у то доба године на северном Атлантику. „Румба“ је неколико дана раније напустила Торонто с товаром од 16 дизел-локомотива за Југославију. Како је свака од ових локомотива тешка 115 тона осам је смештено на дно брода а других осам биле су растављене и спаковане у сандуке који су ланцима везани на палуби.

АВИОНИ СУ УЗЛЕТЕЛИ

До краја ноћи и преподнева пловидба је, колико-толико, настављена мирно. Али, већ после подне, 15. децембра, време се још више погоршало. Огромни таласи праћени бесним фијуцима ветра поигравали су се „Румбом“. И оно чега се капетан Елиас највише плашио — догодило се: један циновски талас потресао је брод који се још више нагнуо а из његове утробе зачула се језива тутњава.

И без капетановог позива морнари су појурили под палубу. Призор је био савичнији него претходне ноћи. При сваком налету ветра локомотиве са искиданим ланцима јуриле су, сударале се и уз громогласну шкрипу и ломљаву стропштавале се на дно брода. Сваког часа могле су да пробију дно и тада броду не би било спаса.

Кад је видео да је посада сасвим немоћна капетан Вагнес је наредио људима да буду спремни за напуштање брода. Затим је послао СОС. Ускоро су центри за спасавање у Халифаксу и Њујорку били обавештени о стању у којем се налазила „Румба“. Из Халифакса је одмах послана порука канадској бази на острву Принца Едвар-

СТРАШНА БУРА ЗАХВАТИЛА ЈЕ НАСРЕД АТЛАНТИКА БРОД КОЈИ ЈЕ ПРЕНОСИО ДИЗЕЛКЕ ЗА ЈУГОСЛАВИЈУ.

да која се налазила 600 миља на западу. У помоћ је први полетео авион за везу, четворомоторац „аргус“ а затим ескадрила за спасавање 413. Међутим, како је невреме и даље беснело, хеликоптери нису могли да се употребе. У 18,56 полетео је авион типа „буфало“ са четири турбомлазна мотора. Мада ниједан од ова два авиона није могао сасвим да помогне морнарима са „Румбе“ они су бар могли да им пруже привремену помоћ спуштајући падобранима гумене појасеве, чамце и храну у случају да брод почне да тоне.

У НАЈГОРЕ ВРЕМЕ

Два и по часа по полетању пилот „буфала“ угледао је „Румбу“. На жалост, могао је само да призна да је по оваквом времену спасавање — немогуће. У исто време у помоћ „Румби“ кренуо је још један спасилац. Био је то реморкер „Смит-Лојд“ 103 од 800 тона који је снабдевао нафтом околне базе. Тјерк Стратман, капетан овог брода, и његов заменик Тони Бакер, оба Холанђани, мада добри познаваоци овог дела океана, нису имали искуства у спасавању по снежној бури. Њихов брод стигао је око 20 ча-

опасно: огромни таласи поигравали су се малим чамцем тако да је час био у дубини између два велика таласа а час на врху високом и шест метара. Упркос свему, прва група људи ипак је успела да се укрца и отисне у правцу спасилачког брода.

За то време на командном мосту „Смит-Лојда“ Бакер је управљао покушајем спасавања посаде „Румбе“. Међутим, снажни таласи и јака снежна бура онемогућавали су и једе и друге. После много неуспешних напора да ухвате конопца који им је бацан са „Смит-Лојда“ морнари са „Румбе“ најзад су успели и посада спасилачког брода морала је да употреби сву снагу и вештину да довуче чамца и да га при том не разбије о бокове свог брода. Пристајање је трајало читав час. Кад се шест људи нашло у подножју лествица једва су могли да покрећу удове утрнуле од зиме и хладне воде. Петорица су се некако успели, док се шест, Шпанац Хезуз Диас и Салас запетљао у конопце тако да су му ноге отишле у ваздух а глава лежала у води. У помоћ му је притекао Бакер који је хитро сишао низ лествице, скочио у чамца и одржавајући се вешто на побеснелим таласима исекао конопца и више но-

видео да због невремена и мрака неће моћи да почне са спасавањем, радио-везом је саопштио капетану Вагнесу да ће поново доћи кад сване.

САМ ПРОТИВ ТАЛАСА

За то време је капетан „Смит-Лојда“ допловио до „Румбе“, покушавајући да раздаљину између два брода сведе на неких 25 метара. Намеравао је да посебним уређајима избаци јаке каблове којима би привезао настрадали брод. Ниједан од неколико бачених каблова посада „Румбе“ није успела да ухвати. Тада се Бакер одлучио на храбар и опасан подухват: покушаће помоћу малог гуменог чамца да пребаци кабл до „Румбе“. Вежао је око струка један крај кабла и спустио се у чамца. Вешт морепловац, Бакер је иако ношен ветром и огромним таласима успео да у кратком предаху између два налета ветра дохвати лествице на „Румби“. Уз помоћ морнара успео се на настрадали брод. Убрзо је веза између два брода била успостављена.

Петнаестог децембра у 5,30 „Румба“ је кренула на пут у неизвесност: најближа лука, Сент Џонс у Њуфаундленду, налазила се читавих 300 миља далеко. У зору 16. децембра хеликоптер се вратио. Пилот је морао да се бори против ветра који је дувао брзином од 80 километара на час, па пази да се свих 11 чланова посаде „Румбе“ и капетан Бакер укрцају у хеликоптер и да при том не развије апарат. Успео је и одвезао их у Сент Џонс.

На тегљачу „Смит-Лојд“ остао је као једини официр, капетан Стратман који је морао да проведе за крмом два дана. Пред њим је био тешко изводљив задатак: није смео да пожуре да се кабл не би прекинуо а ни да успори да „Румба“ не би налетела на „Смит-Лојд“. Како је услед великих таласа и снежне буре била потпуна помр-

Ветар и таласи понели су мали чамца са шест беспомоћних људи.

сова, у време кад је брод био у најтежем стању. Непрекидно ударање побеснелих таласа о бокове „Румбе“ направило је у унутрашњости брода праву пустош. Бура је однела чак и чамце за спасавање који су висили о боковима брода. На срећу, на броду се налазио и један гумени чамца у који је могло да се смести шест људи. Капетан Елиас решио је да покуша да пребаци прву групу морнара. Најпре су конопцима чврсто везали чамца а затим су га пажљиво спустили у море. Укрцавање је било тешко и

сио него водио несрећног морнара до палубе „Смит-Лојда“.

Са командног моста „Румбе“ капетан Вагнес је са зебњом посматрао спасавање прве групе морнара. Видећи са колико је напора и опасности то учињено одлучио је да остала једанаесторица остану на броду док се не укаже повољнија прилика.

У 3,58 појавио се хеликоптер службе за спасавање из Сиднеја у Новој Шкотској. Његов пилот, командант Дан Кембел кратко је надлетео настрадали брод. Кад је у-

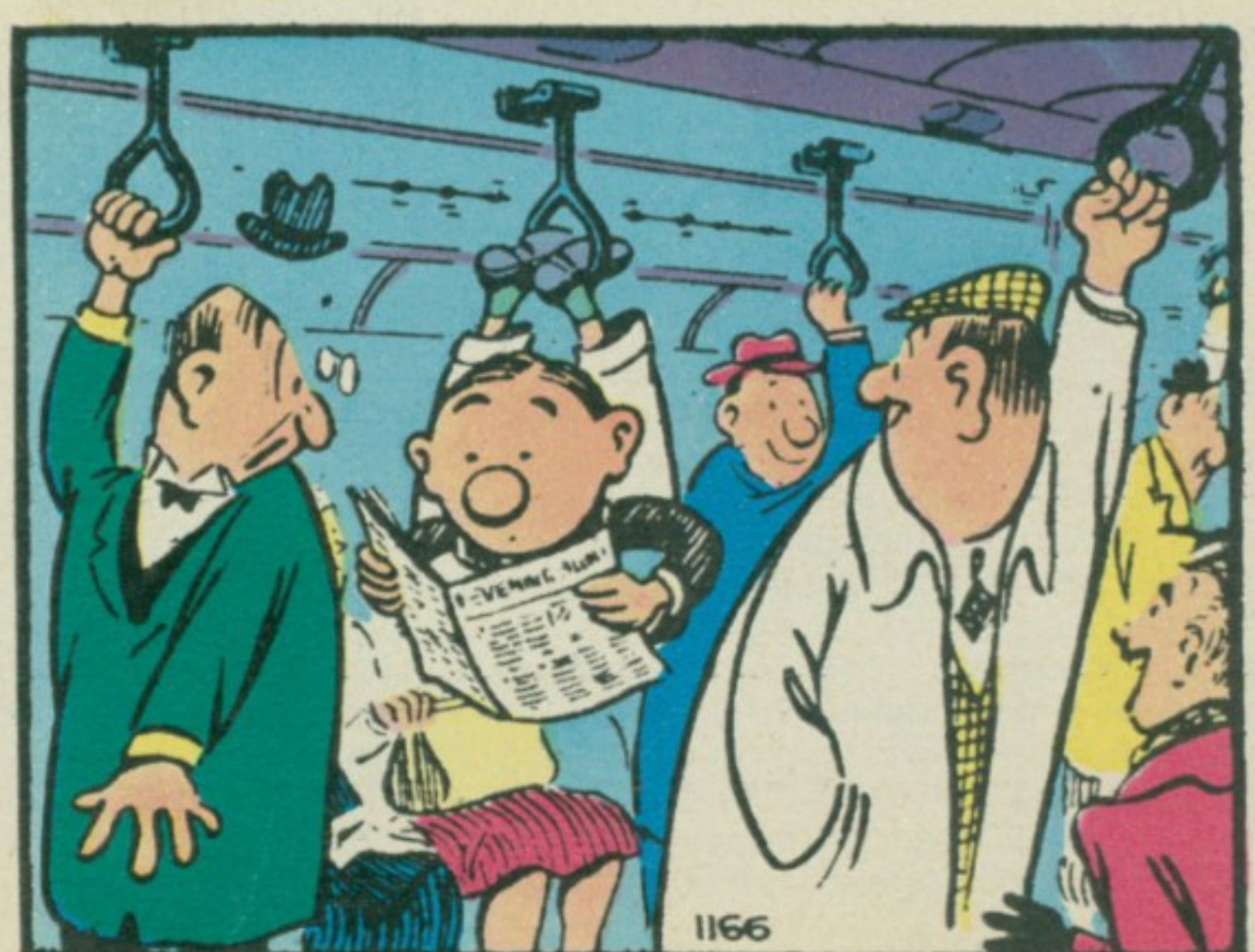
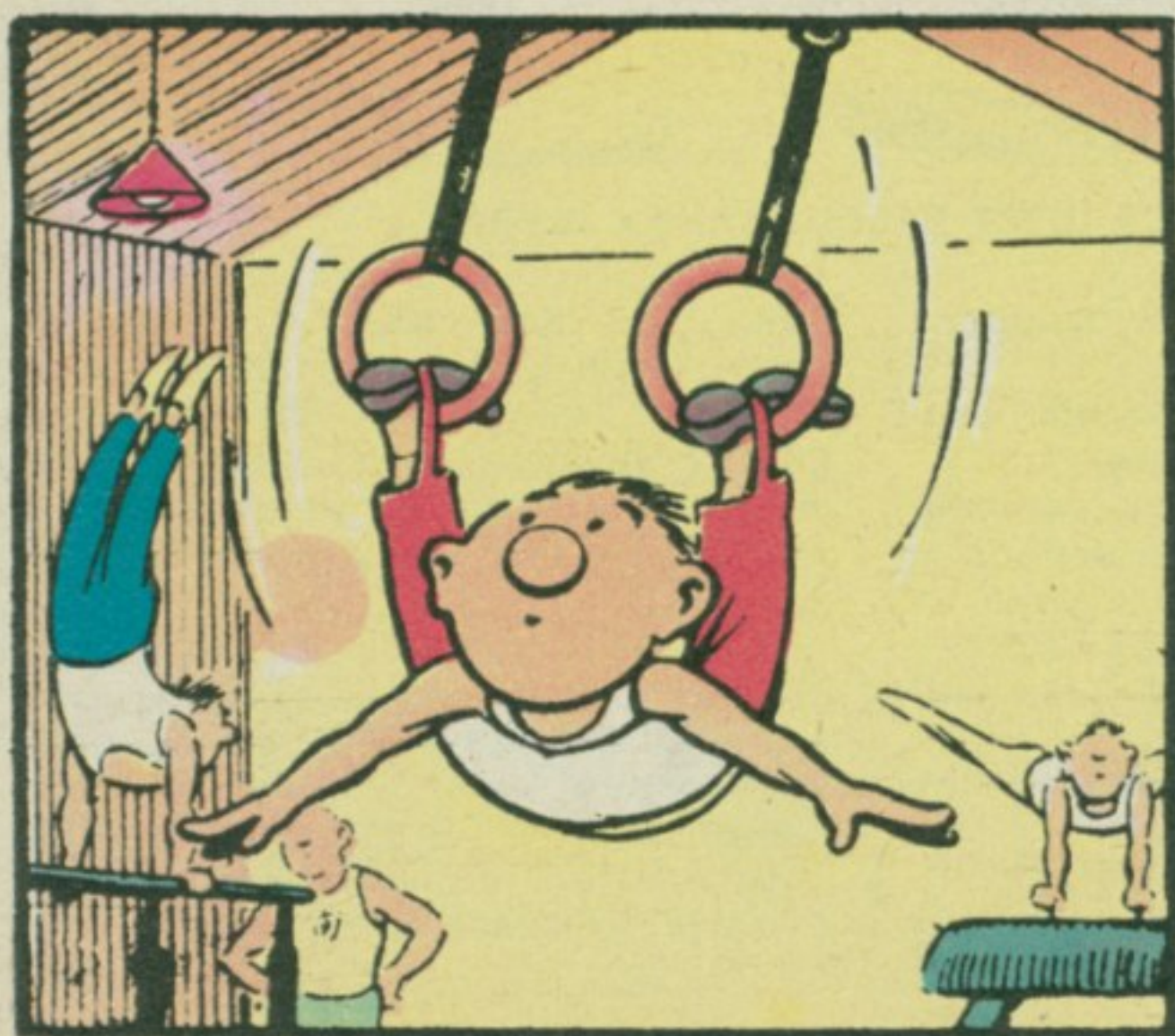
чина, два дана није у ствари ни знао да ли „Румба“ уопште и иде за њим. Тек у зору 17. децембра, кад се невреме мало смирило, угледао је оштећени брод, али без три сандука с локомотивама на палуби.

И најзад, у подне тог истог дана, два брода упловила су у луку Сент Џонс. Дочекало их је мноштво људи који су чули за страдање „Румбе“. Када се капетан „Смит-Лојда“ појавио на палуби мз са га је дочекала клицањем.

И. Л.

СИМА СПОРТИСТА

Весна и Марсовка

Сећате ли се Београђанке ВЕСНЕ РОКИЋ, девојчице луде за музиком и „хитовина“, која увек нешто забрља а онда обећава да то никад више неће учинити. Ево, опет је видимо како се удубила у тежак задатак из геометрије. Да ли се баш удубила? Покушава да реши задатак у ритну песне „Ко те воли више од мене нека један лист окрене...“ клацајући се на столици. Само неки геније могао би да у ритну музике надмудрује геометрију, а Весна то на жалост није. Кад је столица једном ЈАЧЕ ударила то је чуо и сајџија РИЧАРД ЈУСИЋ који ради у стану испод Веснине собе. Човек се збуди и из руке му испаде на ћилим казалица коју је баш нанештао на један часовник...

Јусић је у својој соби имао „таписон“ са жуто-црним шарана и никако није могао да нађе казалицу. Зато бесан потрча на горњи спрат код Рокићевих...

Сајџија, вичући из гласа, рече Весниној мами да му се њена ћерка попела на главу (није ни чудо кад станује изнад њега) и да је због ње сад изгубио казалицу. Извињавао се што виче али објаснио је да му је лекар забранио да се љути јер има срчану ману, а ако се већ љути, онда је боље да виче да се психички растерети. Веснина мама је знала да је сајџија радећи са СИТНИМ стварима постао

велики ситничар и радо би му одбрусила али се уздржа и рече да ће послати Весну да она потражи изгубљену казалицу.

АЛИ МАМА, ПА ЗНАШ ДА СУТРА ТРЕБА ДА ОДПОВАРАМ ГЕОМЕТРИЈУ И ДА О НЕ РЕШИМ ЗАДАТАК...

Весни није било до бауљања по сајџијином „таписону“ али морала је са мамом. Сајџија је живео са сестром Мицом која је у целом комшилуку била позната...

...као велика свађалица („Мица тракалица“). Кад она, још неочешљана и у „пењоару“, угледа Весну и њену маму Марију, пожурџи да се склони у своју собу али у журби удари о сточић са украсном лампом од керамике. Анђелчићи се разбише у паранпарчад.

Каква трагедија! Ланпа је била поклон који је сајуија добио за своју свадбу, иако се никад није оженио јер млада није била по вољи његовој сестри. Сајуији је дошло да убије Весну и њену мајку али захваљујући лепом васпитању уздржао се и позвао их у собу да траже изгубљену казаљку. Док су њих две бечиле очи зурећи у шаре „таписона“, на степеништу исте зграде једна девојчица ишла је од врата до врата и читала презимена: Рељић, Петровић....

ШТА МЕ СВЕ СНАЂЕ
ЗБОГ ТВОЈЕ
ГЛУПОСТИ!

Двојчица кратковидо жнирка испод дебелих наочара и склања косу која јој пада на очи. Задувано дише јер је дебељуца.

ЛАЗИД... НИКО-
ЛИД... ПРОФ. НАКИД
ЗДЈЕЛАД...

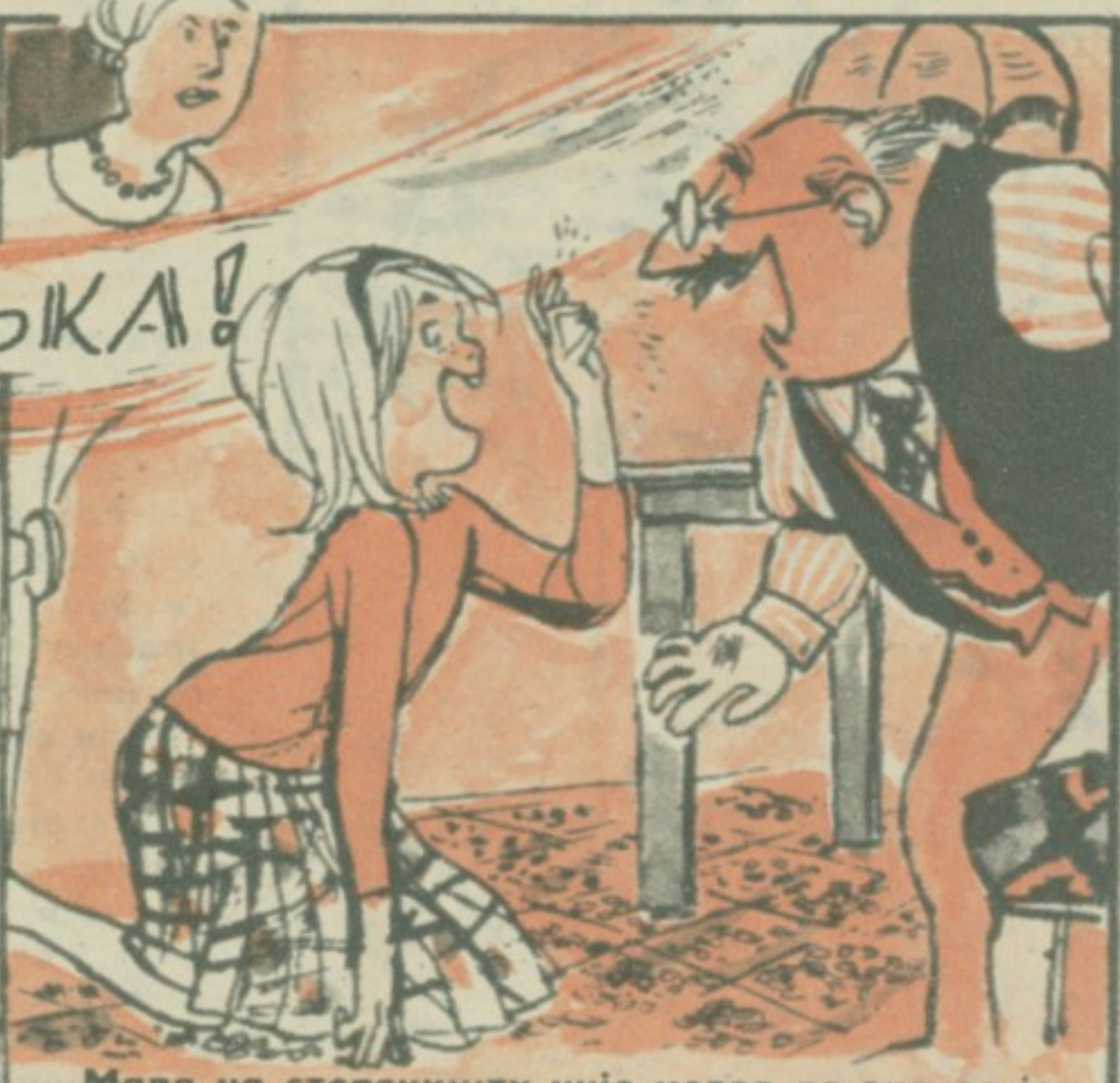

П.У.К.П. ПРЕДУЗЕ-
ЋЕ ЗА УВОЗ КАНДИ-
НАЦА ПЕВАЧА! ГДЕ
ЛИ СУ РОКИЋИ?

ЈУСИЋ РИЧАРД,
САЈУИЈА... АХ! ШТА
ЈЕ ТО?

КАЗАЉКА!

Мала на степеништу није могла да зна да је тај нечовечан урлик само израз среће сајуије Јусића што је казаљка пронађена.

ЈОЈ! ШТА, ЈЕ ТО!
НЕКОГА УБИЈАЈУ!
ОХ... ЕВО СРЕКОМ СТАНА
РОКИЋЕВИХ!

Страх је у оваквим случајевима оправдан. Девојчица утрча у Веснин стан...

...залупи за собом врата и за сваки случај их закључа.

СПАСЕНА
САМ!

Кад су се Весна и мама вратиле врата су била закључана. Пошто је мама мислила да је Весна залупила врата, удари јој један шанар средње јачине...

ЗАТВОРЕ
НА СУ!

Сасвим неправедан шанар! (Ина ли уопште праведних!) Весна је мислила да јој се брат Миша вратио из школе и да је он затворио врата. — ОТВАРАЈ, ИДИОТЕ! — викала је. Али са друге стране врата била је она уплашена девојчица коју ова дрека још више престрави.

НЕ ОТВАРАМ!
ТО ЈЕ СО-
БАЦ ДА СЕ
ВАРИГЕН
РОЈКО!

Веснина мама побледе и погледа у кћерку: шта ово значи?

ЈОЈ!

КО ЈЕ ТО У НАШЕМ
СТАНУ?

Ко је у њиховом стану? Лопов? Неки лудак? И КАКВИМ ТО ЈЕЗИКОМ ГОВОРИ? Да није шпијун? Убица? Кад се неко непознат забарикадира у вашем стану на свашта се помишља...

На степеништу се зачуо ратни поклич Весниног брата Мише који се управо враћао из школе. Иако је ишао уз степенице успевао је да држи такт песне „Капетане, командире“. За Весну и њену ману ова вика, која им је у другим приликама сметала, била је лепша од песне славуја.

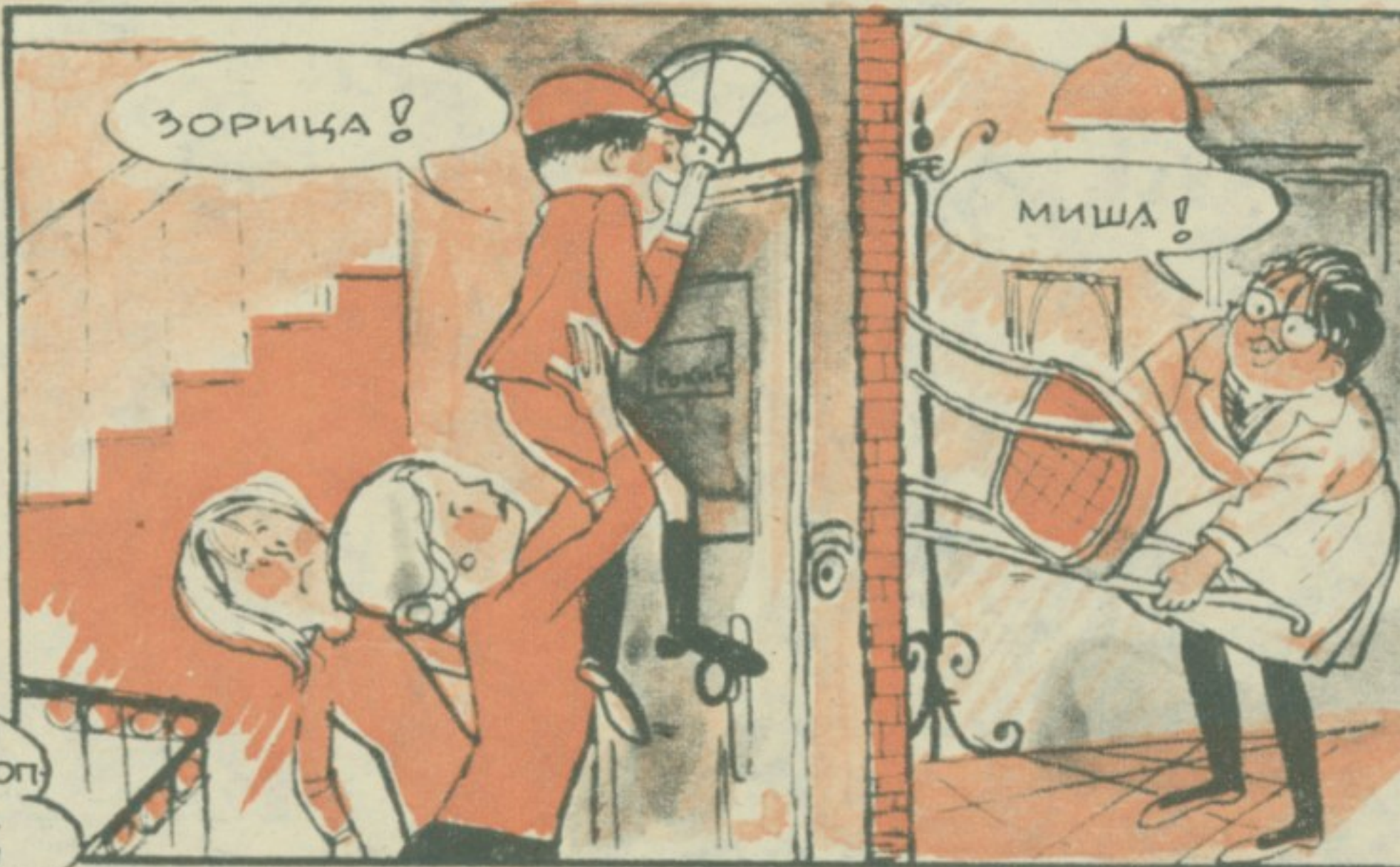
МИШО, ДОВРО ЈЕ ДА СИ ДОШАО!

НЕКО СЕ УВУКАО У НАШУ КУЋУ.

Очекујете да се Миша престравио, да ће да побегне? Па има ту и неке истине: Миша дрхти од страха и најрадије би здинио низ степенице. Али, ето, не бежи, одједном је осетио да је мушкарац, да се од њега очекује да буде храбар.

НЕ БОЈТЕ СЕ, ЈА САМ ОВДЕ!

ПОМОЗИТЕ МИ ДА СЕ ПОП-
НЕМ ДО ПРО-
ЗОРЦИЈА ИЗ-
НАД ВРАТА!

ЗОРИЦА?

МИША!

Миша је препознао са друге стране врата рођаку Зорицу. И она је препознала Мишу. Тине је све било решено. Кад је нана чула да је то Зорица обрадовала се и испустила Мишу. Он паде на сестру, а она обори најку.

Поздравима, загрљајима и смеху није било краја. Е, баш су биле глупе! Како нису могле да се сете да је у стану могла да буде само Зорица која је телеграмом јавила да долази. А и Зорица је испала права глупача кад није препознала њихове гласове.

ЕЈ!

ЗДРАВО!

ЗНАЧИ ДА СОВАЦ КОД МЕНЕ НЕ ПАЛИ!

ДА, ШТА ТИ ТО ЗНАЧИ?

СОВАЦ? ДА ТИ НИСУ МАЛО БАК-
НУТА?

ЗОРИЦЕ, ШТА СИ ХТЕЛА ДА КАЖЕШ КАД СИ ВИКНУЛА ВАРИГЕН?

ВАРИГЕН!

Мишино питање наводи на размишљање: какав је тип та Зорица?

Зорица је поприлично узнемирила Рокиће: девојчица треба да остане код њих у Београду целу једну школску годину, а они једва излазе на крај и са својом децом!

МАЛА ЈЕ ТРИПУТ ПОНАВЉАЛА РАЗРЕД! САД СУ ОВДЕ ИЗМИСЛИЛИ ТУ ШКОЛУ У КОЈОЈ СЕ ЗА ГОДИНУ ДАНА МОГУ ВАНРЕДНО ЗАВРШИТИ ТРИ РАЗРЕДА. ТО СУ ГЛУПОСТИ!

Веснина нана Марија дуго је остала будна, размишљајући о Зорици. У Бокоришту нема школе која би понављачина омогућила да надокнаде изгубљено време и... хн! А зашто је Зорица понављала? Зар је баш толико глупа? И какав јој је то чудан начин изражавања?

НАДАМ СЕ ДА ЗОРИЦА НЕЋЕ УТИЦАТИ НА ВЕСНУ!

ТИ ИМАШ ТАЈНЕ РЕЧИ! КАЖИ ИХ МЕНИ!

ДА НАУЧИШ СВЕ ТАЈНЕ РЕЧИ БИЛО БИ ТИ ПОТРЕБНО КАЛЕНДАРИСАЊЕ!

КАЛЕНДАРИСАЊЕ! ДИВНА РЕЧ! А ШТА ЗНАЧИ?

МНОГО ВРЕМЕНА.

АЛИ ЈА БРЗО УЧИМ ЈЕЗИКЕ! УПАЛИЋУ ЛАМПУ ДА ЗАПИШЕМ ТЕ РЕЧИ!

УГАСИ! ТЕТКА МОЖЕ ДА ВИДИ СВЕЛОСТ А ЈА НЕ ВОЛИМ ЛАВЕЖ, ТО ЈЕСТ ДА НАС ГРАДИ.

Весна је предложила да застру ћебетом стаклена врата да нана не види светлост. Али чине да ћебе закаче на врата? Лепљива трака не би издржала. Ексери се не могу закуцати јер би се чуло. „Рајснелдана“! Али оне су у дневној соби где спава Миша.

Весна је по праку кренула кроз кућу. Каква тишина! Чује се само татино хркање. Весна се шуња на прстима али паркет шкрипи...

УХВАТИ ГА, УХВАТИ ГА! БОЈО, ТАМО ЈЕ... БИ... БЛА...

ШТА ЛИ ТО САЂА?

Весна се тихо дошуњала до писаћег стола. А сад пажња: ту је руб стола, прстима мало ниже: прва фиока, друга... сад повуци. Полако... неће... — дун! Какав ударац!

АЈАО! БОЈО, КО ЈЕ?

ПЕТИ БУТИ! ЈА САМ!

ХТЕЛА САМ САМО ДА УЗМЕМ ЧАШУ ВОДЕ. СПАВАЈ!

ВОДЕ? ЗАР У ПИСАЊЕМ СТОЛУ ИМА ВОДЕ?

Миша је таман хтео да утоне у сан, кад га магична реч „МАРСОВКА“ потпуно освести. Ова реч се чула из Веснине собе...

ЗОРИЦЕ, ДОНЕЛА САМ „РАЗСНАД“ ЛЕ „МОЛИМ ТЕ, НЕ МОЈ ДА СПАВАШ!

ПРЕКИНИ, МАРСОВКО!

Реч „Марсовац“ за њега значи МНОГО. Ту више нема спавања. Јасно му је да се у кући одигравају чудне ствари.

Миши је добро познато да Марсовци могу да УЋУ У ЉУДЕ и тада нико не може да их препозна. Већ се то догодило у роману „Марс напада Земљу“ кад је шеф Марсоваца ушао у тело жене гувернера Њујорка. Издао се јер није знао да она пије кафу без шећера.

Зорица је значи Марсовка! Можда и није! Они сигурно улазе у неке важније људе, шта ће им Зорица! Али зашто из Веснине собе кроз стаклена врата зрачи зелена светлост? Наоружан ножем са пет сечива, батеријском лампом и бележницом Миша се пришљубао вратима Веснине собе...

3-3-3-3

Зелена светлост је сигурно гама ЗРАК којим Марсовци покоравају људе. Лажна Зорица је већ заробила Весну! Ужасно! Зорица је крила антене испод косе и сад их је усмерила на јадну Весну...

Шта да ради? Да ризикује и да отвори врата, па да га погоде гама зраци и он постане роб? Никад!

ОСТАЉУ НА СТРАХИ ДА ПРИСЛУШКУЈЕМ!

ВЕСНА, ТИ СИ СРЕБНА ЈЕР ИМАШ САМО ЈЕДНОР БУМБАРА, ПА ПА ЛАКО МОЖЕШ УТАБАНИТИ.

БУМБАР! КА! ТО ЈЕ БРАТ! А ШТА ЗНАЧИ „УТАБАНИТИ“?

УТАБАНИТИ ЗНАЧИ ПОКОРИТИ...

АЛИ ЈА ИМАМ ДВА СТАРИЈА БУМБАРА, И И КАД СЕ ПОСЛУЖИМ БРЗАКОМ...

БРЗАК, ЗНАЧИ ЛИ ТО БИЦИКЛ?

НЕ! БИЦИКЛ СЕ ЗОВЕ НОГАЧ... БРЗАК ЈЕ ТЕЛЕФОН. КАД БРЗАКАМ ОНИ ПРИСЛУШКУЈУ А ОНДА МИ СЕ ЈЕЗИЧЕ, ШТО ЗНАЧИ РУПАЈУ.

И ТАКО ТИ ИМАШ, ЗНАЧИ СВОЈ ТАЈНИ РЕЧНИК...

Ово је Миши било довољно. Зорица је парализовала Весну и сад је учи марсовским речина. Да ну Зорица телепатијом не открије нисли (због велике близине) Миша се брзо вратио у своју собу пришљубајући кроз зубе: „Марсовко, пала си ми шака!“

ПАЛА СИ МИ У ШАКЕ, ЗОРИЦЕ!

ПРЕ СИ МИ РЕКЛА ДА САМ „МАРСОВКА“! ШТА ТО ЗНАЧИ?

МАРСОВКА ЗНАЧИ ДОСАДНА, А МАРСИРАТИ-ДОСАБИВАТИ.

КАЖИ МИ ЈОШ НЕКУ РЕЧ.

ДОСТА ЗА ДАНАС. УГАСИ СВЕТОСТ... ЧЕКАЈ, МАКНИ ПРВО ТАЈ ЗЕЛЕНИ ШАЛ СА ЛАМПЕ... ПА БУ ТИ РЕЧИ МОЈУ КВИЗУ!

КВИЗА? ШТО ЈЕ ТО?

КВИЗА ЈЕ ТАЈНА.

ТИ ИМАШ ТАЈНУ?

ИМАМ! СЛУШАЈ... ПШ... ПШ...

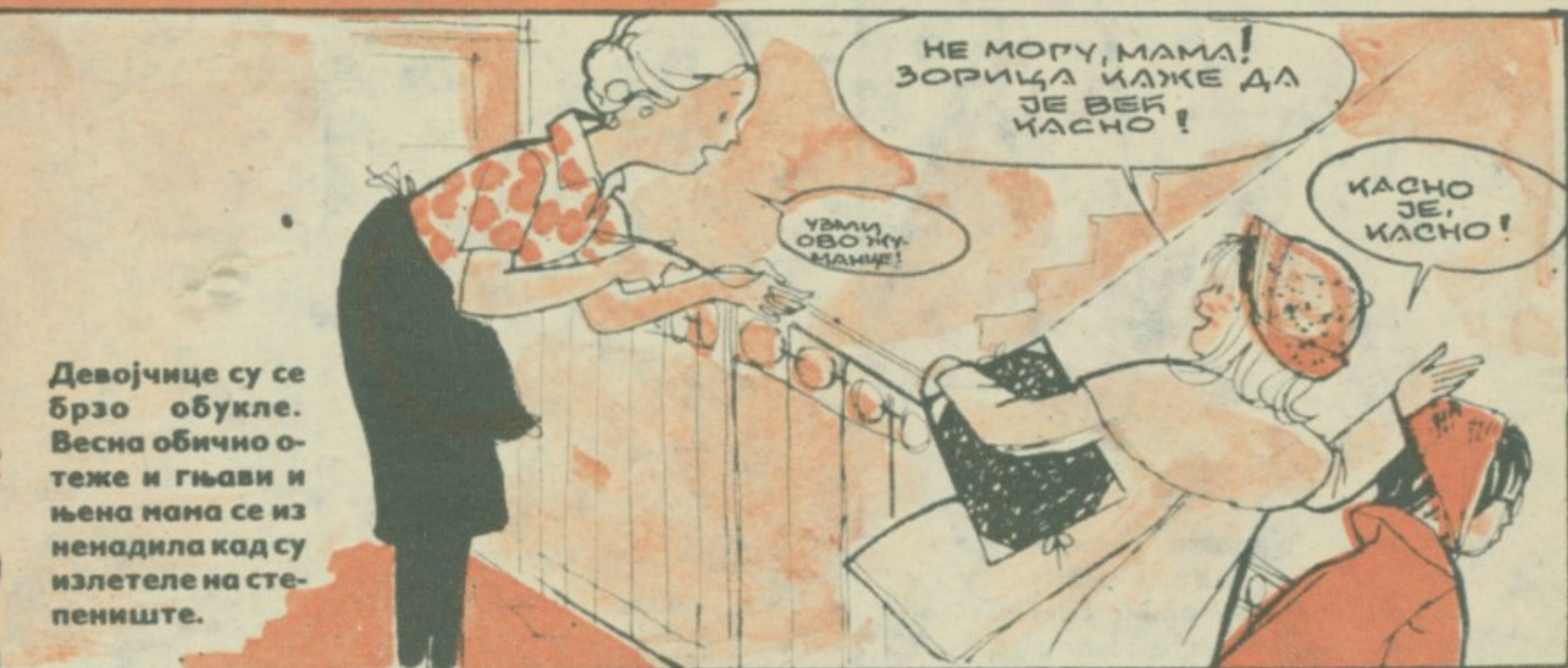
Миша није чуо ништа али већ је он знао довољно.

Весна и Зорица попиле су по мало беле кафе мунлајући нешто пуних уста тако да Миша није могао да разуме шта говоре. Али нека! Раскринкаће он њих!

РАМКО
МАЧО
ПОСРЕДНО

Девојчице су се брзо обукле. Весна обично отеже и гњави и њена мама се изненадила кад су излетеле на стениште.

НЕ МОГУ, МАМА! ЗОРИЦА ИДЖЕ ДА ЈЕ ВЕР КАСНО!

УЗМИ ОВО ЖУМАНЦЕ!

КАСНО ЈЕ, КАСНО!

КАКО КАСНО? ОБИЧНО ВЕСНА ИЗЛАЗИ ЈОШ КАСНИЈЕ! МИШО,

УЗМИ ТИ ОВО ЖУМАНЦЕ!

ОУС!

Веснина мама Марија спремила је за кћерку жуманце јер она данас има два часа натенатике па би јој јаје појачало памћење. Да јој жуманце не пропадне, понуди га Миши али он се још кад је имао две године заклео да неће пити сирово јаје.

Весна је изишла мало раније да би била насаме са Зорицом и да их Миша не прислушкује.

КАКО ЈЕ ОНАЈ КРЕЛЕ САЗНАО ЗА ТВОЈУ КВИЗУ? КАД СИ МИ ЈЕ ОДАЛА?

ТВОЈ МАЛИ БУМБАР (1) ИМА ДОБАР ТРУБАК (2)

1) ТАЈНА
2) БРАТ
3) СЛУК

ИПАК ТУ МЕНИ НЕШТО НИЈЕ ПРОКУВАНО (1)

САЗНА СИ! ВИДИМ ДА СИ ТРАНЗИСТОРИСАЛА (2) СВЕ МОЈЕ РЕЧИ.

4) ЈАДНО ВІНАУЧИЛА

ХТЕЛА БИХ ДА ТЕ ПИТАМ ЗА ЈЕДНУ РУЧКУ (3) ШТА ТИ ЈЕ ЗНАЧИЛО ОНО "СОВАЦ ДА СЕ ВАРИГЕН РОБИО"?

ТО ЗНАЧИ: ТРИК ДА СЕ ПРЕВАРЕ НАИВНИ.

6) СТВАР

Весна се све више дивила Зорици. У разговору стиглоше пред Зоричину школу.

ВИДЕО-ФОН (7)

АСПИРИН (8)

9) АОВИЋЕЊА
10) ЗАРАВО

Та школа била је у ствари неки курс на који иду највећи дебелоглавци, деца веона наивних родитеља.

ОВО ЈЕ ВАША НОВА ДРУГАРИЦА! ПОЗДРАВТЕ ЈЕ!

КАКА!

МЛАД!

ООКО!

СМИРИТЕ СЕ, ДЕЦО!

— Види ли она нас кроз своје дебеле ћороскопе? — викну Жика Кратофил, окорели репетент, црна узданица својих родитеља. Сви се грохотом насмејаше. Али то Зорицу није нимало збунило.

ВРЛО САМ СРЕЊНА ШТО САМ УШЛА У ОВО ВАШЕ КЊИЖУРИШТЕ!

А ОВО... ШТА?

Ова Зоричина изјава изазвала је општеномодно весеље.

Ништа није драже глупаку него да нађе глупљег од себе. Зато су се ови понављачи толико смејали Зоричиној изјави да је дошла у „књи-жариште“.

Иако је кренула раније од куће Весна је и јутрос закаснила. Наставница енглеског језика Качаревићка (звана Џеси) дочекала је врло свечано: — Добро дошла у нашу малу средину, драга Весна!

Поступак наставнице Качаревић потпуно је збунио Весну. Пред целим разредом јој је рекла да лаже! Што је најгоре, Качаревићка је у праву. Весни не пада на памет ниједна енглеска реч. Пријатељице из прве клупе јој шапућу али она ништа не чује.

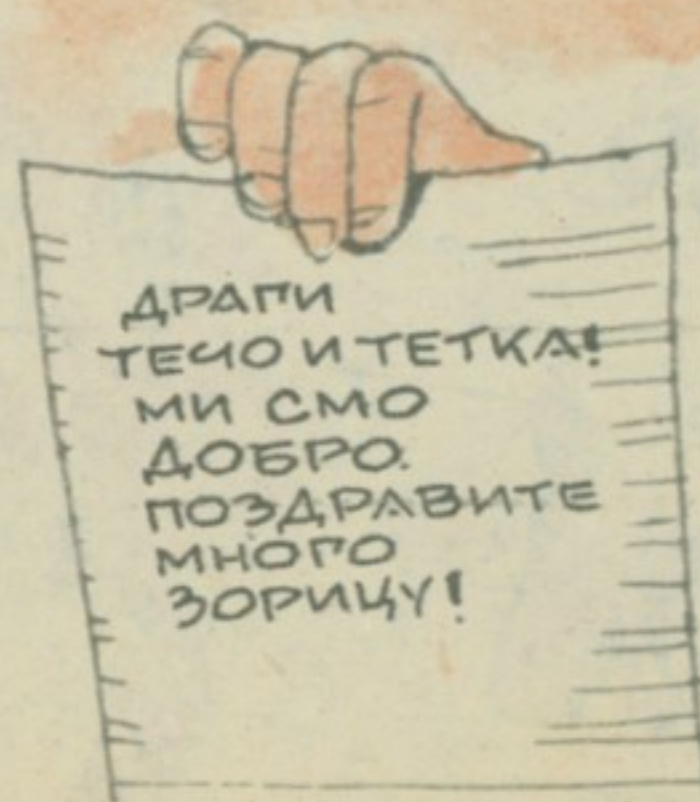
Јесте, то је нова реч али не енглеска већ из Зоричиног речника а значи „преварити“. Али то се, наравно, наставници не може објаснити.

Миша је смислио генијални план да раскринка Зорицу. Ако је права Марсовка онда она има моћ да се истовремено налази на два места: у Београду код њих и у Бокришту код своје куће. Написаће писмо њеној мами додајући да поздраве Зорицу. Ако она није тако тетка и теча ће се само насмејати.

Миша је морао да преда писмо учитељу. Шта ће се сад догодити?

Закон не штити тајну ђачке приватне преписке коју наставници улове на часовима и зато је учитељ Мушкатировић мирне савести прочитао Мишино писмо.

РОКИЋУ,
ЈА ТИ НЕЋУ
ОДУЗЕТИ ОВО ЉУБАЗНО
ПИСМО. ПРЕМА ТОМЕ,
САМО РАТИ ПОШАЉИ,
АЛИ УБУДУЋЕ КАД
УЧИМО
ГЕОГРАФИЈУ...

... ТРЕБА ДА МИСЛИШ
САМО НА ГЕОГРАФИЈУ!
ЈЕДИНИЦА!

После ових школских непријатности брат и сестра су се неколико дана нпрко гледали. Весна је и даље шапутала са Зорицом. Миша, наравно, није могао да каже родитељима да је Зорица Марсовка све док не буде савиен сигуран.

Било је касно и таксисти су се разишли кућана па су њих двоје пешице кренули кроз Београд у улицу где станују Рокићи.

Једне хладне ноћи, нешто пре поноћи, две полупропозле прилике изашле су из једног аутобуса који је због снежних наноса каснио два и по сата. Док се у кући Рокићевих увелико спава, ове две прилике упутиле су се баш тамо.

ШТА БЕМО
САД,
МИЛУТИНЕ?

НАЈБОЉЕ ЋЕ
БИТИ, РАДО, ДА
ТЕЛЕФОНИРАМО

ВЕК СМО ИЗ БОКОРИШТА
ХТЕЛИ ДА ТЕЛЕФОНИРАМО
АЛИ ЛИНИЈЕ СУ БИЛЕ
ПОКИДАНЕ...

НЕ ГОВОРИ ГЛУПОСТИ!
ОТУДА СМО МОРАЛИ ГОВОРИТИ
ПРЕКО МЕЂУГРАДСКЕ. А САД СМО
У САМОМ БЕОГРАДУ!

Нигде у близини телефонске говорнице. Кроз снег до колена (и још пада) Бокориштанци су два сата лутали Београдом док нису нашли кућу у којој живе Рокићеви!

Капија је заључана. Звоно за донара не ради јер су донари укинати. Врло непријатна ситуација.

НАЈРАДИЈЕ
БИХ ОВДЕ ЛЕГЛА
И УМРЛА.

ПРИЧЕКАЈ! САД
ЋУ ДА ИХ
ПРОБУДИМ!

ХЕЈ, НАРОДЭЕЕЕ!

ТИШЕ,
ПРОБУДИТЕШ
СВЕТ!

ПА ЈА И ВИЧЕМ
ДА НЕКОГА
ПРОБУДИМ!...

ХЕЈ! РОКИЋИ!

Али снег је пригушно дошљаков глас. Нико га не чује!

ПУНАР
МЛЧАК
ПУСАР

Ко се није никад нашао касно у ноћи пред затвореном капијом тешко ће разумети како су се осећали путници. Док су остали у топлим креветима они се сирзавали.

Човек по имену Милутин знао је шта ради. Грудвана је гађао ролетне најнижих прозора. Неко ће већ чути вику са улице. Први је чуо сајуија Ричард Јусић који станује...

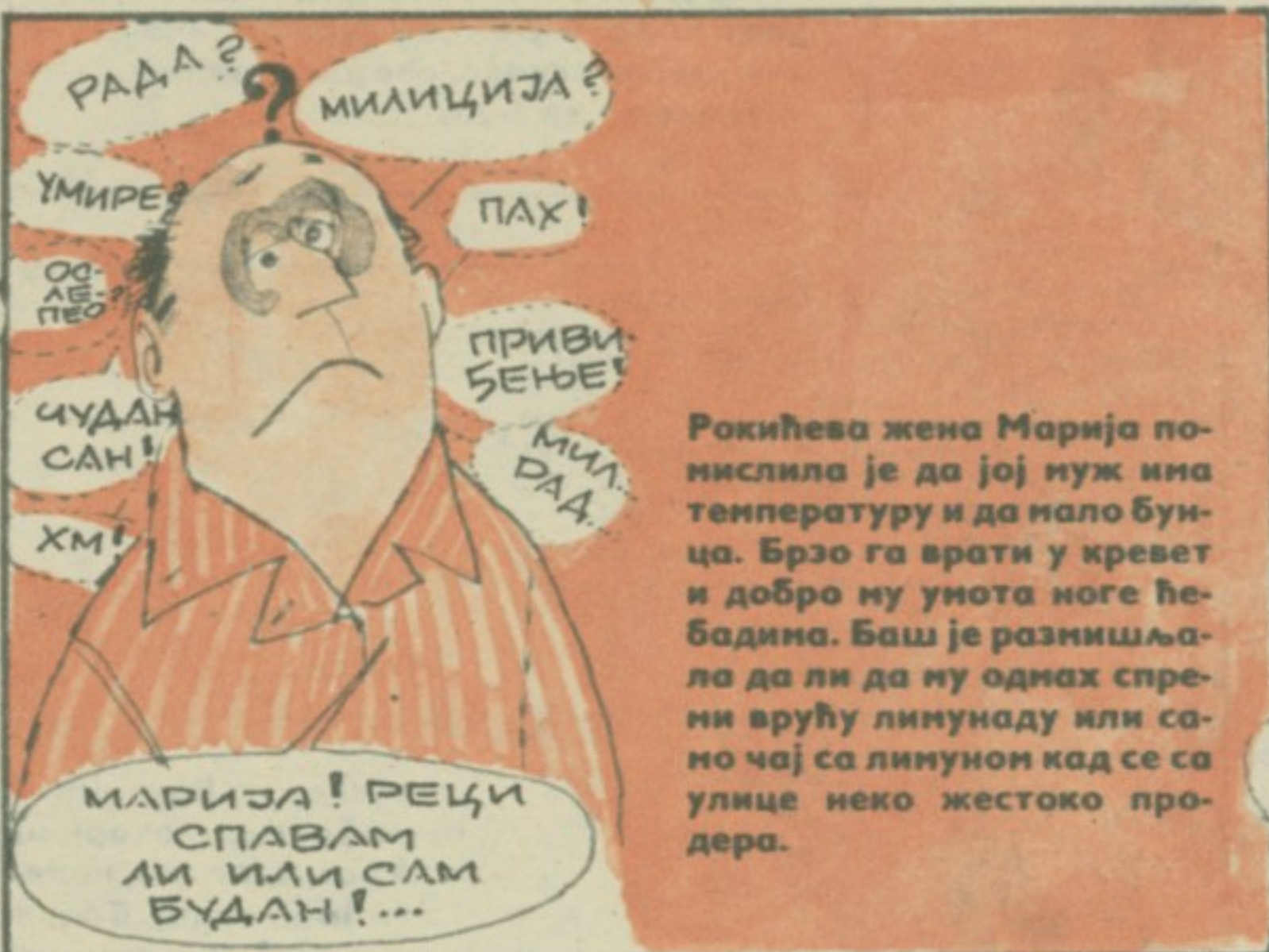
...испод Рокића. Отворио је прозор да види шта је то и — флас!

Сајуијина сестра, паничарка Мица, рикну као пожарна сирена.

Овај крик био је користан. Пробудио се Рокић. Изишао је на прозор али онако сањив не схвата шта се збива.

Рокићева жена Марија помислила је да јој муж има температуру и да мало бунца. Брзо га врати у кревет и добро му умота ноге ћебадина. Баш је размишљала да ли да му одмах спреми врућу линуну или само чај са линуном кад се са улице неко жестоко продера.

Неспоразума више нема. Пред кућом су родитељи на ле Зорице, Милутин и Рада Капоровић. Али откуда, Милутин у пола три? Шта ће он и Радојка сад ту? Итд.

Сајуија Ричард Јусић и његова сестра Мица (паничарка и свађалица какве нема надалеко) стајали су као укупани пред вратима.

ВАШИ РОЂАЦИ ОСЛЕПЕЛИ СУ МОРА БРАТА! СТАВИТЕ ГА КОД ВАС У КРЕВЕТ И ОДМАХ ЗОВИТЕ ХИТНУ ПОМОЋ И МИЛИЦИЈУ!

ЗАТО ШТО ЈЕ ЊЕГОВ КРЕВЕТ ПУН СНЕГА КОЈИ ЈЕ ВАШ РОЂАК. ИГРАЈУ-БИ СЕ, УБАЦИО. НЕГУ ДОЗВОЛИТИ ДА МИ СЕ БРАТ ПРЕХЛАДИ У МОЈОМ КРЕВЕТУ!

АЛИ ЗАШТО НЕ ЛЕЖИ КОД ВАС ДОЛЕ?

НЕМОЈМО СЕ САД РАСПРАВЉАТИ. НЕКА ДРУГ РИЧАРД ЛЕРНЕ АКО КОБЕ У МОЈ КРЕВЕТ, АЛИ ЈА МОРАМ ОДМАХ ДА ОТКЛУЧАМ МИЛУТИНУ И РАДИ.

Е, људи, каквог све света ина! Су-сетка Мица убацила је свога брата сајуију у кревет Весниног тате Добривоја. Хоће по сваку цену да прави скандал! Неће му дозволити да устане док не дође хитна помоћ. Срећом, деца спавају и не виде ово чудо. То јест, спавала су док се Весна није пробудила од галане. Она упали светлост.

ЗОРИЦЕ! ЗОРИЦЕ! СЛУШАЈ!

Зорица има прилично тврди сан. Не чује ни будилник са дуплим звоном. Зато је Весна мало продригнута ногом.

ХЕЈ! КО МЕ БЕНЕШЕ! (1)

ЈА ГОВОРИ ТИХО. ПУСТИШ СА СОДОМ! (2)

ШТА ЗНАЧИ "БУНКЕРИШЕШ"?

ПУСТИШ? ШТА СЕ БУНКЕРИШЕШ?

ЗНАЦИ КРИЈЕШ. О КАКВОМ ПУСТИШУ ГОВОРИШ?

ЧУЛА САМ ПЕНИЦИЛИНСКИ КРИК!

1) УДАРА КАО БЕНЕШ

2) ВЕЛИКА ОПАСНОСТ

3) СТРАШАН

Кад усред ноћи одјекну ПЕНИЦИЛИНСКИ КРИК онда се и Зорица преплаши, утолико пре што није нинало храбра иако је од тате могла наследити ту особину (али она је углавном на нани). Да се нису лопови увукли у кућу? Зорица брзо угаси светлост.

ШТА?

МА ИЗВУЦИ СЕ ИСПОД БЕБЕТА. НИШТА ТЕ НЕ ПИТА ГОРИШЕШ! (5)

У ПРАВУ СИ!

ДА ТИ НИСИ ТЕСТЕРИСАЛА? (4)

ЈАО, ЗОРИЦЕ, ГЛА ЈА САД НИШТА НЕ ВИДИМ!

ТИ СИ ЊАКНУТА!! ШТО НЕ КАЖЕШ ДА СИ УГАСИЛА СВЕТОСТ!

КАЈДЕ, МАМАЛИЦЕ! САД БЕШ ПРОГЛЕДАТИ ЧИМ УПАЛИМ СВЕТОСТ!

Светлост је упаљена али две рођаке тресе трема. Шта се догађа у кући?

4) САЊАЛА

5) РАЗУМЕМ

6) ПЛАЧЛИВИЦА

7) ГЛУПА

Двојнице чују разне гласове, отварање и затварање врата. Зар то нико други не чује? Зашто се тата и мама не пробуде?

ЈЕСИ ЛИ ЧУЛА, ВЕСНА?

ЧУЛА САМ, МОЖДА СУ ЛОПОВИ?

ДА ВИЧЕМО!

УБИКЕ НАС АКО НАС ЧУЈУ...

ОНДА ТРК КОД ЧИКА ДОБРИВОЈА!

УЗБУЉУЈЕШ ЛИ СЕ?

АКО СМЕШ ТИ...

... БРОЗИМ ДО ТРИ И ТРК!

ЈЕДАН... ДВА... И ТРИ... ТРК!

Као нуње скочише са кревета и држећи се за руке потрчаше прена соби Весниних родитеља. Кроз кућу се и даље чуло шапутање, шкрипање и ходање као да је цела банда имала ту састанак.

ТРОУГЛАСТИ МАЧОК НЕ ИДЕ У ЧИМАК

МАМА, ТАТА! У КУЋИ СУ ЛОПОВИ!

УГАСИТЕ СВЕТОСТ, МОЛИМ ВАС!

Какво изненађење! Весна и Зорица нађоше у ходнику пред улазом своје родитеље како нешто расправљају.

Ко то лежи у кревету Весниних родитеља? Ко је тај човек са црним повезом преко левог ока? Двојнице би хтеле да викну али изгубиле су моћ говора. У оваквим ситуацијама Весна се потпуно парализује и НЕ МРДА али срећом Зорица реагује наглим БЕЖАЊЕМ па је повуче за руку.

ВИДЕО-ФОН!

АЛИ, ТЕТКА! АЛИ, МАМА... У ТАТИНОЈ СОБИ ЈЕ РАЗБОЈНИК! НЕКИ ПУСАР!

И ЈА БИХ ХТЕО ДА ЗНАМ ШТА СЕ ОВДЕ ДОПАЂА! БИХ!

Као да је заиста пала с Марса, Зорица паде на столицу! — Не почињи с тим идиотизмима! — припрети јој мајка Радојка али однах затим диже је са столице да је изљуби. — Јадно дете, а ја сам се бојала да је нестала! — рече Радојка.

ШТА СЕ ОВДЕ ДОПАЂА?

ДОБРИВОЈЕ! НИЈЕ ОНА КРИВА БЕЖ МИША!

1/ДО ВИБЕЊА!

ТАЧНО! КАД СМО ДОБИЛИ ОД МИШЕ ПИСМО У КОМЕ ПОЗДРАВЉА ЗОРИЦУ, МИСЛИЛИ СМО ДА НИЈЕ КОД ВАС, А ПОШТО НИЈЕ НИ КОД НАС, ГДЕ БИ ОНДА БИЛА...

ЈАСНО! БИХ! САД ЂЕМО ДА ВИДИМО ШТА КАЖЕ ТАЈ МАЈМУН!

...ИЗВИНИТЕ БИХ!

МОЛИМ ВАС, ДАЈТЕ МИ ЈЕДАН ТЕРМОФОР С ТОПЛОМ ВОДОМ!

МИЦА? САНЈАМ ЛИ ЈА? ЗУБИ МЕ!

2/УШТИНИ МЕ.

Али пред Рокића се испречи сусетка Мица. Држала се као санта леда.

Видите ли како је сусетка Мица дрска! Она збиља нема намеру да оде све док не дође хитна помоћ да прегледа око њеном брату! Које оно беше? Лево или десно?

ЗАШТО ВАМ ЈЕ ПОТРЕБАН ТЕРМОФОР С ТОПЛОМ ВОДОМ?

КАКО ЗАШТО? ПА ДА СЕ МОЈ БРАТ ЗАПРЕЈЕ. ВАША БЕ, БАД СУ ТАМКА!

ПА ТО ЗНАЧИ ДА ЈЕ НАШ СУСЕД САЗИЈА ЈУСИЈА У ТАТИНОМ КРЕВЕТУ!

У Весниној глави полако се састављају коцкице и излази јој пред очи цела слика.

ДО КАД МИСЛИТЕ ДА ВАШ БРАТ ТРЕБА ДА ОСТАНЕ У МОЈЕ КРЕВЕТУ?

СВЕ ДОК НЕ ДОЂЕ ЛЕКАР И КАЖЕ СМЕ ЛИ БОЛЕСНИК ДА СЕ КРЕБЕ!

АЛИ КОЈИ БОЛЕСНИК?

ПА МОЈ БРАТ, ДРУЖЕ РОКИЊУ! АКО МУ ЈЕ ПРУДВА ОЗБИЈНИЈЕ ПОВРЕДИЛА ОКО, НЕ СМЕМО ПА ПОКРЕТАТИ ДА САСВИМ НЕ ОБОРАВИ!

— Рекла сам ти да не бацаш грудве! — гунђала је мужу Милутину тетка Рада. — А како би онда ушли у кућу! — правда се Милутин. Добривоју Рокињу је доста сусетке и њеног брата па рикну као лав:

НАПОЉЕ ИЗ МОЈЕ КУБЕ!

НЕ! ДОБРИВОЈЕ! НЕ, ПРЕКЛИЊЕМ ТЕ!

Рокићева жена Марија не жели свађу са сусетком Мицом јер зна шта то значи (морали би да мењају стан због тога).

ХОЋУ ДА КАЖЕМ ДА БЕТЕ ОТИЋИ СИМ ДОЂЕ ЛЕКАР!

Е, ТАКО ЈЕ БОЉЕ!

ПРОБУДИТЕ МИШУ! ДОВЕДИТЕ МИ ГА!

— Шта ћемо сад? — питала је тетка Рада. — Е, сад ћемо из ових стопа да припитано онога наилазо нога сина зашто је писао оно писмо! Весна и Зорица нису имале појна о каквом је писму реч. — Зар сад? — рече нана Марија. — Сад! — викао је отац Добривоје.

Шта је то скувао Миша? — питају се Весна и Зорица. Зар збиља мора да му се суди по хитном поступку, дубоко у ноћ?

ЗОРИЦЕ, ПРОБУДИТИ МИШУ!

ИЗВИНИ, ОН ЈЕ ТВОЈ БУМБАР! ПА ГА ТИ ПРОБУДИ.

БРАТ

Јадни Миша, тако је мали а створио је тако велику гужву. А тек да зна да је сајџија Јусић у татином кревету! Сигурно не би тако слатко спавао.

Он баш сања како се васионским бродом спушта на Марс да професору Пронетеусу уништи одашиљач убиствених зелених ГАМА ЗРАКОВА. Весна га буди, али Миша је не чује од буке ракетног мотора. Миши стварно прети велика опасност, али не од гана зрака.

МИШО! ПРОБУДИ СЕ ВЕЋ, ЛЕНШТИНО!

ММХ! ПРИМИО САМ ПОРУКУ!

ДИЖИ СЕ И ЗА МНОМ!

ЕВО ИДЕМ... АЛИ ЗАШТО? КОЛИКО ЈЕ САТИ? ЗАШТО МЕ НИЈЕ МАМА ПРОБУДИЛА?

ТРАЖИ ТЕ КАПЕТАН!

...КАПЕТАН? КОЈИ КАПЕТАН?

ТО ЗНАЧИ ТАТА! ТВРДОГЛАВЧЕ!

ПУСТИТЕ МЕ ДА СПАВАМ! КАКВЕ СУ ТО ШАЛЕ УСРЕД НОЋИ? РЕЦИ БУ СВЕ СУТРА ТАТИ!

ОН ТЕ ЗОВЕ ДА МУ САД КАЖЕШ НЕКЕ СТВАРИ!

Сад! Миша је схватио да ово није шала. Мрмљајући поспано крену у папучама за сестром и Зорицом не очекујући ништа добро.

АХА! ТУ СИ НЕСРЕДНИЧЕ!

ЈЕСАМ, АЛИ ШТА САМ СКРИВИО?...

ЈА БУ СЊИМ ДА ПОВОРИМ!

САМО ИЗВОЛИ, АЛИ ЈА БУ ДА ГА БИЈЕМ!

Победило је нишљење тече Милутино и поче испитивање оптуженог.

Испитивање и суђење усред ноћи, без психолошке припреме, с неба па у ребра! Миши није лако! Да ли ће се неко јавити да му буде адвокат?

МИ-ШО!

ЗАШТО СИ НАПИСАО ОНО ПИСМО...

...ТОЛИКО НАС ЈЕ УПЛАШИЛО ДА СМО ОБОЈЕ ИЗГУБИЛИ ГЛАВУ.

МОЛИМ ТЕ, РАДО, САД ЈА ГОВОРИМ!

Теча Милутин је ућуткао жену јер не воли кад се деца оштрин речима испитују. Треба то радити лепим речима: — Мишо, ДРАГО ДЕТЕ, зашто си нам послао писмо у коме поздрављаш Зорицу кад је она овде код вас? Каква је то шала?

Миша ћути. Шта може друго. Како да течи Милутину, који је тако добар, каже да Зорица није његова кћерка већ Марсовка! ТО БИ ГА УБИЛО! Боље је да сви нисле да је он глуп него да то течи каже.

ГОВОРИ ЈЕР БУ ТЕ ЗАДЛАВИТИ!

НИЈЕ БИЛА ШАЛА!

КАКО ТО? НИЈЕ БИЛА ШАЛА? ШТА ПРИЧАШ? ЈЕДИ ЛИ ПОЛУДЕО?

ЧЕКАЈТЕ, ЈА САМ ПОЧЕО...

ОН ЈЕ СТВАРНО ЛУД!

МОЛИМ ВАС! ЈА ИСПИТУЈЕМ! ТИ ВЕСНА ДА КЋИШ!

НИЈЕ БАШ ШАЛА ЈЕР ЗОРИЦА НИЈЕ ОВДЕ!

НИСАМ ОВДЕ! ПА ШТА САМ ЈА ОНДА? ЧАРШАВ?

1/4УХ

Радолка је мало задренала од пута...

ШТА ЈЕ РЕКАО МИША? ШТА?

НИШТА! ГЛУПОСТИ! КАЖЕ ДА ЗОРИЦА НИЈЕ ОВДЕ!

НИЈЕ ОВДЕ? ЈАО МИЛУТИНЕ, ПА МИ МОЖДА НИСМО НИ ПРИМЕТИЛИ ДА СЕ ЗОРИЦА ВРАТИЛА КУБИ!

АЛИ, МАМА, ОВДЕ САМ!

АХ, ДА ОВДЕ СИ, ЗЛАТО!

— Доста је било глупости! — загрне Добривоје. — Губино превише времена са овим нагупом! У року од ТРИДЕСЕТ секунди хоћу да чујем јасан и потпун одговор! — Пазите сад шта ради једна сестра! Весна одбројава Миши уназад тридесет секунди! То њу забавља али како је Миши!?

СЕДМНАЕСТ... ШЕСНАЕСТ...

ПЈАС

ПЕТНА...

АЈАО!

Али на петнаест мајчин ша-нар заустави овај живи сат. Ето, никад се не зна коме ће пре пући. А Миша види да нема куд...

ТАТА, НЕШТО БИХ ТИ РЕКАО, АЛИ НАСАМО...

Први део наредбе је одмах извршен спаљени су фантастични романи. Тине је ова драма добила неславни епилог. Али није! Сајџија Јусић је и даље у татином кревету.

Иако је од тате добила батине Весна га, наравно, још воли и брине како ће он на спавање кад му се сусед уселио у кревет. Требало би изнискити нешто да се Ричард и његова сестра Мица врате у свој стан. Али шта?

МИСЛИШ ЛИ, ЗОРИЦЕ, ДА ЈЕ СУСЕДУ ЗБИЛА ТОЛИКО ПОВРЕЂЕНО ОКО ДА НЕ МОЖЕ ДА ОДЕ У СВОЈ КРЕВЕТ?

МА КАКВИ! ОН И ЊЕГОВА СЕСТРА СУ ОБИЧНИ ТРИЦАРИ!

ИМАМ ИДЕЈУ КАКО ДА ИХ ИСЕЛИМО!

ЛСИТНИ-ЦАРИ

АКО ТО УЧИНИШ, БИЋЕ ВЕКИ УРАГАН! ОД ТВОГ БУМБАРА!

СЛУШАЈ, ШАП... ШАП...

Док Весна и Зорица смишљају како да избаце сајџију Јусића из татиног кревета, Добривоје је изгубио стрпљење...

2/ КЕРОЗ 3/ БРАТ

Није ни чудо, још мало па ће зора а он још не спава.

2-3-3-3

КОМШИНИЦЕ! КОМШИНИЦЕ!

ХРРР!

ШТА ЈЕ? ЗАШТО НАС УЗНЕМИРАВАТЕ?

МИСЛИМ ДА ЈЕ ВРЕМЕ ДА РАЗМОТРИМО ПИТАЊЕ ВАШЕГ БРАТА...

О МОМ БРАТУ ЈА БРИ-НЕМ...

ДОПУСТИТЕ ДА И ЈА О ЊЕМУ БРИ-НЕМ ЈЕР ЈЕ У МОЈЕ КРЕВЕТУ.

...И БИЋЕ ТАМО ДОК НЕ ОЗДРАВИ А ВИ БЕТЕ ПЛАТИТИ ТРОШКОВЕ ЛЕЧЕЊА!

ТАТА, ИМАМ ТЕМПЕРАТУРУ! ВОЈИМ СЕ, БОЛЕСНА САМ.

— То је нечувено! То је нечу-лено! — повика Добривоје. Сајџија се пробуди и запита: — Ко то виче? Зашто се виче? Вичем ја и викаћу док ни се виче јер сам у својој кући! — настави да виче Добривоје. — Убице! Убице! — урликала је Мица. Срећом у собу уђе Весна.

ШТА ТИ ЈЕ, ЗЛАТО МОЈЕ, ДО-БИ ДА ВИДИМ!

НЕМОЈ МЕ ДИРАТИ ДА ЗАРАЗА НЕ ПРЕБЕ И НА ТЕБЕ!

Весна седе на кревет поред сајџије.

МАКНИ СЕ СА КРЕВЕТА!

ДЕВОЈЦИЦЕ МОЈА, ШТА ТИ ЈЕ? ОДМАХ БУ ПОЗВАТИ МАМУ! БУДИ МИРНА!

ТО СУ МАМЕ БО-ГИЊЕ! РИЧАРДЕ, ДИЖИ СЕ!

...А МОЈЕ ОКО?

БОЉЕ И БЕЗ ОКА НЕГО МРТАВ. ТИ НИСИ ПРЕЛЕЖАО МАЛЕ БОГИЊЕ!

НЕ УЗБУЉУЈ СЕ, ВИДЕЋЕШ ДА ТО НИЈЕ НИШТА!

ЗЛО МИ ЈЕ, УПОМОК!

ЛАКУ НОЋ И СВАКО ДОБРО!

Обоје изађоше готово трчећи...

МАЧАК
ТАЧАК

Сајуија и његова љута сестра Мица одлазе али мале богиње остају па се не зна шта је горе. Кад се богиње залепе Зорици и Миши ова кућа постаће болница! Тако је то изгледало на први поглед.

Мана Марија је узбуђена, а како и не би била...

БЕЖИМО
ОДАВДЕ!

ВЕСНА, ШТАТИ ЈЕ?

Али Весна се само смеје...

ВЕСНА, ШТАТИ
ЈЕ? ОДПОВО-
РИ!

ХА, ХА!

...ТРЕБА ОД-
МАХ ЗВАТИ ЛЕ-
КАРА! ОНА ВЕЋ
БУЊЦА! АХ, ШТА
НАС ЈЕ СНАШ-
ЛО!

ТА БОЛЕСТ ЈЕ
СТРАШНО
ЗАРАЗНА, ВЕЋ ЈЕ
ПРЕШЛА
И НА ЈАСТУК!

НЕ
ПОВОРИ
ГЛУПОСТИ!

ЈАСТУК? ВЕСНА,
ШТА СИ ТО
УЧИНИЛА?

ХА, ХА!

КАКВЕ ГЛУПОСТИ?
ЗАР НЕ ВИДИШ ДА
ЈЕ ЈАСТУК САВ
ЦРВЕН?

ТО ЈЕ БИО
СОВАЦ ДА СЕ
ПРЕВАРИГЕН
КОМШИЈЕ
ЈУСИЈИ!

КАЖЕ ДА ЈЕ
ТО БИО ТРИК
ДА СЕ ПРЕВАРЕ
ЈУСИЈИ!

Настао је тајац као кад се на рулету зауставља куглица. Хоће ли пасти на црно или на црвено, то јест на батине или на веселе. Пошто му је Весна избацила сајуију из кревета, тата Добривоје одлучи да се треба смејати.

ПОГЛЕДАЈ, МИЛУТИНЕ!
ПРЕНЕЛА ЈЕ ОЦУ БОГИЊЕ.
МОРАМО ОДМАХ ЗОРИЦУ
ОДВЕСТИ
ОДАВДЕ!

МА КАКВЕ БОГИЊЕ,
ЖЕНО! ЗАР НЕ ВИДИШ ДА
ИК ЈЕ НАЦРТАЛА КАРМИ-
НОМ?

КАРМИН УЊЕНИМ
ГОДИНАМА!
СРАМОТА!

МА КАКВА СРАМОТА! ЗАР
НИСИ СКВАТИЛА ДА ЈЕ ТО БИО
ТАЈ ЊЕН СОВАЦ ДА СЕ ПРЕ-
ВАРИГЕН ОНА ЗМИЈА МИЦА?
ВЕСНА ЈЕ ГЕНИЈЕ!

ДА ЛИ ЈЕ ИПАК
ЛЕПО ТАКО
ПОСТУПИТИ?

НИЈЕ ЛЕПО АЛИ
ОВАЈ ПРЕВАРИ-
ГЕН БИО ЈЕ
КОРИС-
ТАН.

ИПАК ЈЕ ТО
НЕМОРАЛНО! ВА-
РАТИ ДРУГЕ!

МАМА!
КОМШИЈА ЈЕ ДР-
ЖАО ЗАВОЈ ЧАС
НА ЈЕДНОМ
ЧАС НА
ДРУГОМ ОКУ.
И ОНИ СУ НАС
ВАРАЛИ!

ДОБРО
СИ ТО
ЗАПАЗИ-
ЛА!

ОНА ЈЕ ПЕНАЦ!

ПЕНАЦ ЈЕ,
СТВАРНО!

— Ма како то говориш, као
лудаци — пресече Добривоја
његова жена.
Весна се баца тати у наручје да
искористи његову добру вољу.

ТАТИЦЕ, КОКЕШ
ЛИ МИ ИСПУНИТИ
ЈЕДНУ
МОЛБУ?

ЈЕДНУ, ДЕ-
СЕТ... ДА ЧУ-
ЈЕМ?

ОПРОСТИ МИШИ
КАЗНУ!

Да ли ће тата Добривоје опро-
стити Миши казну?

То је увек оно нај-
горе за родитеље!
Тек изрекну казну
а одмах затим тре-
ба да је пониште!
А Весна баш то
тражи од оца!

БЕРКО
МАЦАН СО
АНТЕРКО

Тата Добривоје хтео
би да буде озбиљан и
да бар један дан траје
та Мишина казна
(тачка 2. из наредбе)
али како може да из-
држи кад га Весна та-
ко лепо моли: „Татице
драги, опрости му, та-
тице, молим те!“

У КРЕВЕТ! СУТРА ЋЕМО
ОТОМЕ РАЗГОВАРАТИ.

ТАТИЦЕ, ТИ
СИ СРЉЕ, ЗНАЛА
САМ ДА ЋЕШ МУ О-
ПРОСТИТИ!

„Сутра“ рече тата Добривоје.
Али то сутра је већ дошло!
Већ је јутро и док у другим ку-
ћана устају, код Рокићевих тек
сад иду у кревет и Добривоје
би хтео у свој али...

ОВДЕ ЋЕМО
ЈА И
РАДОЈКА!

А ЈА?

ТИ ЋЕШ СА
МИЛУТИНОМ
НА КАУЧ.

Пошто су били уморни, иако им баш није било удобно, Добривоје и
Милутин лепо су се наспавали на каучу.

Увече су Радој-
ка и Милутин
отпутовали за
Бокориште. По
што су најпре
добро наљука-
ли Зорицу раз-
ним саветима...

АКО НАМ МИША БУДЕ
ОПЕТ ПИСАО АТИ ОТО-
МЕ НИШТА НЕ ЗНАШ,
ОДМАХ НАМ ЈАВИ!

РАДО, НЕ БРИ-
НИ, НЕЋЕ ОН ВИ-
ШЕ ПИСАТИ!

Опет влада мир
и Зорица и Вес-
на иду да зах-
вале Миши што
није тати издао
Зоричину тајну.

Буђење је било у кући Рокићевих негде око 11. Наравно, деца
нису могла у школу, а и Добривоје је изостао са посла (из поро-
дичних разлога). Миша је помилован. Тачно у 14 часова друштво
се окупило за столом. Било је ту смеха!

ПРАВИ СИ УРАГАН!
ШТО СИ ИЗМИСЛИО
ОНАЈ ВАРИПЕН!
ДА САМ ЈА
МАРСОВИКА.

НЕ БУДИ ЊА-
КА! НИСИ ВЛАДА
ВЕРОВАО ДА ЈЕ ЗО-
РИЦА МАРСОВИКА?

ЈА САМ
РЕКАО
ИСТИНУ.

ВЕРОВАО САМ.
УСТАЛОМ, АКО НИ-
ЈЕ МАРСОВИКА КО-
ЈА ЈЕ ЊЕ-
НА КВИ-
ЗА?

АХА! ТИ ЗНАЧИ
НИСИ ЧУО ОНЕ НОГИ
ШТА ЈЕ ЊЕНА КВИЗА?

АКО НЕЋЕШ НИКО-
МЕ ТИ-ТА-ТА!
РЕЦИ ЋЕМО ТИ.

ДА МУ
ВЕРУЈЕМО?

МОЖЕТЕ ИМАТИ
ПОВЕРЕЊА
У МЕНЕ.

1) ХЕРОЈ 2) ПРЕВА-
ДИТИ 3) МАГАРАЦ
4) ТАЈНА 5) ОТКУПА-
ТИ

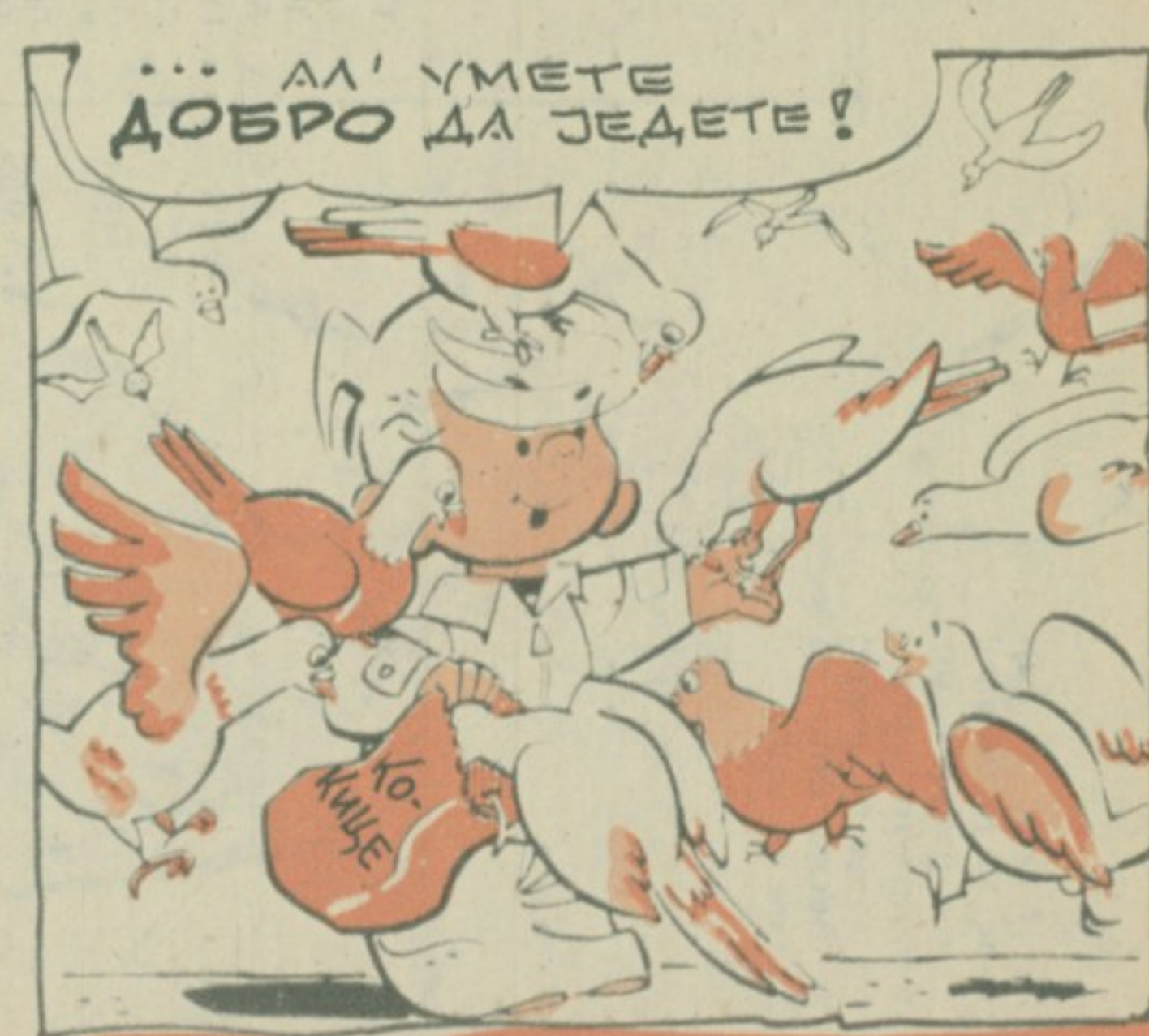
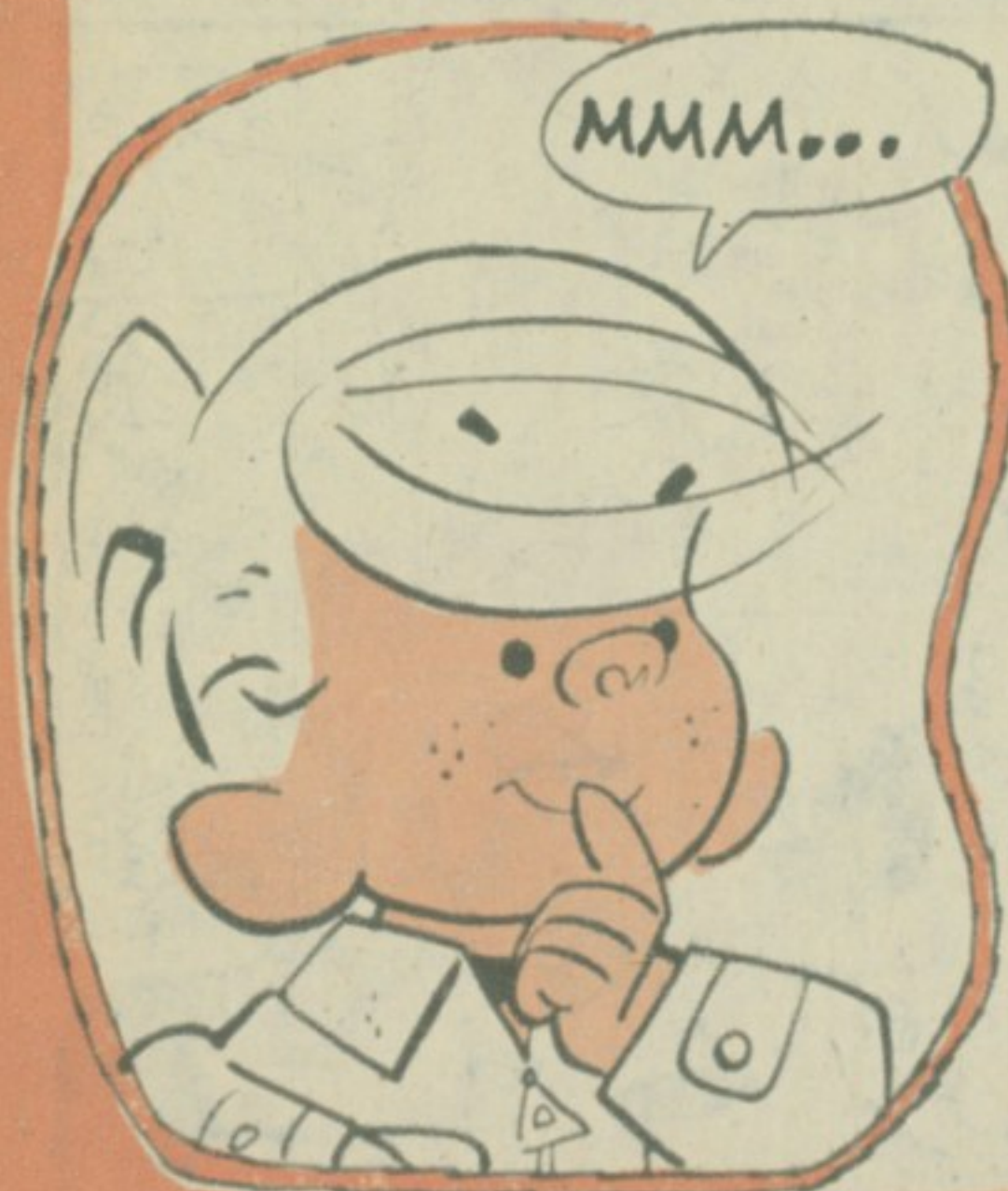

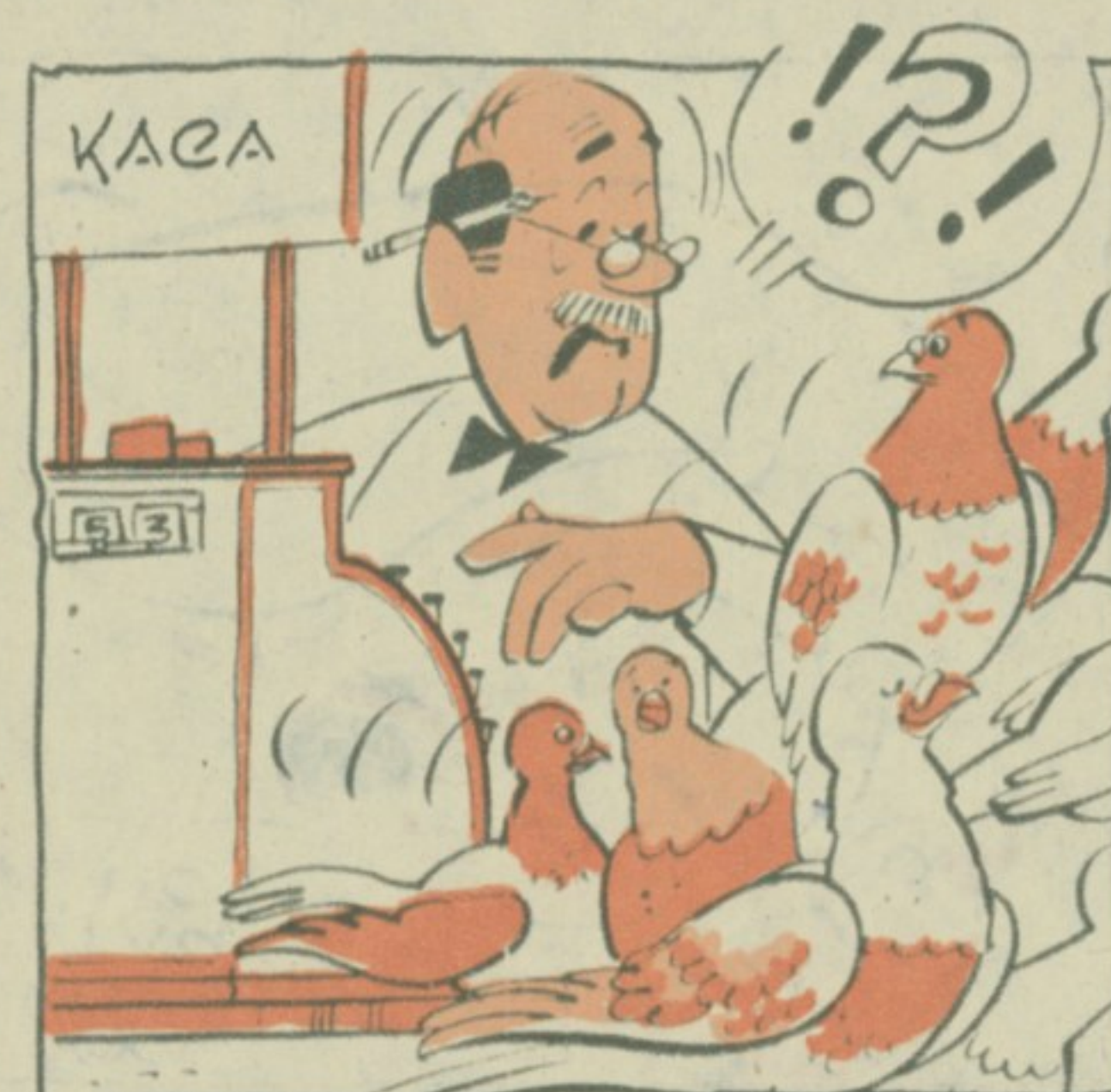
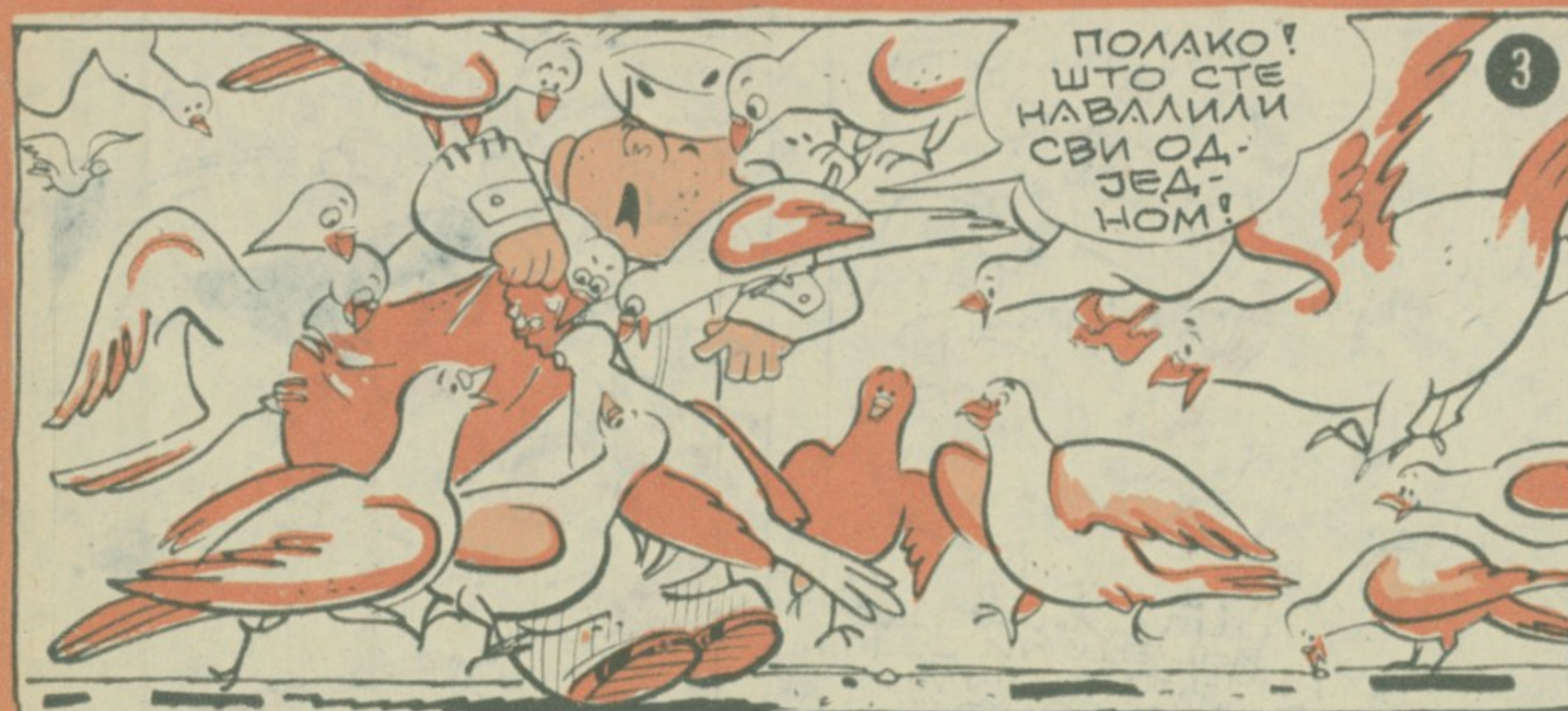
Е, Онда СЛУШАЈ!
ЗОРИЦА НИЈЕ МАРСОВ-
КА ВЕРМЕСИЧАРКА!
ОНА ПОНЕКАД УСТА-
ЈЕ У СНУ!

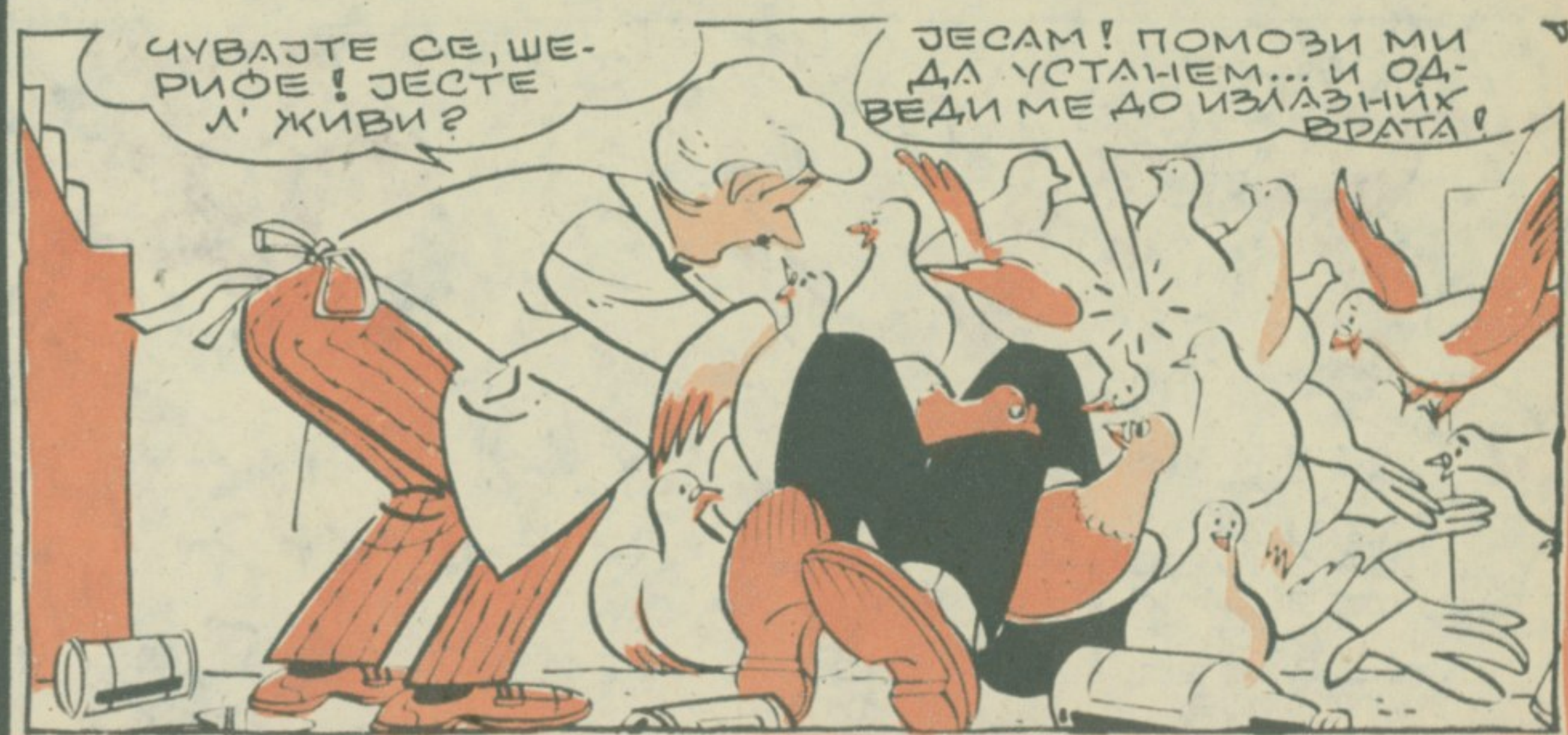
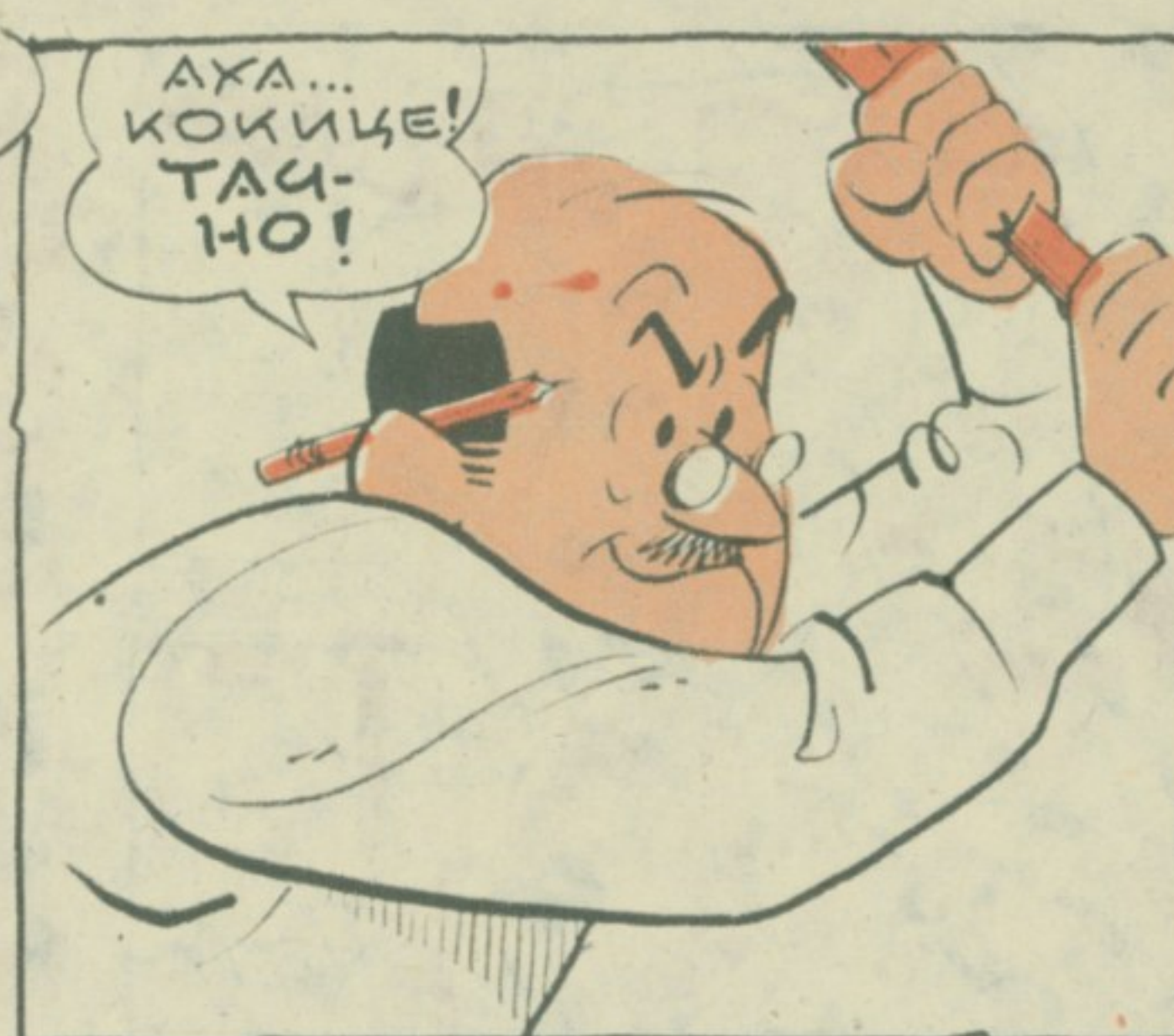
Је ли Зорица месечарка или је то опет
неко њихова измишљотина?

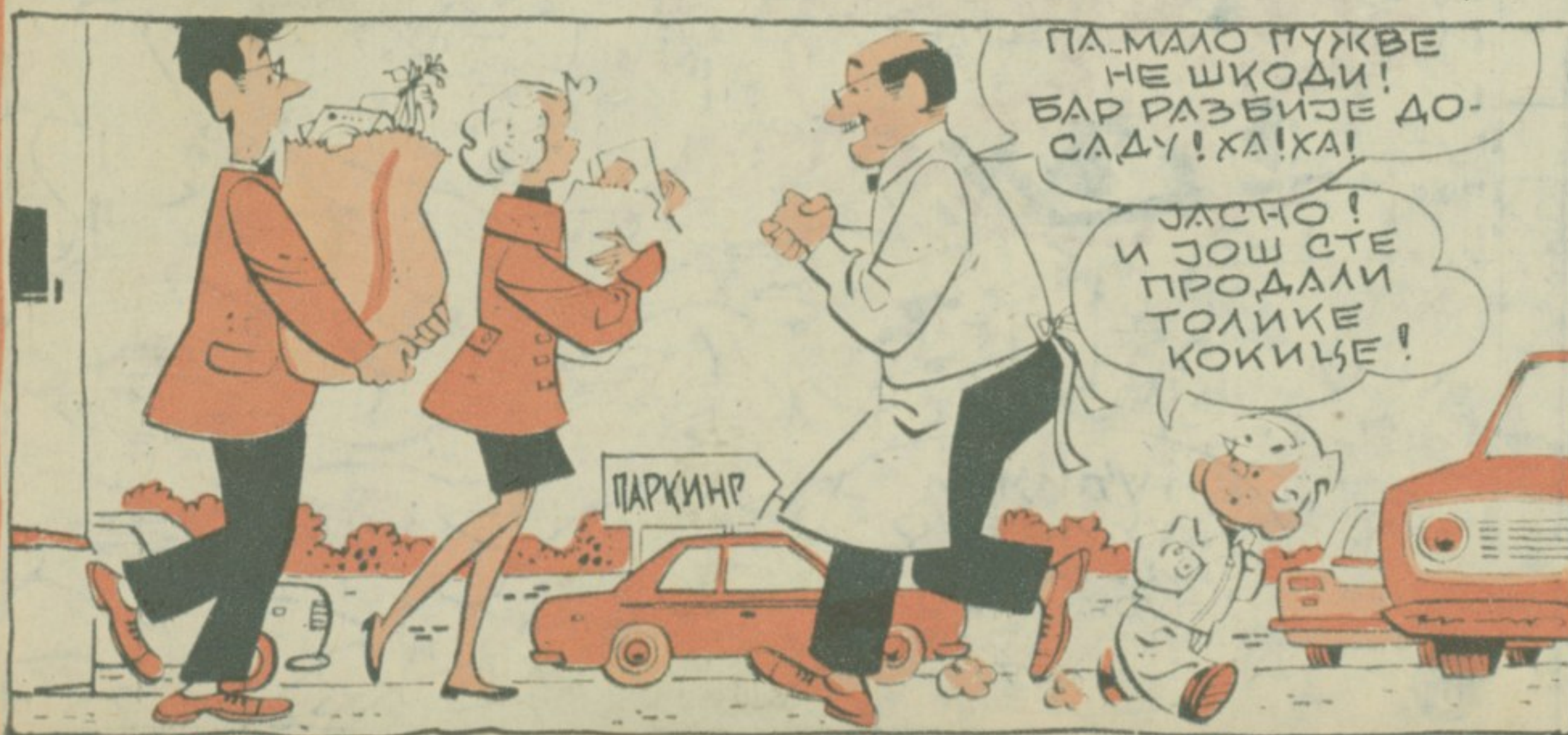
КРАЈ

Денис: КОКИЦЕ

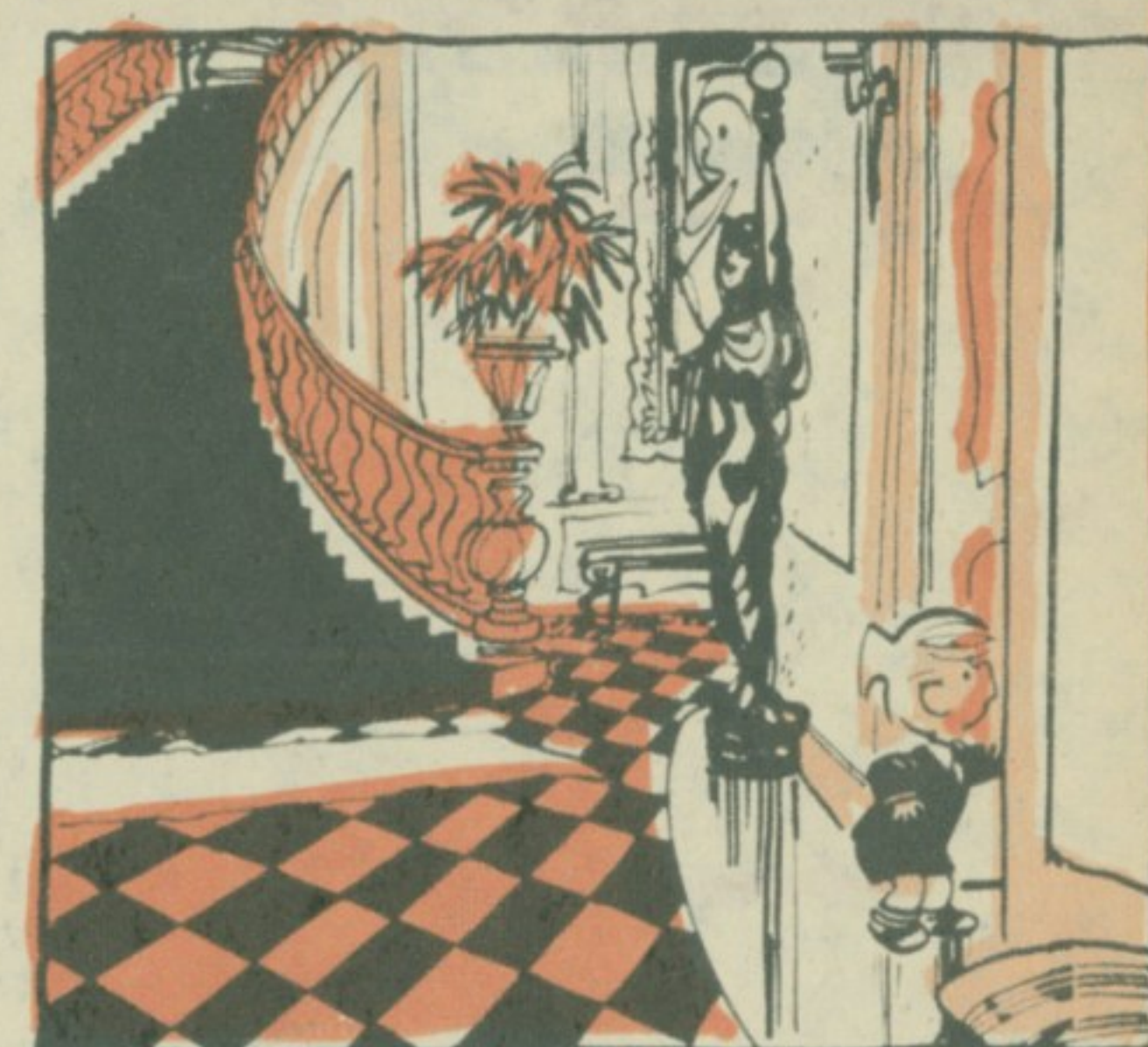
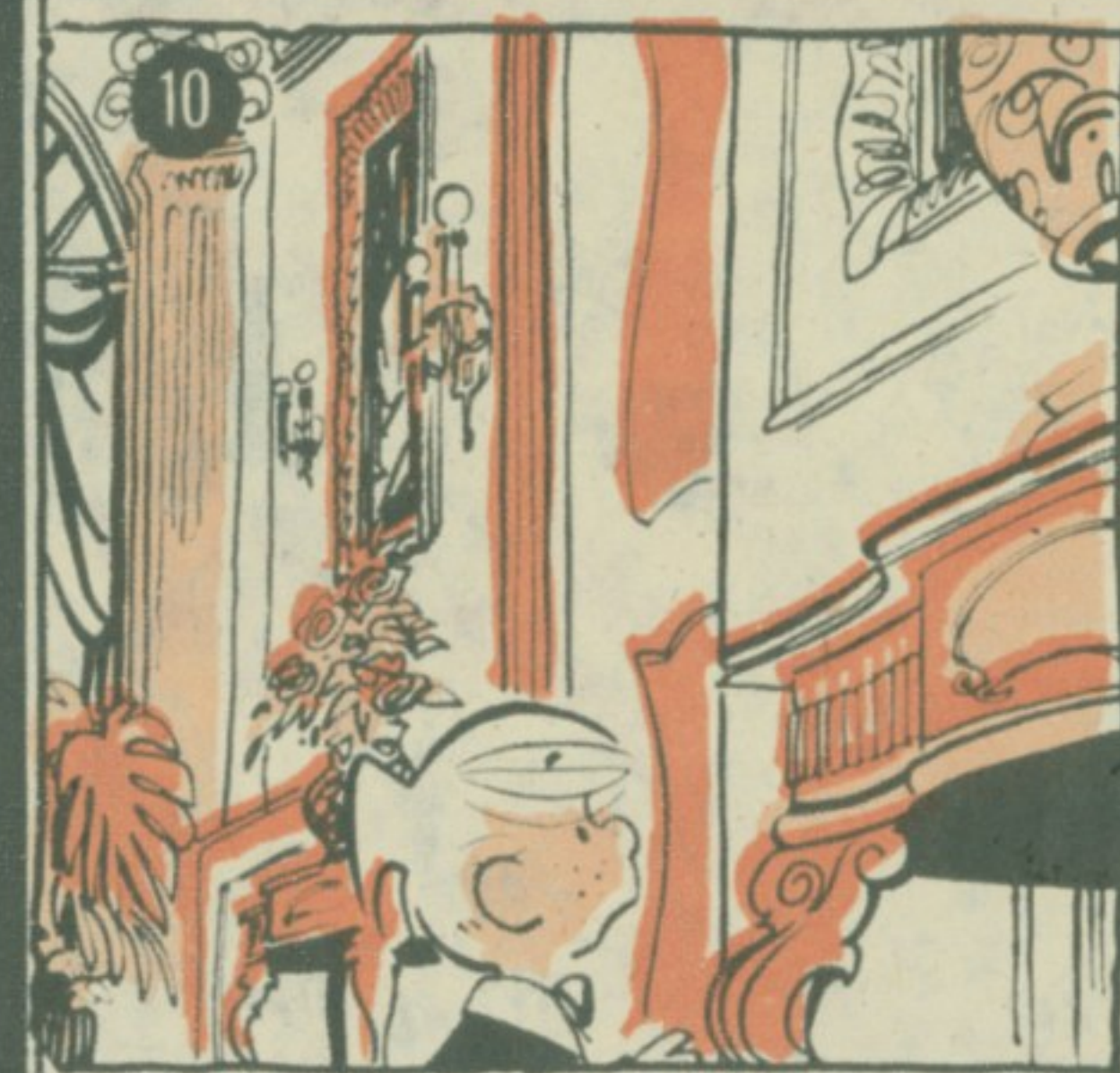
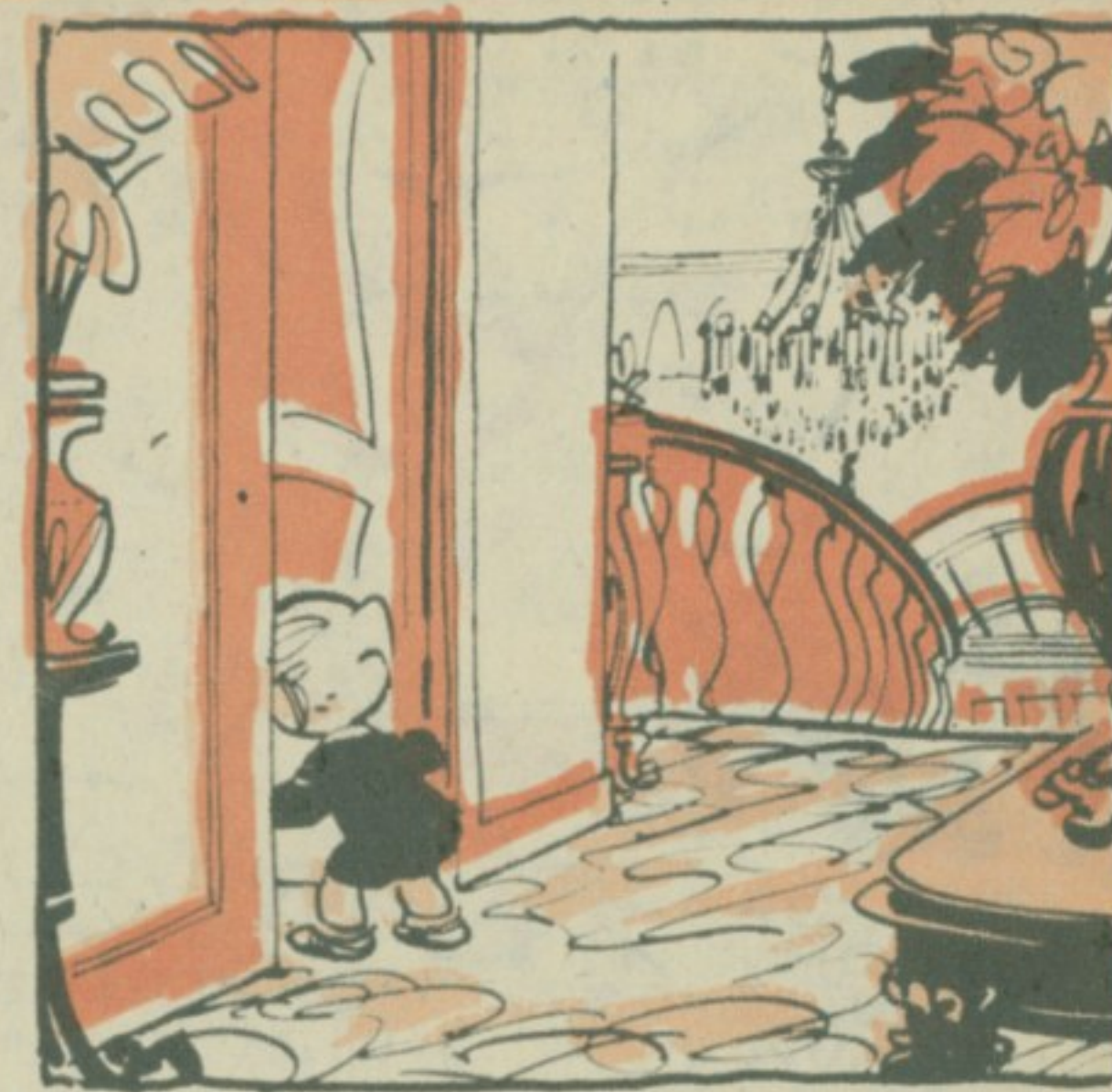

Дрник ИСТРАЖИВАЧ

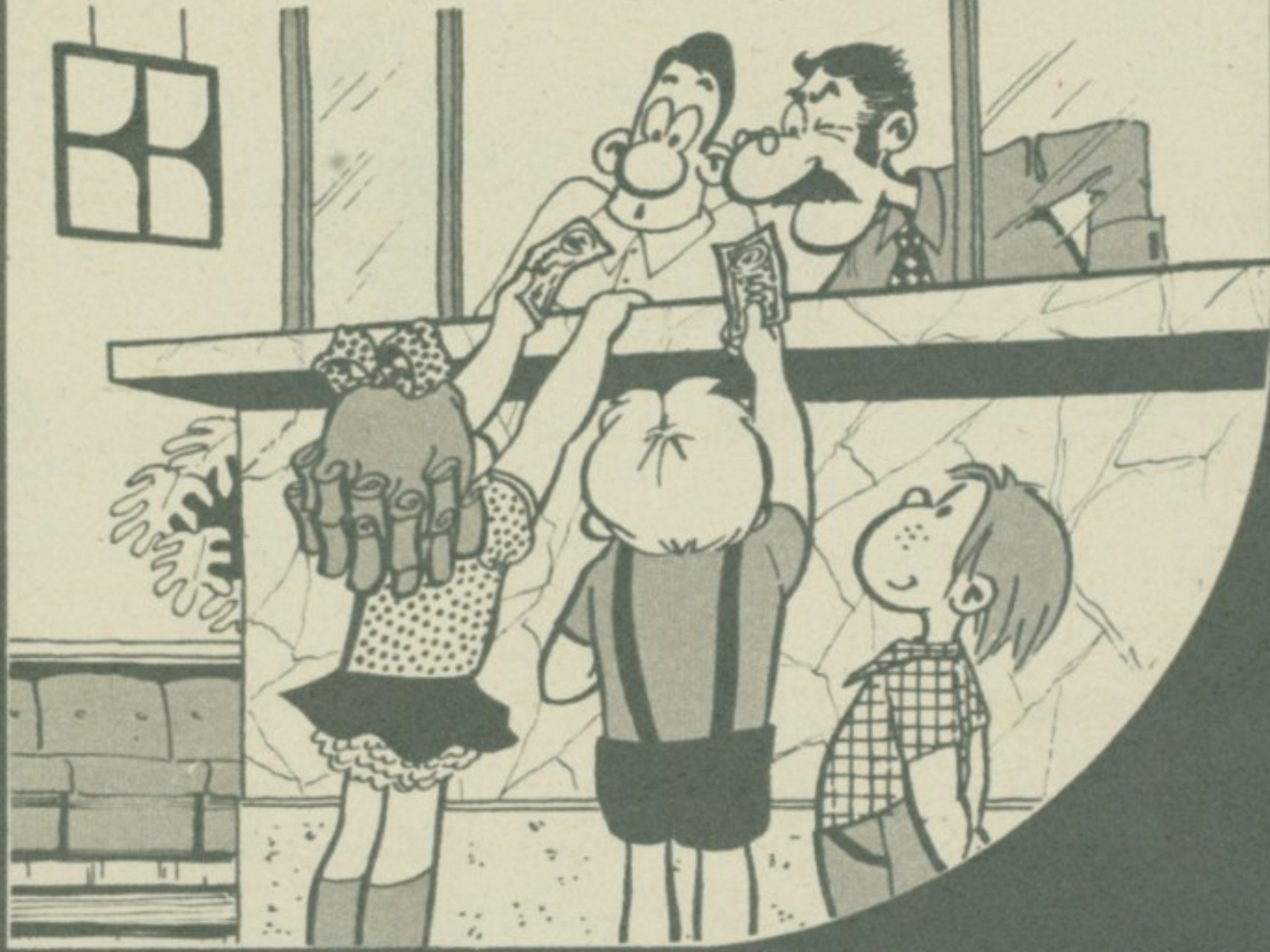
1

ЦРТАЈТЕ И БОЈТЕ ОНО ШТО ВОЛИТЕ! Од идућег броја на овој страни почиње једна нова игра. Ваш задатак ће бити да што лепше нацртате знак за ђачку штедњу, да га обојите што шаренијим бојама које сами одаберете и пошаљите га Политикином забавнику. То је сав посао. Запамтите! Детаљна упутства и купон идућег петка на 18. страни „Забавника“.

2

ПРВО ПРАВИЛО ИГРЕ. — Маскоту могу да нацртају сви читаоци Политикиног забавника који су ђаци и штеде код Београдске банке. Међутим, и они који још немају своју књижицу лако ће је стећи. Ево како. Узмите своју уштећевину која не мора бити велика, најмањи улог износи 1,00 динар и отидите у најближу ББ. На шалетру Штедња добићете књижицу, али и још нешто.

3

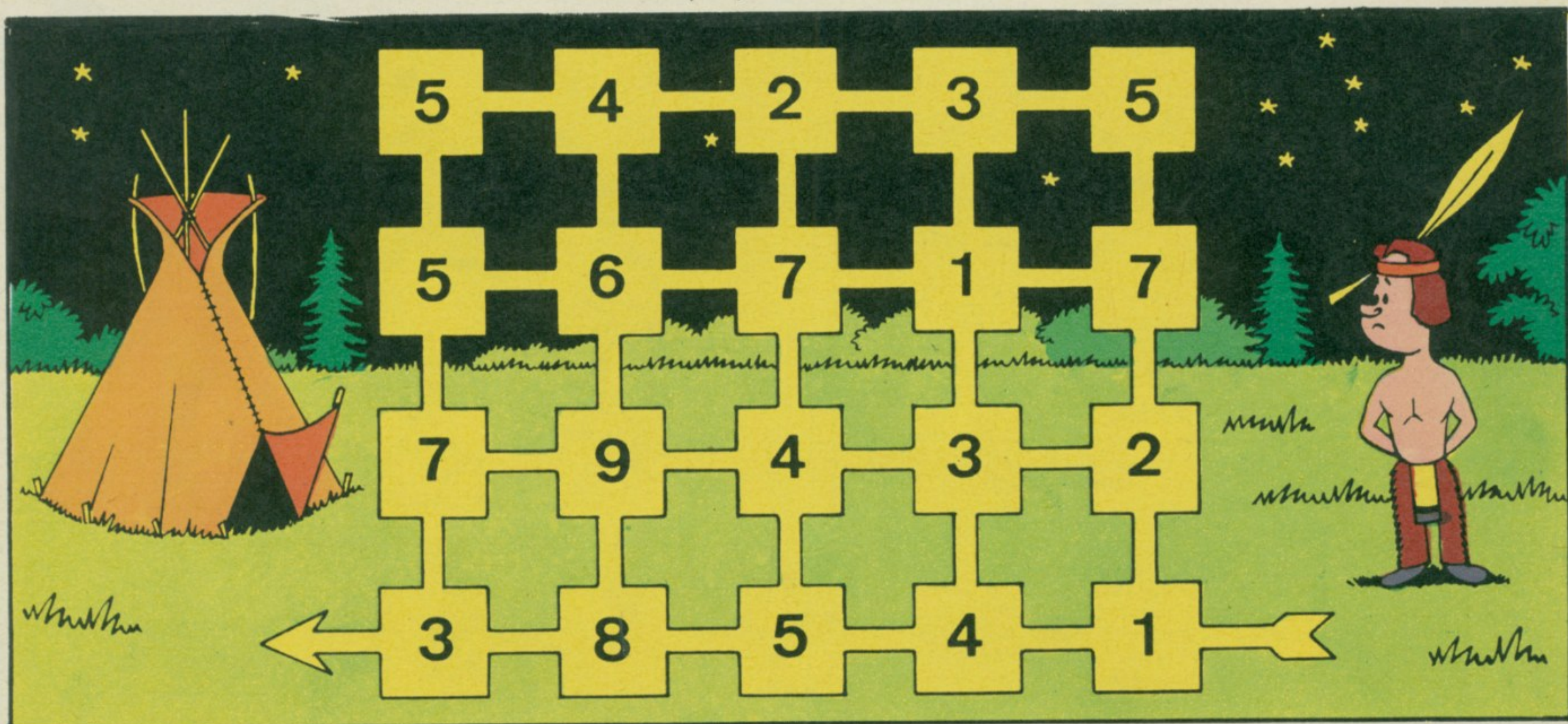
КОРИСНЕ СТВАРЧИЦЕ. — Сваки ђак-штедиша код ББ, и нови и стари, кад оде на шалтер да подигне новац или да га уложи, добиће, као награду што уме да штеди, нешто од школског прибора: хемијску оловку, комплет фломастера у боји, лењир, троугао, и др. Али то је тек почетак и овај поклон добијају сви. Они који се одлуче да цртају маскоту имају још веће могућности.

4

ХИЉАДУ И ЈЕДНА МАЈИЦА — Међу свим цртежима које ђаци-штедише пошаљу Политикином забавнику биће изабран 1.001 рад чији ће аутори добити на поклон модерну мајицу која се може носити преко панталона и сукње а погодна је и за плажу. ШТА ЋЕ БИТИ ПРВА ВЕЛИКА НАГРАДА НА КОНКУРСУ ЗА МАСКОТУ? ИЗЕНАЂЕЊЕ У ИДУЋЕМ БРОЈУ НА 18. СТРАНИ.

ТРАЖИМО МАСКОТУ
ЗА ЂАЧКУ ШТЕДЊУ

ПОМОЗИТЕ МАЛОМ ИНДИЈАНЦУ

Мали Индијанац Петлово Перо не зна добро рачун. Да би га при-
морио да га научи отац је испред породичног шатора, званог типпи,
поставио капију састављену од коцки означених цифрама. Напоменуто
му је још да треба да иде из једне у другу коцку али да никако

не сме да уђе у исту коцку два пута. На крају кад буде прошао кроз
капију збир пређених коцки треба да буде 55.
Ноћ пада а мали Индијанац још није успео да пронађе пут до
свог шатора. Хоћете ли му ви помоћи?

ОДГОВОР:
Ево тачног решења: $1 + 4 + 3 + 2 + 7 + 1 + 3 + 2 + 7 + 6 + 9 + 7 + 3 = 55$
Ако сте пажљиво прегледали бројке на капији свакако сте
уочили да се поједине појављују два на и три пута. Нека вас то не
буну. Индијанац сме да прође кроз коцке обележене истим броје-

ЧОВЕК БЕ

Већ десет минута срце Тора Олсена није куцало, а његовим венама циркујала је шечност бистра као вода. Температурира му је талас на 30 степени. Тада је доктор Клебанов дао знак својој екипи.

Два месеца пошто је стигао у Вичиту на одслужење војног рока Тор Олсен је приметио да му отичу зглобови. У почетку на то није ни обраћао неку нарочиту пажњу, поготову што су му у амбуланти рекли да нема разлога да се брине. Међутим, оток је наставио да расте и ускоро су овог снажног двадесет једногодишњег момка болели не само зглобови на рукама, ногама већ и рамена и леђа. Корачао је с муком. Најзад, једног дана више није могао ни да се сagne да завеже пертле на ципелама. Двадесет и трећег фебруара 1972. године смештен је у болницу.

Лекари су утврдили да младић болује од вирусне жутице и одмах предузели одговарајуће лечење: строга дијета, лекови, лежање.

У току следеће три недеље његово стање се нешто поправило. Јетра се смањила и почела поново да функционише. И проценат ензима, после наглог пораста у почетку, смањено се на нормалу. Међутим, крајем марта јетра је поново почела да отиче.

ЖУТ КАО ЛИМУН

Олсен се жалио на грозницу, језу. Температура му се попела на 39,5 степени. Пожутео је као лимун и почео да халуцинира: с паничним страхом тражио је испод кревета „суседа одоздо“. Двадесет и деветог марта више није знао ни како се зове!

Лекари су били немоћни. Схватили су да имају посла с једном ретком и веома опасном врстом жутице. Јак вирус, који је највероватније доспео у организам с неким серумом или инјекцијом, напао је јетру и она више није могла да врши своје функције. Отрови су кружили његовим телом и било је јасно да ће га убрзо одвући у смрт. Одлучено је да се болесник, који је био у безнадежном стању, хитно пребаци авионом у Сан Антонио, у Тексасу, на војномедицински центар Вилфорд Мол. Ипак, наде је било тако мало да је командант Олсенове јединице нашао два добровољца који ће, кад затреба, отићи по тело свог друга у Тексас и испратити га до његових родитеља који су живели у савезној држави Њујорк.

У току лета стање болесника се погоршало. Његове укочене и раширене зени-

це нису реаговале на светлост. Постао је готово неосетљив на бол. У тренутку кад је стигао на пријемно одељење налазио се у дубокој несвести.

Од сада се Олсенова судбина налазила у рукама двојице лекара: тридесет четворогодишњег гастроентеролога Џона Харлана и хирурга Џералда Клебанова, четрдесетогодишњака, озбиљног и солидног, који су још од 1967. експериментисали с новим методама лечења вирусне жутице. Два лекара су се одмах сложила да, пошто оболели не реагује ни на један лек, њима преостају још три начина лечења које познаје класична медицина.

Први је такозвана масивна трансфузија. Међутим, при том не би била замењена целокупна крв и отровне материје наставиле би да круже организмом и нападају јетру разарајући њене ћелије.

Други се састојао у томе да се пусти да крв оболелог циркулише кроз здраву јетру узету са животиње и стављену у специјални суд са пумпом. Могло се очекивати да орган остављен на миру неколико часова, на срећу пацијента, поврати своју способност пречишћавања. Ипак, два лекара нису у то баш много веровала.

НЕМА ОДГОВАРАЈУЋЕГ МАЈМУНА

Најзад, трећа могућност: успоставити укрштено циркулацију између болесника и — мајмуна бабуна! Овом поступку претходила је читава серија експеримената. Први пут је 1966. у медицинском центру у Вирџинији целокупна крв једног бабуна замењена физиолошким раствором и то расхлађеним. То је дозволило да се смањи и телесна температура животиње а да се при том не оштети ниједан виталан орган. Након тога физиолошки раствор замењен је човечијом крвљу. Бабуна се опоравио и после тога добро осећао. Опити су настављени у Вилфорд Холу. Ту је техника потпуног извлачења крви, такозвана ексангвино трансфузија, толико усавршена на бабуни да је постигнут стопостотни успех.

Следећа етапа била је по-

везати крвне судове животиње, у којима се већ налазила људска крв, и оболелог од вирусне жутице да би се између два организма створила укрштена циркулација: здрава бабунова јетра преузимала је на себе дужност да пречишћава крв човека. Клебанов је употребљавао овај метод са успехом. Али, ни он није долазио у обзир у Олсеновом случају из једноставног разлога — тренутно нису имали бабуна с његовом крвном групом!

Значи, требало је измислити неко ново решење.

МАЛО ОХРАБРЕЊЕ

У току 1969. године у овом истом центру испитивана је могућност да се крвни судови животиње потпуно испразне и да се у њих, пре но што ће се убризгати свежа крв, пусти да циркулише физиолошки раствор, у нади да ће се при овом „исушивању“ повући и рас-

вај начин веома занимљив и одлучио да га једног дана примени, онда кад ниједан други не буде долазио у обзир.

Прилика му се указала 1971. године.

У јануару је на Вилфорд Хол пренет у озбиљном стању један 47-годишњи поморски официр у пензији. Дијагноза: цироза јетре. Пацијент се налазио у дубокој несвести и у току неколико недеља ниједан од класичних начина лечења није могао да му помогне. Његова супруга се сложила да Клебанов с екипом изврши потпуну замену крви. Било је то прво потпуно извлачење крви у историји медицине.

После интервенције болесник се пробудио и препознао своју жену. Следећих дана толико је ојачао да је чак помогао болничарима

3 КАПИ КРВИ

који су радили око њега. Рад јетре се побољшао. Међутим, недељу дана касније појавиле су се неке компликације и пацијент је умро.

Па ипак, почетна реакција оболелог охрабрила је Клебанова и он је исти поступак поновио на једном седмогодишњем дечаку који се такође недељама налазио у коми. На жалост, чим је почео да празни крвне судове, наступила је смрт. Аутопсија је показала да се јетра налазила у тако лошем стању да је свако побољшање било искључено.

ШТА НИЈЕ У РЕДУ?

Крајње обазрив и критичан, Клебанов је почео себи да пребацује. Питао се зашто поступак који даје тако добре резултате код жи-

вотиња не успева код људи. У чему је основни разлог?

Можда је крив физиолошки раствор? Онај који је користио садржавао је натријум, калијум, магнезијум и калцијум, основне материје које се налазе у крви. Али, како је у питању исцрпљен организам можда њему недостаје неки основни елемент? Можда је њихова резерва исцрпљена? И, Клебанов је одлучио да идући пут физиолошки раствор обогати албумином, основним протеином. Уз то, опити су показали да крв оболелог постаје сувише кисела после интервенције. Треба ло је наћи материју способну да то спречи. Кад је и то урађено, екипа је могла да се сматра спремно. Ипак, одлучили су да „испирање“ употребе само онда кад другог излаза не буде.

Годину дана касније догодио се случај са Олсеном.

Чим су га Клебанов и Харлан прегледали, закључили су да им ништа друго не преостаје. Поново је измерен проценат патолошких ензима у крви оболелог. Показало се да они великом брзином разарају ћелије јетре. Млади Олсен више није реаговао чак ни на оштар бол. Прсти на рукама и ногама били су му згрчени, злокобан знак који је најављивао неизбежан крај. Преостало му је највише 48 часова живота!

Чим су Олсенови родитељи стигли авионом из Њујорка, лекари су им отворено изнели ситуацију.

— Могућност да преживи су минималне — почео је Харлан гледајући негде изнад главе несрећних људи. — Покушали смо све начине који се иначе употребљавају. Нова техника можда ће успети, а можда и неће...

— Учините најбоље што можете — једва је изговорио отац док је мајка брисала очи. — Имамо поверења у вас.

ТЕОРИЈСКИ — МРТАВ

У четвртак 31. марта, у 8 часова и 15 минута Тор Олсен је пребачен у операциони блок број 5. Анестезиолог, који је чекао спреман

крај апарата за вештачко дисање, причврстио му је електроде на груди и главу. Измерена му је температура... Олсеново тело спојило се вештачким плућима и срцем. Екипа је напунила пумпу са око осаманест литара физиолошког раствора и спојила с апаратом за кисеоник. Будно су пазили да се у цевчицама не створи ниједан мехурић. Лекари Роберт Клајн, Џери Паул и Џон Бедингфилд направили су више малих разреза на слабинској вени, у препонама и на вратној жили и увели у њих дугачке цевчице из апарата.

У осам часова и 47 минута Клебанов је дао знак и пумпа је почела да ради. Крв је истичала кроз цевчице. Затим је у бутну артерију уведен физиолошки раствор. Охлађен на 5 степени С почео је да снижава температуру организма смањујући тиме све процесе размене материја и потребу мозга за кисеоником.

Анестезиолог је, не скидајући очи с контролне табле, пратио основне реакције пацијента. Око 8. и 45 температура је пала на 32°C хематокрит (мера за запремину крви) је нагло пао. Крв је од загасите прешла у светлоцрвену. У 8 и 53 хематокрит је пао на нулу. То је значило да у организму нема више крви! Притисак у артеријама износио је такође — нула! Срце је престало да куца! Електроенцефалограм је постао готово раван. Укочене и раширене зенице сведочиле су да је могао бити мртав.

Теоријски Олсен је престао да живи. Његова температура усталила се негде испод 30 степени. Течност која је струјала његовим телом била је провидна као вода!

Осам до десет минута пошто је мозак престао да ради јер је сва крв извучена, Клебанов је дао знак да пумпа с физиолошким раствором стане. У апарат срце-плућа убачено је шест литара крви групе О да би се сјединила с кисеоником. После тога су је убризгали у апарат за циркулацију.

— Олсен је почео гладно да гута кисеоник — причао је касније Клебанов — његов мозак није био мртав! Зенице су добиле природну величину. Кад је машина успорена, пре но што ће бити искључена, срце је почело да куца и ускоро прстигало пумпу!

ИЗВУКАО САМ СЕ!

Није прошао ни један сат од почетка „операције испирања“ а организам је био способан да одржи, без икакве помоћи, артеријски притисак. Уклоњене су цевчице, лекари су зашили крвне судове, превели пацијен-

та. Олсенове зенице више ни су биле ни укочене ни раширене. До малочас зеленкаста кожа добила је здраву ружичасту боју.

У 12 и 45 болничари су пацијента вратили у шок собу, а лекари су с осмехом на лицу могли да јаве охрабрујућу вест родитељима. Око 16 часова Олсен је померио главу, па онда руку. У поноћ је отворио очи, а у суботу, у 9 ујутру, усправио се у кревету. И поред тога што се још није најбоље оријентисао, могао је да одговори на једноставнија питања.

Сутрадан, у недељу, крај Олсеновог узглавља нашли су се отац и мајка.

— Кад сам погледао око себе — сећао се касније младић — помислио сам: Гле, тата и мама су овде! Шта ли они овде раде?

Испричали су му шта је са њим било.

— Па, јесам ли се извукао? — упитао је он на крају.

Срећна лица родитеља одговорила су му боље него икакве речи.

ПОСТАЊУ СТУДЕНТ

Овај успех изненадио је на хиљаде лекара широм света. На адресу болнице у Сан Антонију стизала су брда писама. Колеге су престаном телефонирале распитујући се за поједине практичне детаље.

Од тада је потпуна замена крви уз претходно „испирање“ спасла животе многих тешко оболелих од жутице чија јетра више није могла да пречишћава крв, па су због тога западали у такозвану хепатичну кому.

— Ипак, овај метод не може сам да победи болест — више пута је поновио Клебанов. — Ми смо успели да доведемо организам у стање кад он може да се брани. „Испирање“ ослобађа тело отрова. Ми само пружамо јетри шансу да се обнови.

За разлику од ових скромних изјава лекара, Олсен има све разлоге да верује како је ова метода одлична. Повратио је своју стару тежину, његова коштина срж прорадила је и успела да створи нова црвена крвна зрнца која су заменила крв даваоца. Он се вратио у базу с намером да се чим одслужи војску упише на универзитет.

— Све је изгледало као да никад нећу постати студент — каже он задовољно — али испало је другачије.

Што се тиче његове мајке, она дуго није могла да дође к себи.

— Ко би помислио да Тор може да живи десет минута да му срце не куца и без иједне капи крви у својим венама. То је право чудо!

В. С.

Dan
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

НОВО

-лакриц-

бомбон је

**мање слатак од других
бомбона**

- једини произвођач у југославији!
- јединствен технолошки поступак у свету!

INDUSTRIJA ČOKOLADE I BOMBONA SUBOTICA

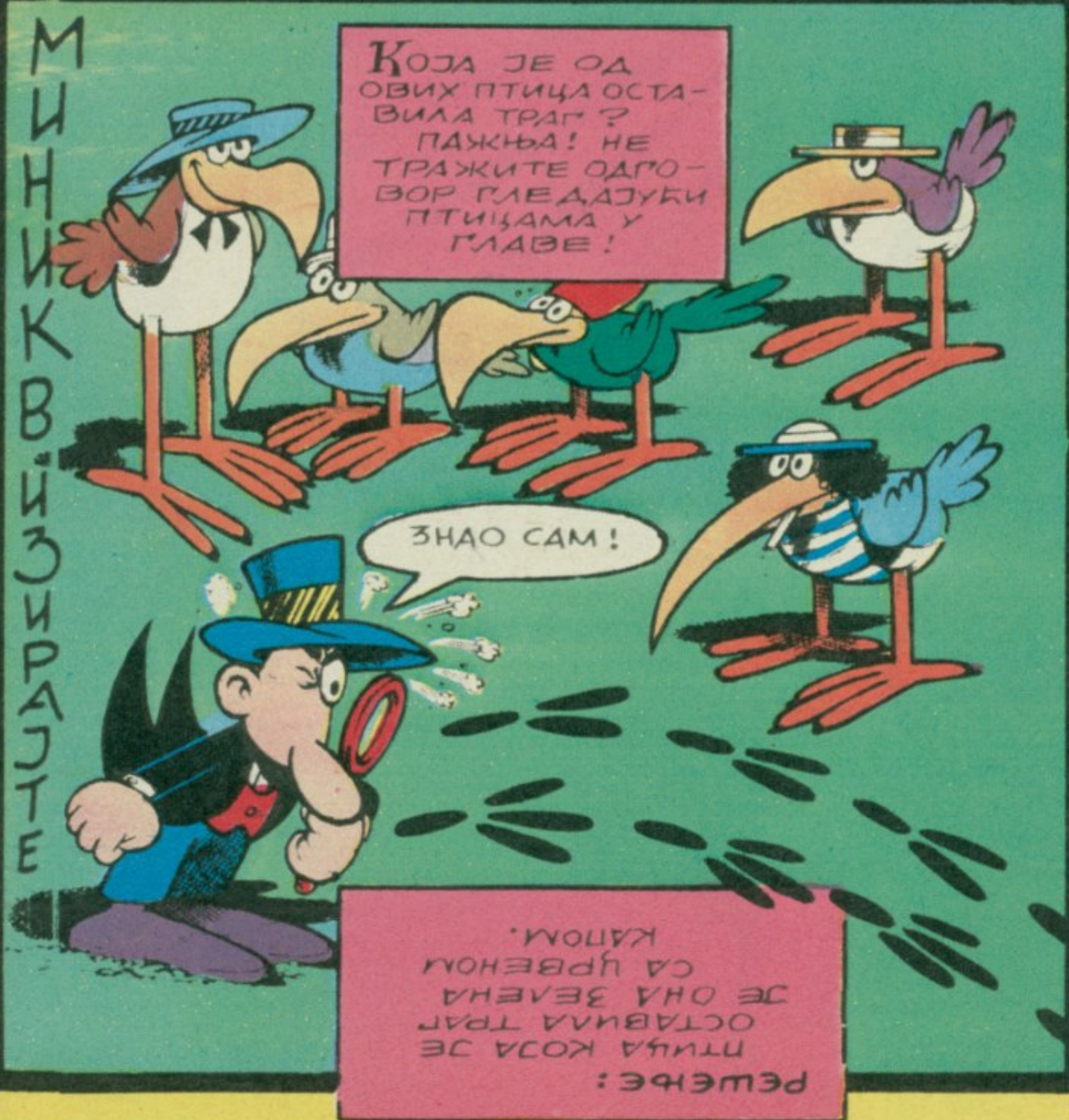
DIZAJN • JEKO • SUBOTICA

НАЈТЕЖИ СЛУЧАЈ ДОНЕО ЈЕ ЂУРИ СЛАВУ -

АВАНТУРЕ ДЕТЕКТИВА

ЂУРЕ

ПОСЛЕ ОВОГ СЛУЧАЈА
(КОЈИ ВИ НЕКЕТЕ РЕ-
ШИТИ) ЂУРА ЈЕ ПОЗ-
ВАН У ЛАС ВЕГАС (САД)
ДА ТАМО У КОЦКАР-
НИЦИ ОТКРИЈЕ ВА-
РАЛИЦУ. ЗАТО СЕ
САДА ОПРАШТА
СА ВАМА.

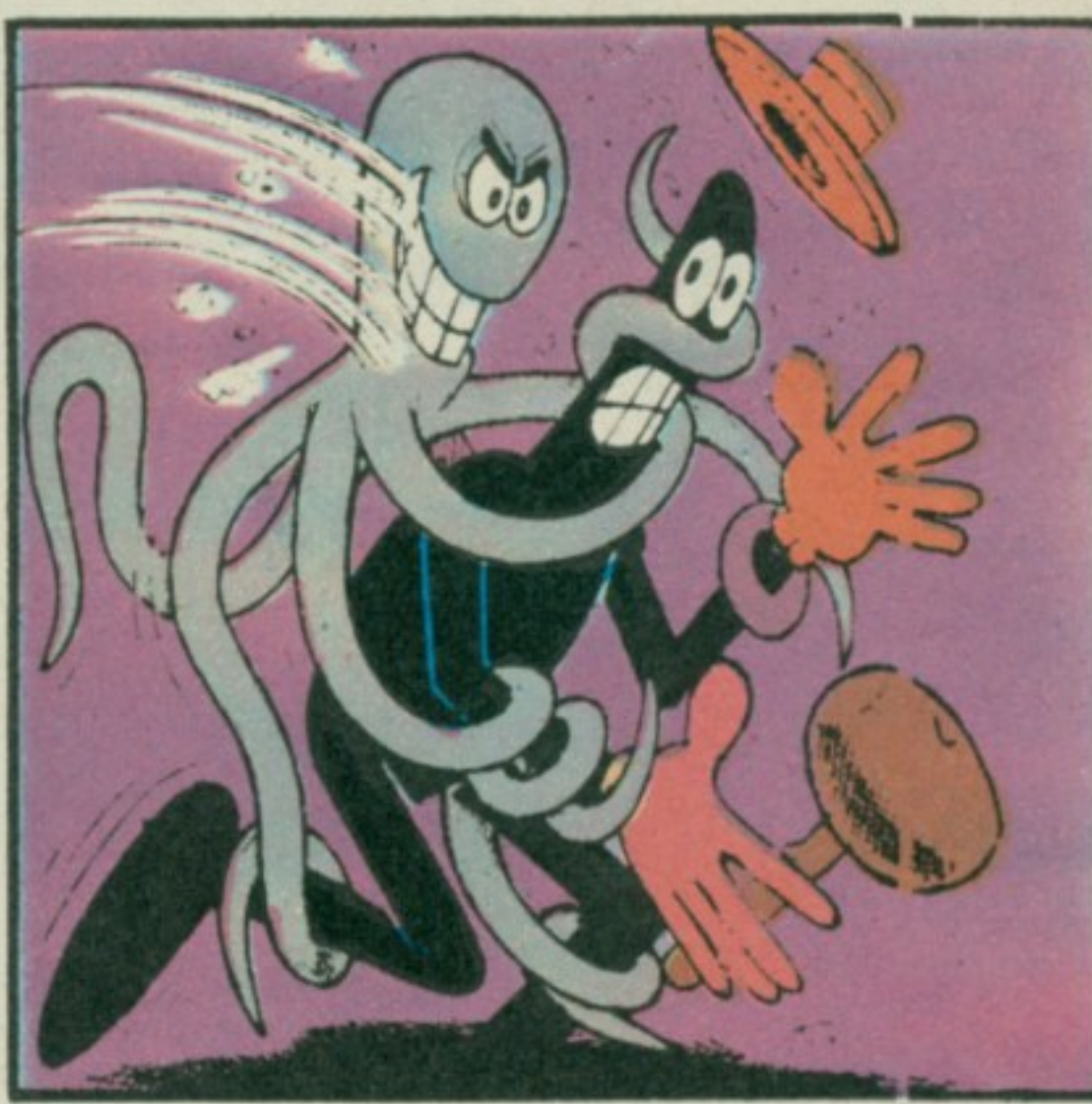
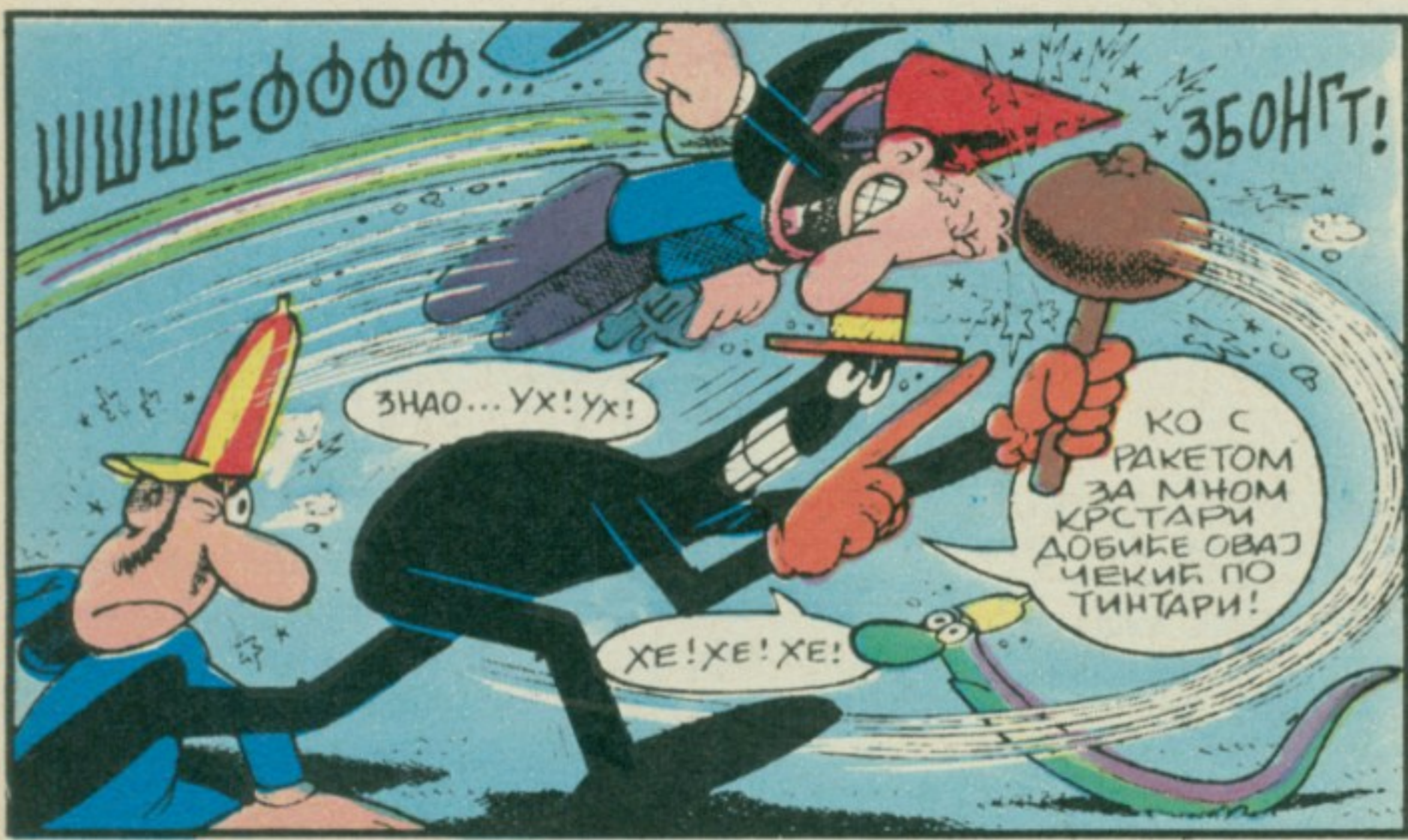
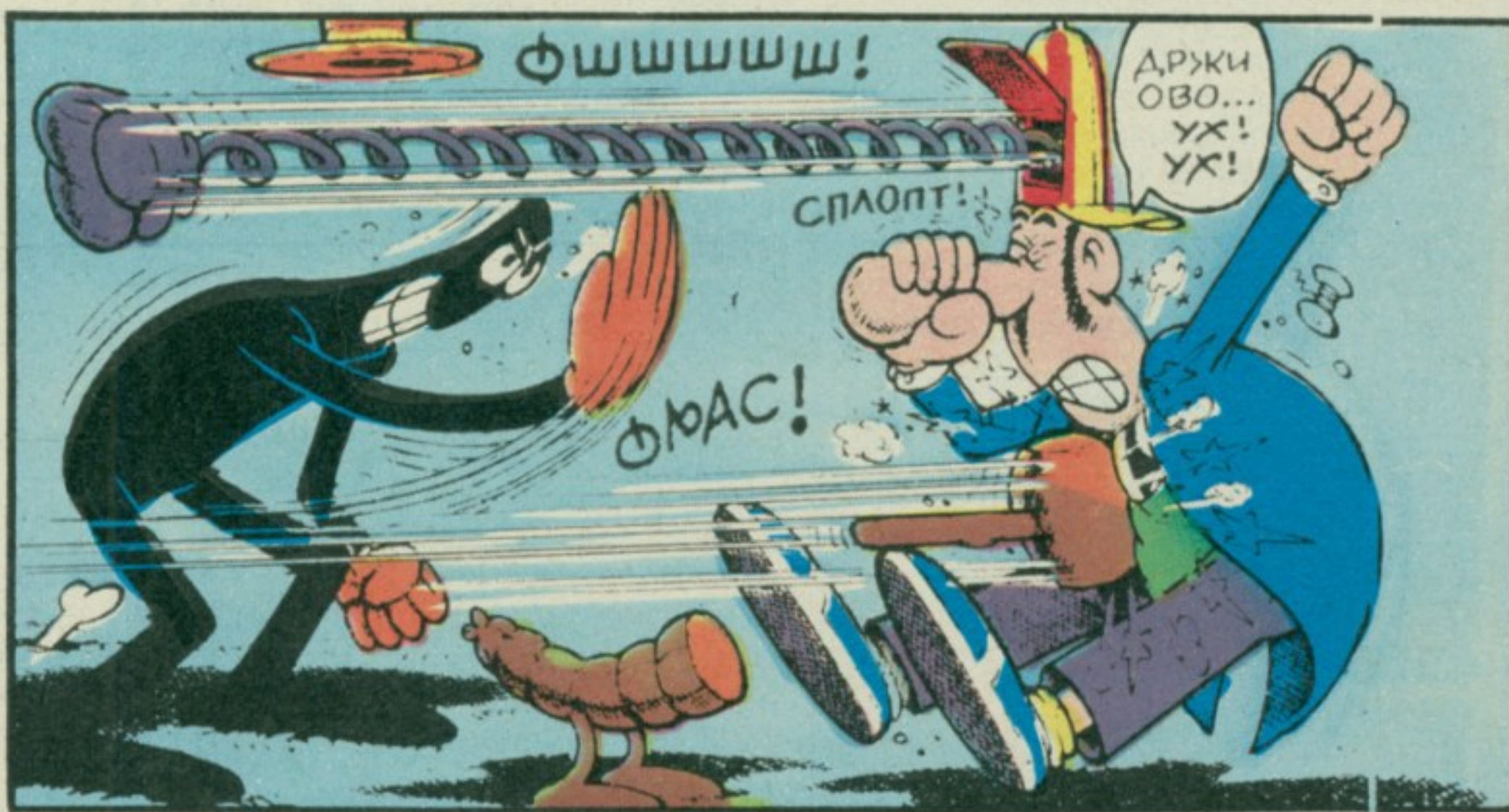
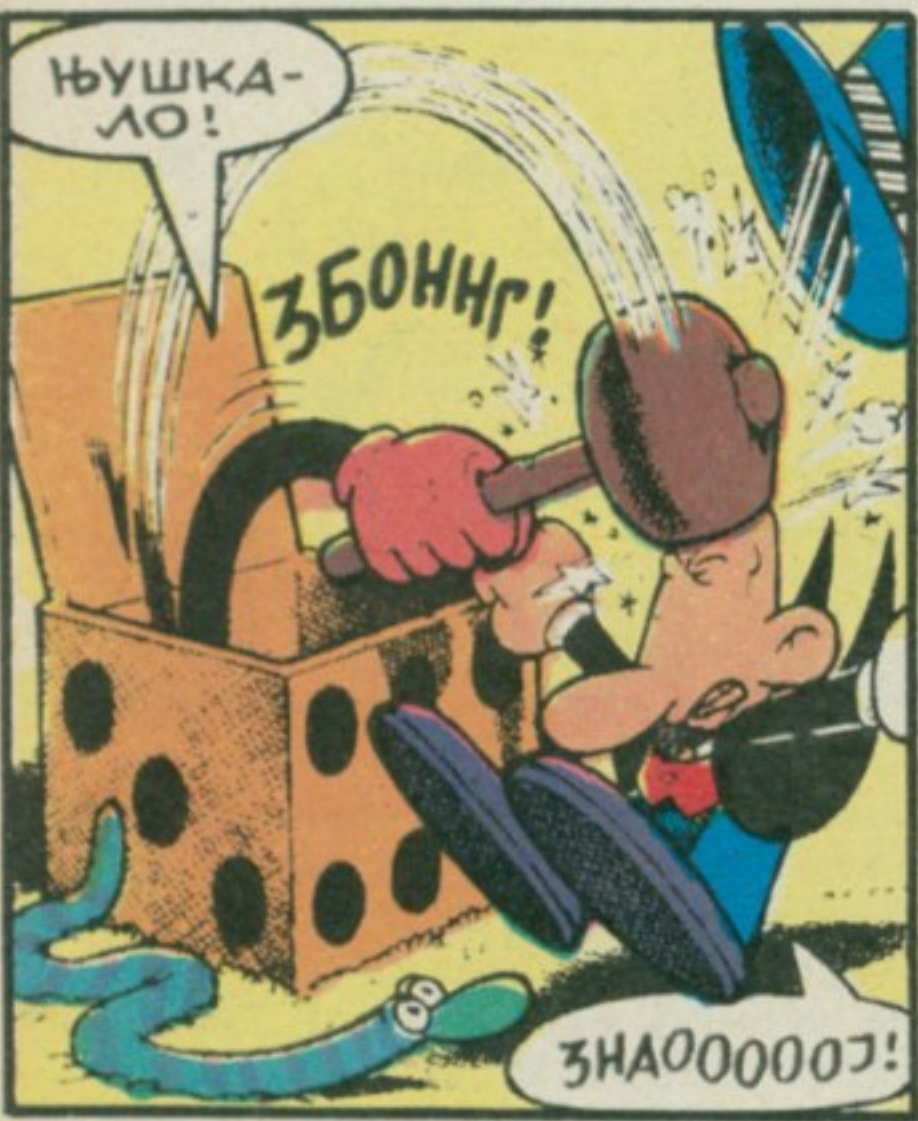

ОПЛОДНИКАНИ

У ЛАС ВЕГАС ПОЗВАЛИ СУ МУДРУ ГЛАВУ!

СТРАНИ БОГАТИ АМЕРИКАНИ!

РЕШЕЊЕ:
КОЈКЕ СЕ ПРАВЕ ТАКО
ДА ИМ ЗВИР СУПРОТНИХ
СТРАНА УВЕК АДЕ СЕАМ.
А ЖУТА КОЈКА У КОЈОЈ СЕ
САКРНО ЗАГАР НИЈЕ БИЛА
ТАКО НАПРАВЉЕНА. ТЕШКО?
ТЕШКО ЈЕ БИТИ ГЕНИЈЕ!

Петком у Забавнику а понедељком на Радио-Београду I, у емисији **БЕЧЕ УЗ РАДИО**, најбољи певачи, ансамбли и хитови!

НЕКТАР

Када је средином прошле године чувени амерички музичар Френк Запа позван на турнеју по Европи захтевао је да заједно са његовом групом наступа и немачко-енглески састав „Нектар“. Ову групу и Немци и Енглези сматрају својом. У ствари то је „енглеска група на вечитом раду у Немачкој“. Године 1968. група младих Енглеза дошла је у Келн и почела да приређује концерте. Назвали су се „Нектар“ и свирали су искључиво своју музику. Њихове „свемирске опере“, рок-наступи са кино-програмом, „музичке авантуре кроз простор и време“ — како су критичари назвали „визуелно необичне а музички авангардне представе“ изазвале су велико интересовање међу немачком публиком. Временом су чланови групе основали у Немачкој породице и ту се стално настанили. Снимили

су седам албума, доживели две измене и сачекали прилику да по сле пуних шест година пођу назад на „освајање отаџбине“. У Енглеској су извели делове својих опера и доживели потпуни успех. Истовремено њихов последњи албум „Сети се будућности“ проглашен је у Немачкој и Холандији за најбољу плочу у 1973. години. У образложењу се између осталог каже: „Некада је нектар био напатак богова са Олимпа а данас је „Нектар“ звучна радост смртника“.

ЧЛАНОВИ ГРУПЕ СУ: Алан Фриман (Allan Taff Freeman) оргуље и певач; Рој Албригтон (Roye Albrighton) гитара и певач; Дерик Мур (Derek Moore) бас-гитара и певач; Рон Хоуден (Ron Howden) удараљке и певач.

АЛБУМИ: „DESOLATION VALLEY“; „JOURNEY TO THE CENTRE OF THE EYE“; „KING OF TWILIGHT“; „CRYIN' IN THE DARK“; „A TAB IN THE OCEAN“; „SOUNDS LIKE THIS“ и „REMEMBER THE FUTURE“.

Плоче групе „Нектар“ за југословенско тржиште издаје ПГП Радио-Телевизије Београд.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

СЕТИ СЕ БУДУЋНОСТИ

(REMEMBER THE FUTURE)
(одломак)

Музика, текст и извођење:
НЕКТАР

Све сам видео први
када је дуга прекорачила небо.
Билионе миља сам прешао
да бих ти рекао причу
већ познату.

Када ме гледам
знај да видим и иза тебе.
Запамти што сам рекао:
будућности ће увек бити.

Рекох што сам имао...
Можда наслућујеш шта те чека
али без обзира на све
знај:
Будућност је твоја!

Делове албума „Сети се будућности“ групе НЕКТАР можете чути у понедељак 6. маја у емисији **БЕЧЕ УЗ РАДИО** која се налази на I програму Радио-Београда од 20.00 до 22.00!

ФАУСТ

Понос „краутрока“ је група **ФАУСТ**, која је иначе и по мишљењу многих најнеобичнија група нове немачке музике. **ФАУСТ** је резултат дугогодишњег размишљања неколицине талентованих музичара да створе ансамбл који неће личити на већ познате. У лето 1971. године група је добила одређени облик: скупили су се школовани музичари са жељом да експериментишу. Њихова музика је од самог почетка наилазила на различите судове: неки су је сматрали неконтролисаним буком и празним ефектима док су је други хвалили.

Тако један енглески критичар пише: „ФАУСТ је створио успешну синтезу свих познатих музичких облика који употпуњени прикладним достигнућима аудиовизуелне технике, изазивају најразличитије реакције“.

Током времена необичан звук групе наишао је на одобравање младих у Холандији и Француској, а почетком прошле године и у Енглеској. После два издата албума за европско тржиште добили су и прве по-

хвале музичара старије генерације. Тренутно важе за најнапреднији музички састав у рок-музици. Снимају за енглеску диско-кућу „Виргин“ и последње две ЛП плоче имале су успеха на топ-листама.

За своје музичке експерименте добили су много комплимената али они с највише поноса показују писмо једног тинејџера из Ахена: „Кад вашу плочу ставим на грамофон моја мајка добије живчани напад“. Зар није све јасно?

ЧЛАНОВИ ГРУПЕ: Рудолф Со-сна (Rudolf Sosna) гитара, Вермер

Дирмајер (Werner Diermaier) удараљке, Жан Авр Перон (Jean Hervé Peron) бас-гитара, виолина, труба; Ханс Јоаким Ирмлер (Hans Joachim Irmeler) синтисајзер; Гинтер Вистхоф (Gunter Wusthoff) оргуље и клавир; Петер Блегвад (Peter Blegvad) гитара и бас-гитара и Ули Трепте (Uli Trepte) ефекти.

АЛБУМИ: „FAUST“; „FAUST SO FAR“; „FAUST TAPES“ и „FAUST IV“.

»КРАУТРОК«

У данашњој поп-терминологији „краутрок“ (KRAUTROCK) је сасвим одређен појам. Означава модерну, некомерцијалну и веома напредну музику која је почела да се ствара пре неколико година у Немачкој да би брзо нашла своје место у токовима поп-музике.

Не тако давно Немачка је била само добра пијаца за све англосаксонске производе. Познато је да је баш у градовима и клубовима ове земље и почела експанзија британске „је-је“ музике. Ту су дуго радили непознати „Битлси“, „Тен Јирс Афтер“, „Теист“, „Мен“. У баровима Келна и Франкфурта каријеру су почеле Меги Бел, Елки Брукс, Кристина Перфект и многи други. Чим би ко од њих постајао познатији враћао се у Енглеску. Остајали су само они без среће и ту оснивали саставе и породице. Године 1968. настаје преокрет! Појавом прогресивних група на сцени и њиховим успехом ситуација се и у Немачкој мења. Талентовани музичари почињу да траже свој израз који ни по чему није био копија острвске музике. Немачко традиционално занимање за технику била је срећна околност. Нова техничка достигнућа послужила су музичарима и они су експериментишући с њима, добили сасвим нове звучне резултате. Тако је створен један нови правац којег ће касније назвати „краутрок“. Представници немачког рока излазе на међународну сцену почетком седамдесетих година и то прво бојаљиво а затим све смелије и са све бољим саставима. Данас су најпознатији амбасадори „краутрока“: „AMON DUUL“; „CAN“; „UFO“; „NEU“; „FAUST“; „BIRTH CONTROL“; „NEKTAR“; „EMBRYO“; „TANGERINE DREAM“ и „GURU-GURU“.

Занимљивости

Када многи листови широм света бирају најбоље гитаристе, једно од највиших места резервисано је за Јана Акермана из холандске групе „Фокус“. Када је холандски лист „Мјузик Експрес“ организовао сличан избор име Јана Акермана уопште се није нашло међу првих десет.

☆

Пошто је најзад издала соло албум под називом „Краљица ноћи“ позната шкотска певачица Меги Бел обелоданила је имена чланова своје нове пратеће групе. То су познати студијски музичари: Пат Доналдсон, бас гитариста, Хег Брнс, гитариста, Мајк Морен, оргуљаш и бубњар Џим Френкс.

Дизајн позадине: Гордана Митровић, Гимназија „Борислав Петров“, Вршац. Са конкурса „Нацртај народну шару“.

Снимио: М. Вучићевић

Зове телефоном

— Тај Флечер је сигурно доживео неки шок — рече глас.
— Људи обично савлађују своје ситне страхове!

Проклети апарат!, помисли Флечер када је телефон зазвонио. С муком се извукао из постеље и тетурајући се пошао преко собе. Бунован, најпре је ударио у врата и тек онда успео да пронађе телефон. Подигао је слушалицу и промрмљао нешто сасвим неразговорно.
— Корис? — зачу се глас на другој страни жице. — Јеси ли то ти?
— Погрешан број — промрмља Флечер и хтеде да спусти слушалицу, али глас је наставио:
— Добро да сам те нашао. Нисам раније могао да добијем везу, изгледа да је дошло до временске олује. Али, зашто ниси одмах одговорио? Шта те је задржало?

Неслана шала

Настало је дуго ћутање. Флечер се клатио, преврће мамуран да би одвојно слушалицу од ува.

— Ниси могао да ме чујеш — јави се опет глас. — Хм, чудно. Али, сада ме добро чујеш, зар не? Дакле, треба да почнеш са сакупљањем података за своју тезу из социологије. Пошто ти је проблем новац, ево једног упутства: за два дана скочиће акције Трансчелика. Према томе, купи их данас и продај преко сутра.

Опет тишина. Флечер процеди кроз зубе нешто о несланом шалама, спусти слушалицу и врати се у постељу. Али, није му пошло за руком да заспи, у међувремену га је ухватила страховита главобоља и он најзад, проклињући телефон, устаете и упути се у купатило да се освежи под тушем. Потом се обријао и обукао, на брзину доручковао и прелистао новине. И нехотице је бацио поглед на берзански извештај и видео да цена једне акције Трансчелика износи 28 долара и 50 центи.

Сишао је у приземље, где се налазила огласна агенција у којој је радио. Већ је био готово заборавио на необичну телефонску шалу.

Рецепт њрошћ мамурлука

Сутрадан, телефон је зазвонио тачно у осам ујутро. Флечер је управо доручковао. Пошто је претходне ноћи опет пио, био је на ивици

Био је превише уморан да би прекинуо необичан глас.

главобоље, и звоњава му се као мач зари право у мозак.

— Хало? — рекао је у слушалицу.

— Добро јутро, Корис, — рече ведро онај исти глас. — Додуше, овде код нас је ноћ... Па, јеси ли купио акције Трансчелика?

— Слушајте!... — повика бесно Флечер. — Какве су то идиотске жале. Не желим...

— Добро — продужи глас најприродније — онда их сутра продај. Цена ће им бити 107 долара... Иначе, како ти се тамо допада?

— Ма чујете ли ви мене... — раздра се поново Флечер, али га онај други очигледно није чуо, јер настави:

— Хм... да. Прехлађен си, кажеш? Прехлада је у оно време била сасвим нормална ствар. Да смо били у стању да преносимо сопствена

тела, не би било опасности. Па ипак, пронашли смо ти прилично отпоран организам, требало би да си здрав!

Флечер је ударио по виљушци телефона али се веза није прекидала.

— Слушај, ево ти једног рецепта — настави глас. — Он помаже и код мамурлука и других мањих тегоба: грам соли, равна кашичица соде бикарбоне...

Глас наведе још неколико састојака, а онда заврши:

— Ето, то би требало да ти помогне. Здравје сада — и срећно!

Флечер тресну слушалицу. Истог тренутка, поново је дохвати, решен да позове телефонску централу и затражи објашњење. Али, глава га је толико болела да се опет предомисли: боље да се не нервира!

Флечер је помало био уображени болесник и волео је да испробава

нове лекове. Зато му се рецепт који је чуо преко телефона добро урезао у памћење. Отишао је у кухињу и према упутствима справио лек. Сви састојци били су му на домаку руке, али му самом никад не би пало на памет да их измеша онако како је упутство налагало. Настала је нека зеленкаста, светлуцава течност одвратног укуса. Флечер је чврсто зажмурио и сасуо је у грло.

Десет секунди касније, спустио је чашу и снажно завртео главом. Главобоља је нестала као руком однесена!

Ништа

нема смисла

— Дакле, Корис, — рече глас следећег јутра — не заборави да што пре продаш акције Трансчелика. Цена ће им пасти већ око подне.

Флечер лупи по виљушци телефона и викну:

— Хеј, чујете ли ме?

— Ах, то? Добро, само бих те молио да га не носиш са собом на јавна места. Тај препарат је врло благотворан, али је опасан ако се нађе у рукама неупућених... Ево, даћу ти једначину да га направитиш...

Флечер зграби папир и оловку и записа. Пошто сам није имао појма о математици и хемији, сместа је одлучио да једначину покаже свом пословном пријатељу, професору Сотелу.

— Јеси ли записао? — упита глас. — Добро, момче, сада се својски баци на припремање тезе. Очекујемо од тебе изврстан рад. До виђења до сутра!

Два сата касније, Флечер је седео с професором Сотелом у једној кафани недалеко од агенције.

— Не разумем — мрмљао је Сотел, зурећи у папир са бројкама. — Ова једначина једноставно нема смисла... Слушајте, преписаћу је и понети кући. Можда ћу уз помоћ неког приручника успети да је решим.

— Добро — рече одсутно Флечер. Размишљао је о томе како и друге ствари, осим једначине, немају смисла. На пример, цена акције Трансчелика износила је данас 27 долара и 55 центи — а не 107 долара, како је рекао глас!...

Следећег јутра, Флечер се пробудио много пре него што је телефон зазвонио. Упалио је радио и почео да се облачи, када је чуо следећу вест:

— Синоћ је снажна експлозија разнела дом хемичара-истраживача Ендрјуа Сотела. Чitava породица је погинула. Узрок експлозије је непознат...

Ко је Браунини?

Флечера обли хладан зној. Али, није имао времена да размишља јер у том тренутку зазвони телефон. Он дохвати слушалицу.

— Добро јутро, Корис. Дакле, јеси ли продао акције?... Петнаест хиљада долара? Није лоше, само за твоја истраживања потребно је више... Шта? Предизборно клађење? Добра идеја! Ево, случајно имам при руци податак: на изборима ће победити Брауниг. Запамти — Брауниг.

Шта овај бунца, помисли Флечер. Међу кандидатима за председника нема никаквог Браунига!

— Слушај ме даље — настављао је глас. — Када се обогатиш на изборима почни да се и понашаш као милионер. Милионерима су у то доба биле допуштене све настраности, па тако твоја истраживања неће пасти у очи. Узгред, то ће ти помоћи да боље проучиш горње друштвене слојеве... Настани се у хотелу Валдорф Асторија, узми неко звучно име и потруди се да постанеш познат. Што се тиче имена, испред њега би добро дошла и нека племићка титула... Шта кажеш, већ си смислио? Граф Алберт фон Вајсендорф. Ха, ха, добро је! Дакле, драги грофе...

Флечер нагло спусти слушалицу. Знао је шта ће учинити: после избора, отићи ће у Валдорф Асторију и пронаћи грофа фон Вајсендорфа! Тада ће се све разјаснити! Понесен том идејом која му је најзад пружи- ла могућност да нешто предуз- ме, почео је да корача тамо-амо по соби, напетост размишљајући.

Одједном, застала. Постаде му јасно да је то немогуће. Сетио се Браунига, непостојећег председничког кандидата и пронашао једини могући одговор: читав ствар од носила се на неке друге, будуће из- боре и сам разговор који је прислушкивао водио се у једном будућем тренутку! Није се, дакле, уопште још водио!

Наредних дана, Флечер је непре-

стано био нервозан, пио је све више и почео је да бива немаран на послу. Хватао га је неки чудан страх. Није му било јасно како је могло доћи до тога да се два времена измешају и тако њега, Флечера, начине сведоком нечега што се још није одиграло. У сваком случају, ситуација је била неприродна и зато, чинило му се, пуна неслућених опасности.

Луди сџарац,

Неко време није се усуђивао да одговара на телефон. А онда, после петнаестак дана, више није могао да издржи. Једног јутра, пробудио се и стао да ишчекује. Чим је телефон зазвонио, скочио је и зграбио слушалицу.

— Онда, Корис, — зачуо се добро познати глас — сутра је дан повратка. Надам се да си скупио све податке и да ћемо бити поносни на твој рад. Иначе, — све у реду?

Настала је веома дуга тишина, а онда глас рече узбуђено:

— Ма, јеси ли сигуран да озбиљно говориш? Шта кажеш — неки седи старац упао је у твоју хотелску собу и насрнуо на тебе?... Зна ко си? Не видим како је то могуће! Како кажеш да му је име?

Кратка пауза.

— Флечер? Цералд Флечер? Хм, погледају у картотеци-али сам већ унапред сигуран да нико од наших студената није узео такво име... ни тако дотрајало тело. Али, јеси ли сигуран да те назвао правим именом: Корис?

Поново настаде кратка тишина, а онда глас рече:

— Но, то је заиста необјашњиво. А уз то те је и напао. Мора да је неки одбегли лудак. Већ у оно време, све нестабилне људе смештали су у санаторијуме. Шта?... Ето, видиш? Значи, вратили су га у санаторијум. Онда је све у реду. Али, опет не схватам... Јеси ли сазнао нешто ближе о њему?

Овога пута настаде веома дуга пауза.

— Аха, — рече најзад глас — хипохондрија и паничан страх од будућности... У почетку неприметан... Само, знаш, у то доба многи су патили од разних страхова, па ипак су успевали да сачувају разум — нарочито практични духови као тај... Флечер. Био је, кажеш, рекламни агент? Дакле, мора да га је неки посебан догађај, неки велики шок натерао у лудило.

Тишина.

— Но, добро — разговараћемо о томе кад се вратиш... Корис, веома ми је мило што ћемо се опет видети. Здравео!

Флечер је лагано спустио слушалицу. Имао је ужасан осећај да се соба наједном смањила и да га притиска...

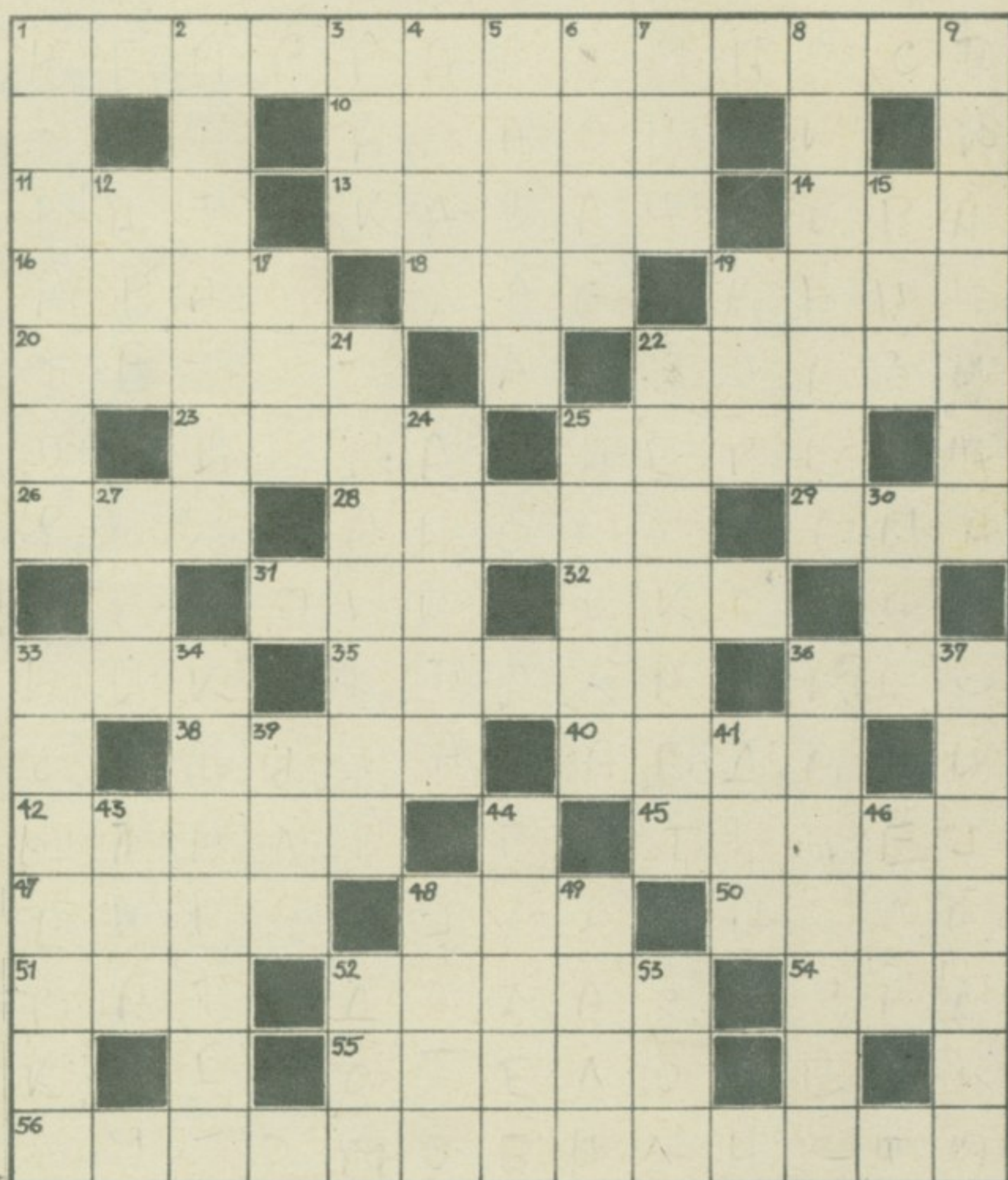
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) неумешност, неодговорност, 10) врста горког пића, 11) јединица за мерење електричне снаге, 13) котао, 14) богиња беса код старих Римљана, 16) становник највећег полуострва на свету, 18) припадник номадског племена монголског порекла, 19) место у Далмацији, 20) товар, 22) мерне јединице у електротехници, 23) риба јаја, 25) живац, 26) чест назив јужноамеричких градова, 28) спреда, с лица (фотографски израз), 29) израз нестрпљења, 31) новозеландско дрво за бродоградњу, 32) скраћеница за: ултракратки таласи, 33) брег, вис, 35) острво у Јонском мору, 36) птица певачица, 38) улица (итал.), 40) мушко народно име, 42) стаја, 45) име просјака из „Одисеје“, 47) главни град Гане, 48) туга, бол, 50) део шиваћег прибора, 51) оружани сукоб, 52) град у коме је убијен амерички председник Џон Кенеди, 54) оквир, 55) Шекспирова трагедија, 56) возач моторног возила.

УСПРАВНО:

1) онај који уноси нешто ново, 2) покрајина у Канади, 3) злоћудна болест, 4) носач (турц.), 5) владар који се другом обавезује на послушност и помоћ, 6) крем боје, 7) беотијски владар, 8) острво у Јапану, 9) платно, 12) врста папуга (мн.), 15) загребачка радио-индустрија, 17) наша златоносна река, 19) дипломатско тело, 21) покрајина у Грчкој, 22) река у Италији, 24) холивудска филмска глумица (Егберг), 25) свеобухватно знање, 27) језеро у Северној Америци, 30) кинески председник (Це Тунг), 33) врста спорта, 34) музички састав од четири члана, 36) скупштина (лат.), 37) становница Сијама, Тајланда, 39) црна креда, 41) део имена једне азијске земље (Цејлон), 43) ради на разбоју, 44) птица из породице пловуша, 46) име цез-певачице (Фиццералд), 48) скуп птица, 49) шпански сликар (Салвадор), 52) кућа, 53) шпански фудбалер.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) бокс, 4) сто, 7) Осло, р, 10) ласкавост, п, 11) Авар, 13) Има, 14) Лана, 16) крста, н, 18) дирек, т, 19) рукавић, в, 22) Чоп, 24) таван, 25) сер, 27) игра, 29) Сар, 30) икра, 31) сланик, 32) наслов, 33) таст, 34) Ани, 36) тава, 37) Ева, 38) удица, 40) дан, о, 41) скакачи, т, 43) испит, о, 45) Еванс, 48) Стои, 49) ета, 51) Илок, а, 52) пастирица, о, 53) крај, 54) она, 55) атак.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Милољуб Лазаревић.

Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живојад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 132,00 дина, полугодишња 66,00 дина, тромесечна 33,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 264,00 дина, полугодишња 132,00 дина, тромесечна 66,00 дина. Уплате на текући рачун 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству валути: DM 46 — S 16 — FF 73 — Sfr 53 — Zkg 73. Девизне уплате за иностранство преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711.

На основу нишлѐна Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-29 73-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП:

ТИМ ТАЈЛЕР

I део

ТАЈНА ВЕЧИТЕ МЛАДОСТИ

ЧИТАОЦИ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ МОГУ
ДОБИТИ БЕСПЛАТНО ЛЕТЕЋИ ТАЊИР.
„МЛАДОСТ“ НАГРАЂУЈЕ СВОЈЕ
МЛАДЕ ЧИТАОЦЕ.

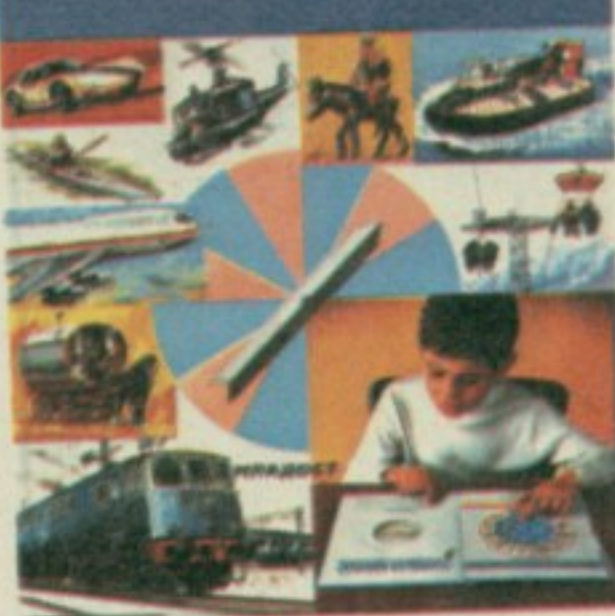
ЧАРОВНИ КОМПАС

ОПШТЕ ЗНАЊЕ

ЧАРОВНИ КОМПАС

ПРЕВОЗНА СРЕДСТВА

ЧАРОВНИ КОМПАС

ЧАРОВНИ КОМПАС

НАШ СВЕТ

ЧАРОВНИ КОМПАС

ПРИРОДА

ДЕЦО, ИПК „МЛАДОСТ“ вас води до нових САЗНАЊА. Кроз ЗАБАВУ И ИГРУ СА КЊИГАМА „ЧАРОВНИ КОМПАС“ У КУЋИ И ЛЕТЕЋИМ ТАЊИРОМ У ПРИРОДИ.

Са „ЧАРОВНИМ КОМПАСОМ“ путујете кроз прошлост, садашњост и будућност.

ДЕЦО, да ли знате да „ЧАРОВНИ КОМПАС“ одговара на сва ваша питања; довољно је поставити питање помоћу слике из књиге, магнетна игла одговара уместо вас.

„ЧАРОВНИ КОМПАС“ — ИЛУСТРОВАНА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ОСНОВНИХ ЗНАЊА.

Забава за младе и одрасле. Ако сте одлучили да купите „ЧАРОВНИ КОМПАС“, тиме већ пуно добијате, а „МЛАДОСТ“ вам уз то поклања ЛЕТЕЋИ ТАЊИР — комплет играчку од 5 летелица различитих величина и маневарских способности са справом за лансирање.

ИГРАЈТЕ СЕ СА „ЧАРОВНИМ КОМПАСОМ“ И ЛЕТЕЋИМ ТАЊИРОМ — ПОКЛОН ИГРАЧКОМ „МЛАДОСТИ“.

Комплет „ЧАРОВНИ КОМПАС“ садржи 5 књига које су, својим техничким решењем (магнетном иглом) побудиле велико интересовање код младих широм света. У свету позната под насловом „КОМПЈУТЕР КЊИГА“ (Computer Book), код нас као „ЧАРОВНИ КОМПАС“, намењен је управо читаоцима „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“.

Књиге наручујете помоћу приложеног купона.

Ако наручујете „ЧАРОВНИ КОМПАС“ за готов новац цена износи 120.— дин., а плаћа се поштару приликом испоруке. Ако пак, желите узети књиге на отплату, потребно је да купон попуни један од родитеља и да га овери у радној организацији у којој је запослен. У том случају цена комплета је 150.— дин. а плаћа се у 5 једнаких и редовних месечних рата. „ЧАРОВНИ КОМПАС“ је штампан ћирилицом и латиницом. Поклон играчку летећи тањир шаљемо заједно са књигама.

КУПОН ПОРУЧБИНА ПЗ/1

ИПК „МЛАДОСТ“ Представништво, 11000 Београд, Страхинића Бана 75

Овим неопозиво наручујем поужећем — на отплату, ћирилицом — латиницом (непотребно прецртати) „ЧАРОВНИ КОМПАС“ комплет од 5 књига по цени од 150.— дин. (Попуст код плаћања поужећем) Обавезујем се да ћу горњи износ исплатити: одмах (поштару) по пријему књига, односно у 5 редовних месечних рата по 30.— динара.

(Презиме и име наручиоца)

(Пошт. број места, улица и број стана)

(Назив и адреса радне организације)

Овера од стране радне организације да је купац у сталном радном односу:

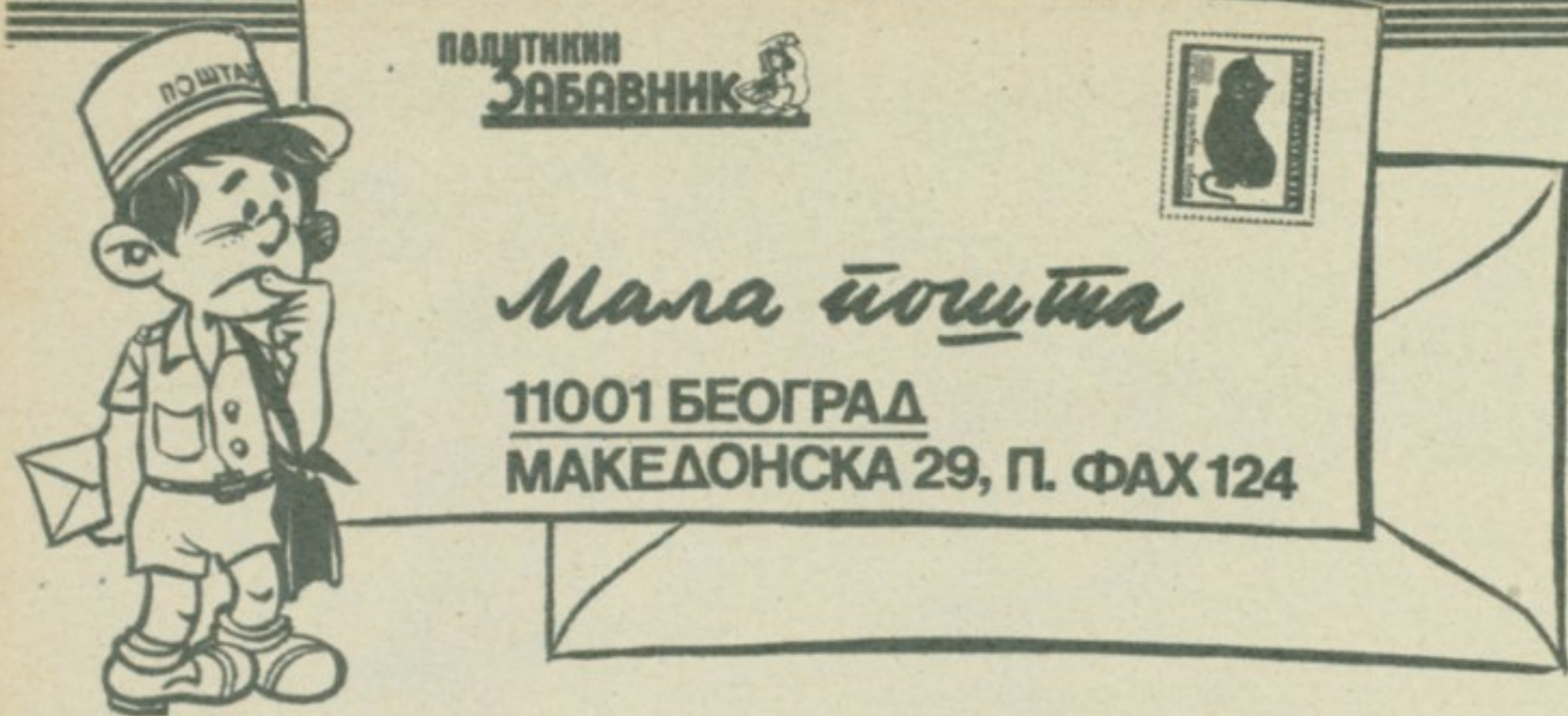
(Потпис и печат)

(Потпис купца)

бр. л. к.

издата

Граин Забавниче,

ЖИВОТ КАО У ВЛАСТИТОМ РОМАНУ

Моји другови и ја желели бисмо да у Малој пошти напишем неколико биографских података и називе главних дела писца Анте Ковачића.

Владимир Ристовски,
Охрид

Животни пут и судбина Ивице Кичмановића, главне личности романа „У регистратури“, умногоме је сличан животу Анте Ковачића, писца овог романа из епохе хрватског реализма. Страдања и осећања и других Ковачићевих личности из неколицине његових прозних дела такође су подударна са многим доживљајима и преживљавањима самог писца који је рођен пре 120 година, тачније 1854. у Оплезнаку, Марија Горица, крај Сутле. После завршетка студија права, Ковачић ради као адвокат у Глини. Од 1875. пише прво лирске песме, баладе и фељтоне, а касније приповетке и романа, који су и најзначајнији производи његовог књижевног рада.

Написао је три романа: „Барунична љубав“, „Фишкар“, „У регистратури“ и недовршени „Међу жабама“. Поред тога, његов књижевни рад обухвата и око седамдесет песама и десетак приповедака. Писао

је и књижевну критику. Највеће и најуспелије дело Анте Ковачића је његов реалистички роман „У регистратури“ који се сврстава у најбоља књижевна остварења хрватске и југословенске књижевности. То је уједно и његово последње дело. Болестан и помраченог ума, Ковачић је смештен у болницу у Стењевцу где је 1889. године умро слично његовом јунаку Ивици Кичмановићу.

ИНСЕКТ — ДОМАЋА ЖИВОТИЊА

Желео бих да сазнам нешто више о свиленој буби.

Синиша Божић,
Краљево

Од преко пола милиона врста инсеката, који су најмногбројнија класа животиња, само свилена буба, свилопреља или свилена буба, прави домаћи инсект јер је у слободној природи више нема.

Свилена буба (*Bomby mori*) је жућкастобело лептир који се гаји ве штаци због чаура или кокона од којих се добија природно свилено влакно. Женка овог лептира снесе око 500 јаја мрке боје из којих се у пролеће излегу гусенице које се хране лишћем белог дуда и за 25 до 28 дана нарасту до 8 цм. При преображавању у лутку, гусеница лучи из усне жлезде танку свилену нит од које око себе ствара чауру. После 28 дана из чауре излазе лептири који се одмах паре. Ови лептири живе само неколико дана и за то време уопште не узимају храну. Приликом изласка из чауре лептир мора да пробуши чауру и тада искида

свилено влакно. Да би се то избегло лутке у чаурама претходно се угуше у посебним пећима или у кључалој води. Влакно једне чауре може бити дугачко од 250 до 1000 метара. Да би се добио свилени конач упреда се и до 20 влакана. Од свих конач израђује се најфинија свилена тканина.

Свилена буба је пореклом из Кине. У Европу је пренета у VI веку. Данас су највећи произвођачи при-

родне свиле Јапан, Кина, Италија и Француска. Овај необични инсект узгаја се и код нас, нарочито у Војводини и Македонији.

АДРЕСА ДАМИРА ШОЛМАНА

Желео бих да пишем нашем кошаркашком репрезентативцу и играчу „Југопластике“ Дамиру Шолману, али не знам његову адресу. Молим те да је објавиш у Малој пошти.

Виктор Јанковић,
Иванград

Дамиру Шолману можете писати на адресу К. К. „Југопластика“, Спортски центар, Гripe, 58.000 Сплит или на адресу: Дамир Шолман, Караманова 26, Сплит.

ЈОШ САМО МАЛО...

Желео бих да знам да ли је Емпајер стејт билдинг, чувени облакодер у Њујорку, још највиша грађевина на свету.

Љубомир Марковић,
Лозница

Од 1930. године, када је саграђен, Емпајер стејт билдинг је највиша зграда на свету. Ова грађевина у њујоршкој Петој авенији висока је 380 метара и има 102 спрата. Међутим, ускоро ће необични рекорд Емпајер стејт билдинга бити потучен: у Чикагу се довршава грађење Сир-

сове куле високе 422 метра! Како чо век услед пренасељености ради и

станује на све већој висини, ко зна да ли ће овај нови цин владати дуго као чувени Емпајер.

НИ ПАЛМА, НИ КУПУС

Да ли ананас расте као дрво или као приземна биљка?

Милан Кашић,
Високо

Ананас не расте у облику палме, као што многи мисле, ни ниско као купус. Ова биљка лепих цветова пореклом је из Северне Америке и узгаја се у облику — грма. Плодови се једу свежи или прерађени а употребљавају се и за припремање сокова и ликера. Лишће ананаса даје чврста влакна за израду финих тканина, најчешће ананасовог батиста, док се од крутих влакана из стабљике израђују ужад и четке.

КУПУЈЕМ ЗАБАВНИКЕ

Купујем Забавнике и то следеће бројеве: 1003, 1007, 1012, 1020, 1022, 1023, 1024, 1025, 1037, 1043, 1099 и 1102. Они који имају ове бројеве, по могућности очуване и штампане латиницом, и желе их продати нека се јаве на адресу:

Душко Штајдохар,
Буре Стругара 24/А,
51000 Ријека

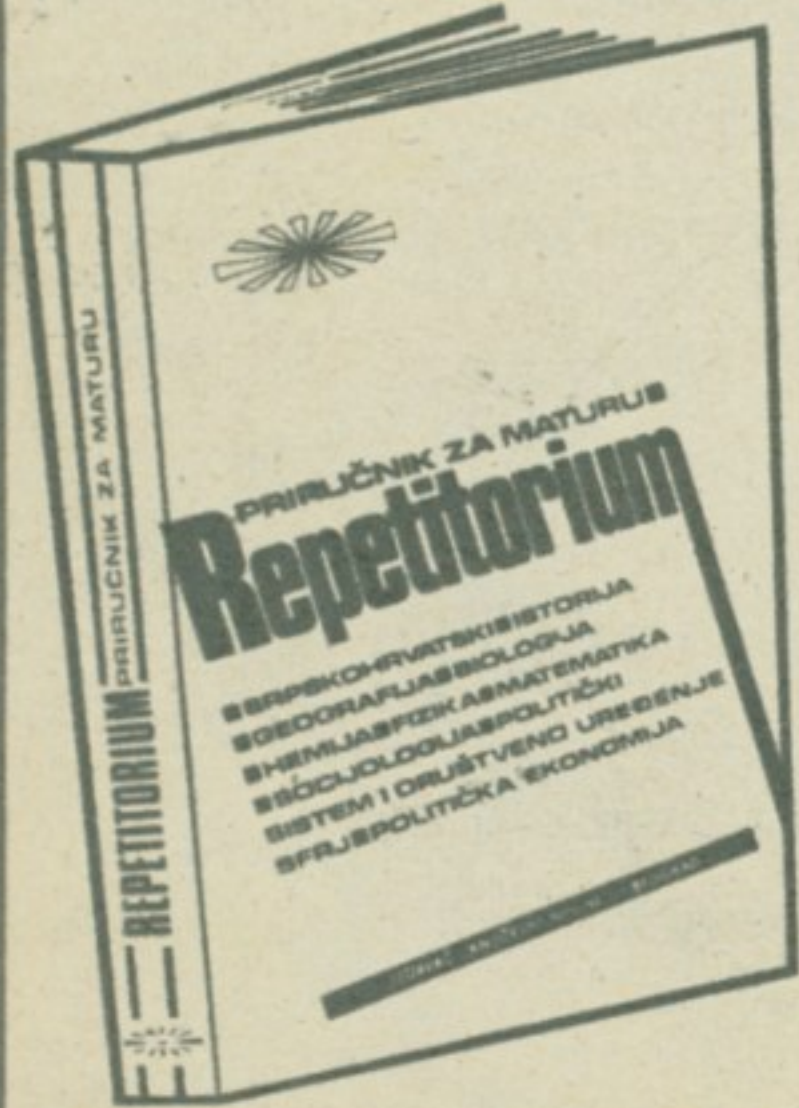
ПРВИ ЦЕНТАР ЕВРОПЕ

Интересује ме која је адреса најбољег кошаркашког центра у Европи — Крешимира Ћосића.

Ненад Перић,
Тузла

Адреса Креше Ћосића је једноставна: К. К. „Задар“, 57000 Задар.

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поузећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЦП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

$$\log x = \cos 60^\circ \\ \Rightarrow x = \sqrt{10}$$

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ

Лако и брзо можете и сами научити из књига „ИЗРАБЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“. Нудимо вам четири књиге које садрже целовиту израду свих задатака из математике за гимназије, техничке и остале средње школе (I књига — Алгебра за I разред, II књига — Алгебра за II разред, III књига — Тригонометрија и алгебра за III разред и IV књига — Аналитичка геометрија, низови, диференцијални и интегрални рачун и стереометрија за IV разред). Наручите дописницом или писмом са назнаком које књиге желите на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п.п. 64. Књиге ћете одмах добити и платити поштару кад вам донесе (поузећем). Цена сваке књиге је 60 динара. Ко наручи све четири књиге заједно, платиће свега 190 динара!

